

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΣΤ'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1998

ΑΡΙΘ. 4

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθ. Πρωτ. 445
Διεκπ. 145

Αθήνησι τῆ 9ῃ Φεβρουαρίου 1998

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2641

Πρὸς
τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν λαόν.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἀφορμῆς τῆς προσφάτου ἐνάρξεως, ἀπὸ 8ης Δεκεμβρίου 1997, τῆς μερικῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συνθήκης Σένγκεν, γιὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐν ὄψει τῆς ἐπιχειμένης ἐνάρξεως καὶ τῆς συνολικῆς ἐφαρμογῆς τῆς, κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ τρέχοντος ἔτους 1998, ἀπευθύνεται πρὸς ἐσᾶς, γιὰ νὰ σᾶς διαφωτίσῃ καὶ στηρίξῃ πνευματικῶς, ἐν σχέσει πρὸς τὶς ἀνησυχίας καὶ ἀπορίες πολλῶν, πού σχετίζονται μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς.

Οἱ ἀνησυχίες αὐτὲς ξεκινοῦν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὴν ἔλλειψη σαφοῦς καὶ σφαιρικῆς ἐνημερώσεως τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν Συνθήκη αὐτή, τὸν σκοπὸ πού ὑπηρετεῖ καὶ τὰ μέσα πού χρησιμοποιεῖ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπὸ τὴν βάσιμη ὑπόψια, ὅτι δι' αὐτῆς ἐπιχειρεῖται ἡ ἐπιβολὴ ὀλοκληρωτικοῦ συστήματος ἐλέγχου ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς, πού προσβάλλει τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο. Πέραν αὐτῶν, μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Συνθήκης αὐτῆς, ἔχουν συνδεθῆ σοβαρότατα πνευματικὰ ζητήματα, ὡς τὸ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τοῦ χαράγματός του, καθὼς καὶ τοῦ δυσωνύμου ἀριθμοῦ 666, πού προκαλοῦν εὐλογη ἀνησυχία καὶ πολλαπλὰ ἐρωτήματα τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἀξιώνει ἀπὸ τὴν πνευματικὴ του ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία αὐθεντικὲς τοποθετήσεις καὶ ἀπαντήσεις.

Α

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος δὲν δύναται νὰ μὴν ἐπισημάνῃ τὴν ἀπουσία εὐρείας δημοσιότητος καὶ λεπτομεροῦς ἐνημερώσεως τοῦ λαοῦ, κατὰ τὴν διαδικασίαν κυρώσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῆς Συνθήκης Σένγκεν.

2. Σκοπὸς τῆς Συνθήκης αὐτῆς, ὅπως ὀρίζεται

στὶς διατάξεις τῆς, εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς διακινήσεως ἀνθρώπων καὶ ἀγαθῶν, μεταξὺ τῶν κρατῶν πού συμβάλλονται, μετὰ τὸ «ἀνοιγμα τῶν συνόρων» καὶ τὴν κατάργησις τῶν διασυνοριακῶν ἐλέγχων. Ἡ Συνθήκη αὐτὴ κατὰ ταῦτα ἀποσκοπεῖ στὴν μείωσις καὶ τὸν ἐλεγχὸ τοῦ ὀργανωμένου ἐγκλήματος καὶ στὴν προστασία τῶν νομοταγῶν πολιτῶν.

3. Παρὰ τὰ προσδοκώμενα ὁμως ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡ ἐφαρμογῆς τῆς Συνθήκης κρίνεται ὅτι στηρίζεται σὲ μεθόδους καὶ μηχανισμοὺς δυσμενεῖς γιὰ τὶς ἐλευθερίες καὶ τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν. Τὸ ἠλεκτρονικὸ Σύστημα Πληροφοριῶν Σένγκεν (Σ.Π.Σ.) ἀποσκοπεῖ στὴν συλλογὴ, καταγραφή, ἐπεξεργασία καὶ χρησιμοποίησις πληροφοριῶν καὶ στοιχείων τῆς προσωπικῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν, πού θεωροῦνται ἢ εἶναι ὑποποτι γιὰ τὴν ἀσφάλεια. Μὲ τὶς διατάξεις ἐπίσης τῆς Συνθήκης εἰσάγονται νέα δεδομένα στὸν χῶρο τοῦ δικαίου, ὡς λ.χ. ἡ μέθοδος τῆς «διακριτικῆς παρακολουθήσεως» ἀτόμων πού θεωροῦνται «ὑποπτα νὰ διαπράξουν στὸ μέλλον ἀξιόπινες πράξεις», ἢ καταρτίζονται κατάλογοι «ἀνεπιθυμητῶν προσώπων» πού δὲν γίνονται δεκτὰ στὶς χώρες πού ἐφαρμόζεται ἡ Συνθήκη Σένγκεν, δηλ. τῆς Εὐρώπης, μόνον μὲ ὑπόνοιες.

4. Πέραν τῶν σημείων τούτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν σοβαρὰς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καὶ ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων του, εἰδικώτερα γιὰ μᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἑλλήνες συντρέχουν καὶ ἄλλοι λόγοι ἀνησυχίας ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Συνθήκης. Στὴν νέα «καθεστηκυῖα τάξι» πού ἐδραϊώνεται, ἡ Ὀρθοδοξία κινδυνεύει νὰ ἀποβῆ μία ἐλεγχόμενη μειονοψηφία πού θὰ εἶναι ἐρμαιο ἀντορθοδόξων καὶ ἀνθελληνικῶν παραγόντων. Τὰ πρῶτα δείγματα ἄλλωστε τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς φανερώ-

νον τον κίνδυνο της αποκοπής μας από τους όμοδόξους λαούς των Βαλκανίων.

5. Για την μη εφαρμογή άλλωστε της Συνθήκης Σένγκεν έχουν εκφρασθή πολιτικά κόμματα, κοινωνικοί φορείς και προσωπικότητες τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη. Το ίδιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε μιὰ σειρά Εκθέσεων του από το 1992 μέχρι το 1997 στιγματίζει την «έλλειψη διαφάνειας και δημοκρατικού έλέγχου» στην εφαρμογή της Συνθήκης και «ζητεί την λήψη μέτρων προς άποφυγή παρομοίων περιστατικών».

Κατά συνέπεια ή Ίερά Σύνοδος έπιμένει έπι παλαιότερας τοποθετήσεως της και διακηρύσσει και υποστηρίζει την ανάγκη διασφάλισης της προστασίας της προσωπικότητας, της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και του άπορρήτου της έπικοινωνίας, τὰ όποια πλήττονται από την Συνθήκη Σένγκεν και ζητεί την άμεση βελτίωση του Ν. 2472/97.

B

1. Η Συνθήκη όμως αυτή συνδέεται άμεσα με την έκδοση των νέων ηλεκτρονικών ταυτοτήτων και την χρήση σ' αυτές του άριθμού 666, που είναι ο άριθμός του όνόματος του Άντιχρίστου, σύμφωνα με τὸ θεόπνευστο κείμενο της Άποκαλύψεως, και όχι ένας τυχαίος άριθμός. Η Ίερά Σύνοδος σε προηγούμενη Έγκυκλιό Της (7.4.1997) εΐχει τονίσει την πνευματική σημασία του άριθμού 666 και ζητούσε «να μη γίνει δεκτός ως κωδικός άριθμός των κρατικών ηλεκτρονικών συστημάτων για την προστασία του ανθρώπου». Και «για κανένα λόγο να μη εφαρμοσθή σαν κωδικός άριθμός ο άριθμός 666 στο νέο σύστημα ταυτοτήτων της Χάρας μας και τὸ θρησκευμα να συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά στα αναγραφόμενα στοιχεία των νέου τύπου ταυτοτήτων». Τὰ πράγματα έδειξαν ότι δέν εισακούσθησαν οί έκκλησίες αυτές της Έκκλησίας.

2. Έάν έπομένως και έφ' όσον οί νέες ταυτότητες μέλλουν να χρησιμοποιήσουν σαν κωδικό άριθμό άναγνώσεως τους από ηλεκτρονικά μηχανήματα τὸ δυσώνυμο και άπαράδεκτο άριθμό 666, τότε ή Ίερά Σύνοδος θεωρούσα ότι παραβιάζεται ή θρησκευτική συνείδηση των όρθοδόξων πιστών, συνιστά στους πιστούς να μη δεχθούν τις νέες ταυτότητες. Στην περίπτωση αυτή όφείλει ή Κυβέρνηση να θεωρήσει τους πιστούς αυτούς ως προβάλλοντας λόγους συνειδήσεως και να ρυθμίσει με άλλο τρόπο την έναντι της Πολιτείας τακτοποίησή τους.

3. Τὸ ζήτημα έξ άλλου του «χαράγματος», περι του όποίου λέγονται και γράφονται έπ' έσχάτων πολλά και ποικίλα, που έχουν διαταράξει την ψυχική ήρεμία των πιστών και δημιουργήσει ταραχή, άγωνία και σάλο μεταξύ πολλών ύπευθύνων και άνευθύνων, δέν είναι προφανώς θέμα ούτε δημοσίων συζητήσεων

και άντεγκλήσεων ούτε πολὺ περισσότερο άτομικών ή συλλογικών «αύθεντικών» τοποθετήσεων. Οί άγιοι Πατέρες μετά δέους άπτονται των ζητημάτων της Άποκαλύψεως και με περισή προσοχή άποφαίνονται, συνιστώντες σε όλους έπαγρύπνηση και νηφαλιότητα προς έγκαιρη, με τὸν φωτισμό του Άγίου Πνεύματος, διακρίβωση της ταυτότητας των βιουμένων ιστορικών γεγονότων προς τὰ προφητικώς περιγραφόμενα στην Άποκάλυψη. Τὸ «χάραγμα», είτε αυτό θα είναι τὸ όνομα του Άντιχρίστου, είτε ο άριθμός του όνόματος αυτού, όταν θα έλθη ο καιρός να έπιβληθῆ στον άνθρωπο, τότε μόνο συνεπάγεται την άρνηση του Χριστού και την σύνταξη με τὸν Άντίχριστο, έφ' όσον συντρέχει έκουσία άποδοχή του από τὸν άνθρωπο. Η έκουσία δε άποδοχή του «χαράγματος» που άποτελεί σαφή άρνηση του Χριστού, καθιστά την Θεία Χάρη άνενεργόν, έφ' όσον ο ίδιος ο άνθρωπος με την θέλησή του δέν γίνεται συνεργός αυτής της Χάριτος και έπιμένει άμετανοήτως στην άπάρνηση αυτής.

Τέκνα έν Κυρίω άγαπητά,

Η έποχή μας χαρακτηρίζεται από την έκπτωση των πνευματικών αξιών και τὸν κίνδυνο αλλοιώσεως του όρθοδόξου φρονήματος. Ίδιαίτερος άνησυχητικά είναι τὰ φαινόμενα που παρατηρούνται στο διεθνές πνευματικό και κοινωνικό στερέωμα, όπου ή ιδέα της «συγκρητιστικής» παγκοσμιοποίησεως τείνει να έπιβληθῆ χωρίς καμία διάκριση μεταξύ Όρθοδοξίας και αίρέσεως, αλήθειας και πλάνης, ύγιους και νοσηρού φρονήματος. Ο συνδυασμός όλων αυτών, καθώς και ή έπιμονή για την χρησιμοποίηση του άριθμού 666 μάς καλούν σε άφύπνιση, νήψη, πνευματική έγρηγορηση και άμετάθετο έλπίδα στη νίκη του Χριστού. Διὸ και πατρικώς προτροπέμεθα πάντας με τὸν άποστολικό λόγο «Μη θροείσθε» (Β' Θεσσαλ. 2,2). Να στηρίζεσθε στην πίστη και να έμπιστευέσθε τὸν Θεόν. Στήκετε και κρατείτε την πίστη, με την Χάρη του Κυρίου. Αυτού ή δύναμις και τὸ άπειρον έλεος εΐη μετά πάντων ύμών.

† Ο Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
 † Ο Αιτωλίας και Άκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
 † Ο Πατρών ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
 † Ο Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ
 † Ο Λευκάδος και Ίθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
 † Ο Καρυστίας και Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ
 † Ο Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ
 † Ο Σερρών και Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ
 † Ο Μηθύμνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 † Ο Έλευθερουπόλεως ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ
 † Ο Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ο Κίτρους και Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ
 † Ο Διδυμοτείχου και Όρεστιάδος ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ο Άρχιγραμματεὺς
 † Ο Διαυλείας Δαμασκηνός

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 445
Διεκπ. 145

Ἀθήνησι τῆ 9ῃ Φεβρουαρίου 1998

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 4ης ὁδεύοντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. καὶ κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1081 καὶ 5ης παρσιπεύσαντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. Γράμματος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, εὐαρέστως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, τῇ σχετικῇ αἰτήσῃ τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει Ἱερᾶς Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ξενοφώντος, συνωδᾷ τῇ κρατού-

σῃ πράξει καὶ τάξει τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀνεγράφη προσφάτως ἐν ταῖς ἀγιολογικοῖς δέλτοις τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἐν ὁσιότητι καὶ ἀγιότητι βίου διαπρέψας κτίτωρ αὐτῆς Ὁσιος Ξενοφῶν, τῆς μνήμης αὐτοῦ ἑορταζομένης τῆ κδ' Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, ἡμέρα τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας αὐτοῦ, ἐκδοθείσης ἐπὶ τούτῳ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως.

Τὴν κανονικὴν ταύτην ἀπόφασιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀνακοινούμενοι ὑμῖν παρακαλοῦμεν διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Διανυκτείας Δαμασκηνὸς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ.: Πρωτ. 461
Διεκπ. 161

Ἀθήνησι τῆ 9ῃ Φεβρουαρίου 1998

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατόπιν τῶν ὑπ' ἀριθμ. 66 καὶ 67 καὶ ἀπὸ 15ης παρσιπεύσαντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. Γραμμάτων τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Πέτρου, περὶ τῆς ἀνυψώσεως τῶν μέχρι τοῦδε Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Κανώπου κ. Φιλήμονος καὶ Ταμιάθεως κ. Ἰωακείμ ἀντιστοίχως εἰς Τιτουλάριους Μητροπολίτας, ἀνακοινούμεθα ὑμῖν ἀρμοδίως ὅτι οἱ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Τιτουλάριοι Μητροπολίται κατὰ τὴν αὐτόθι καθεστηκυίαν τάξιν προσφωνοῦν-

ται «Πανιερώτατοι», ἔπονται τῶν Συνοδικῶν καὶ τῶν Ἐπαρχιούχων Μητροπολιτῶν κατὰ τὰς Ἱερὰς Ἀκολουθίας, στεροῦνται φήμης καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν ράβδον εἰς τὰς καθ' ἰδίαν ἐπισκέψεις καὶ διακινήσεις αὐτῶν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν ἐν τοῖς ὑπερθεν διαλαμβανομένων.

Ἐντολῇ καὶ ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Διανυκτείας Δαμασκηνὸς

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ:

Σεβ. Μητροπολίτην Καρθαγένης κ. Χρυσόστομον,
Ἐκπρόσωπον Α. Θ. Μ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐν Ἀθῆναις. Ἐνταῦθα.

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ*

13. "Άγιον Όρος και ήθικες αξίες.

Η κατάφασις όλων τών αξιών από τους Άγιους Πατέρες γίνεται κατά τρόπον, ο οποίος προβάλλει τὸ γνήσιο ήθικὸ ιδεῶδες. Τοῦτο συνίσταται κυρίως στή συμφωνία τῆς υποκειμενικῆς βουλητικῆς ἐνεργείας πρὸς τὴν ὀρθόδοξη ἱεραρχικὴ τάξι τών αξιών, κατὰ τὴν ὁποία οἱ κατώτερες αξίες πρέπει νὰ τίθενται στήν ὑπηρεσία τών ἀνωτέρων πνευματικῶν αξιών. Τὸ ήθι-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Όμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

κὸ αὐτὸ ιδεῶδες συναρτᾶται ἐπομένως πρὸς τὴν ὀρθὴ στάσι ἀπέναντι στὶς διάφορες αξίες. Οἱ ἐξ αὐτῶν ὑλικὲς πρέπει νὰ ὑποτάσσονται στὶς βιολογικὲς ἢ σωματικὲς, αὐτὲς δέ, ὅπως καὶ ἐκεῖνες, στὶς ἀνώτερες πνευματικὲς, οἱ ὁποῖες ἐπίσης, ὅπως καὶ οἱ κατώτερες, πρέπει νὰ διαποτίζονται ἀπὸ τὸ Ἅγιο, στή μέθεξι τοῦ Ὁποίου κατὰ τὸν καλύτερο τρόπον ὀδηγεῖ ἀκριβῶς ἡ μοναστικὴ ζωή. Ἐπομένως μόνον ἡ συμπεριφορὰ, πού εἶναι σύμμετρος πρὸς τὴν ἀντικειμενικὴ ἱεραρχικὴ κλίμακα τών αξιών, οἱ ὁποῖες καταυγάζονται ἀπὸ τὸ Θεῖο φῶς, εἶναι γνήσιως ήθικὴ καὶ δημιουργεῖ στήν ζωή, τὴν πειθαρχία, τὴν τάξι, τὴν ἐνότητα, τὸν ρυθμὸ καὶ τὴν ἀληθινὴ πνευματικὴ ζωή.

Τὸ ἀδιάκοπο μήνυμα, πού μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ Ἅγιον Όρος, ὅπως καὶ ἀπὸ κάθε ὀρθόδοξο μοναστικὸ κέντρο, καθιστᾶ συνειδητόν, ὅτι τὸ κορύφωμα τοῦ ήθους εἶναι τὸ νὰ καταλάμπεται ἡ ἀνθρωπίνη ὑπαρξις ἀπὸ τὸ Θεῖο φῶς, νὰ ζῆ στήν ἐορταστικὴ ἀτμόσφαιρα, τὴν ὁποία δημιουργεῖ ἡ συμμετοχὴ στὸν μυστικὸ βίον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔτσι νὰ ἀποβαίνει ὁ ἄνθρωπος «καινὴ κτίσις», νὰ περιπατῆ «ἐν καινότητι ζωῆς» (Γαλ. στ', 15· Ρωμ. α', 4), νὰ εὐτρεπίζη τὶς λαμπάδες τών ἀρετῶν, νὰ «λευχειμονῆ πράξεσιν ἐναρέτοις», νὰ λογίζεται «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος» (Φιλιπ. δ', 8) καὶ νὰ παρουσιάζη τοὺς καρποὺς τῆς ἐν

Πνεύματι ζωῆς, οἱ ὁποῖοι εἶναι «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» (Γαλ. ε', 29).

Τὰ κείμενα, πού προέρχονται ἀπὸ ἐπιφανεῖς ἐκπροσώπους τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας, ἐνῶ ἀποφεύγουν τὴν συστηματικὴ σχολαστικὴ καὶ «καζουϊστικὴ» ήθικολογία καὶ καθηκοντολογία, ὄχι μόνον ἐμμέσως προϋποθέτουν ὅλες τὶς ἐπὶ μέρους χριστιανικὲς ἀρετὲς, ἀλλὰ κατὰ τρόπον πηγαῖο καὶ πλαστικὸ ρητῶς καὶ ἀμέσως —χωρὶς σχολαστικὲς ταξινομήσεις— μνημονεύουν ὀνομαστὶ πλείστες ἐξ αὐτῶν, ὅπως τὴν «πίστιν», τὴν «εὐλάβειαν», τὴν «ἐλπίδα», τὴν «ὑπομονήν», τὴν «ταπεινοφροσύνην», τὴν «ἀγάπην», τὴν «φιλαδελφίαν», τὴν «φιλοξενίαν», τὴν «μακροθυμίαν», τὴν «πραότητα», τὴν «εἰρηνοποιίαν», τὴν «δικαιοσύνην», τὴν «ήθικὴν καθαρότητα», τὴν «παρθενίαν» καὶ πολλὰς ἄλλες.

Πρὸς πραγμάτωσι τών ήθικῶν αξιών τὸ Ἅγιον Όρος διαθέτει καὶ προβάλλει συγκεντρωμένους πολλοὺς —τρόπον τινὰ— βιοθεωρητικὸς μηχανισμοὺς, πού συντελοῦν, ὥστε ὁ ἐπισκέπτης σὲ κάθε βῆμα του νὰ συναντᾶ μοναχοὺς καὶ ἀσκητὲς, πού ζοῦν τὸ θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως. Ἡ συνένωσις τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας μὲ τὴν παντοδυναμία τῆς Θ. Χάριτος μεταδίδει στήν ψυχὴ τους τὸν δυναμισμὸ τῆς ζωοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού σχίζει τὸ δίχτυ καὶ πλέγμα τών κακῶν προδιαθέσεων, συνηθειῶν καὶ παθῶν τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου» καὶ ἐκκολάπτει μέσα στήν ἀνθρωπίνη ὑπαρξι, ἐκτὸς τών ὑπαρχουσῶν πραγματικοτήτων, πλήθος ἀπὸ καινούριες δυνατότητες καὶ συντελεῖ, ὥστε τὰ συμπλέγματα τῆς βιολογικῆς καὶ ψυχολογικῆς νομοτελείας καὶ ἀναγκαιότητος νὰ διαλύονται ἀπὸ τὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴ ἐλευθερία, ἡ ὁποία συχνὰ θραύει βαρεῖες ἀλυσίδες καὶ θρυμματίζει μακροχρόνια τυραννικὰ δεσμά.

Οἱ ἅγιοι μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπολαμβάνουν κατ' ἐξοχὴν τὸν πλοῦτο ἐκεῖνο, γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ φιλόσοφος Max Scheler (Σέλερ) τόνιζε, ὅτι «ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ λεπιοτάτη, ἡ πλέον μυστικὴ καὶ ἡ ὠραιότατη τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ διανοίγει τὸν πνευματικὸ ὀφθαλμὸ γιὰ ὅλες τὶς αξίες. Ὅταν γίνης ταπεινόφρων, θὰ γίνης ἀμέσως πλοῦσιος... Ὅθ' ἰδωθῆ σὲ σένα τὸ πᾶν. Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 67 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

Χρονικὸν τῆς Πατριαρχικῆς Ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς Η.Π.Α.*

Τὴν 7ην Νοεμβρίου 1997 ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, μετὰ τὸ πρόγευμα μετὰ τῶν Κληρικῶν καὶ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ San Francisco, ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου SFO διὰ Los Angeles. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον LAX ἐπεφυλάχθη εἰς Αὐτὸν Ἐπίσημος Ὑποδοχὴ ὑπὸ τῶν Ἱεροῦ Κλήρου, Διπλωματῶν, Ἀρχόντων, Φιλοπτῶχου, Νεολαίας καὶ Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, συμφώνως πρὸς τὸ Πρόγραμμα, ἐπραγματοποιήθησαν Γεύμα καὶ Ὁμιλία τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ World Affairs Council ἐν τῷ Regency Beverly Wilshire Hotel (Beverly Hills)· Πατριαρχικὴ Ἐπίσκεψις καὶ Ὁμιλία εἰς τὸ Ἡμιγυμνάσιον Berendo Middle School· Πατριαρχικὴ Πορεία «Πίστις εἰς κάθε βῆμα: Μία Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἐσωτερικὴν Πόλιν» εἰς τὸν Ἱ. Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας· Οἰκουμενικὴ Ἀκολουθία πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Παναγιότητος εἰς τὸν Καθε-

δικὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας· Οἰκουμενικὴ Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦτον· Δεξίωσις εἰς τὴν Αἴθουσαν τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ καὶ Δείπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου μεθ' ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων καὶ μὴ Χαλκηδονίων Ἱεραρχῶν καὶ Ἀρχηγῶν μελῶν Ἐκκλησιῶν μετεχουσῶν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, παρατεθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου κ. Ἀντωνίου εἰς τὸ Wilshire Country Club (διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἀρωγῆς τοῦ Κληροδοτήματος τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας).

Τὴν 8ην Νοεμβρίου 1997 ὁ Παναγιώτατος, ἀναχωρήσας ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου LAX διὰ Santa Barbara, ἀφίχθη εἰς τὸ ἀεροδρόμιον SBA καὶ ἔτυχεν Ἐπισημοῦ Ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν Ἱεροῦ Κλήρου, Ἀρχόντων, Φιλοπτῶχου, Νεολαίας, Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ Ἐπιτροπῆς Ὑποδοχῆς. Ἐπηκολούθησαν κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν Συμπόσιον διὰ τὴν προστασίαν τοῦ Περιβάλλοντος ἐν τῷ Ἱ. Ν. τῆς Ἁγίας Βαρβάρας· Πατριαρχικὴ Εὐχαριστήριος Δέησις· Κατάθεσις Τιμητικῆς Πλακῆς πρὸς τιμὴν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 76 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

ἀρετῆ τῶν πλουσίων, ἐνῶ ἡ ἀλαζονεία εἶναι τὸ γνώρισμα τῶν πτωχῶν»¹¹¹. Ἡ ταπεινοφροσύνη αὐτὴ ὀδηγεῖ στὸ κατὰ Θεὸν πένθος τῆς συνεχοῦς μετανοίας, ἡ ὁποία «ὑπὲρ χιόνα λευκαίνει» καὶ ὀδηγεῖ στὴν ἀναζωπύρωσι τῆς «νήψεως», καὶ στὴν ἐντατικοποίησι τῆς «ἀσκήσεως» καὶ τῆς «νηστείας», μὲ τίς ὁποῖες, —κατὰ τίς ὥραιες ἐκφράσεις τῶν λειτουργικῶν κειμένων—, ἡ ψυχὴ «πετροῦται πρὸς θεῖον ἔρωτα», ἡ καρδιά «πιαίνεται» ἢ «ἀγλῆς τῶν παθῶν ἐλαύνεται»· «ὄλον ὅλως τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ καθιεροῦται»· ὁ «ἐνδοθεν λογισμὸς» καθίσταται «ἡγεμῶν» καὶ ὁ νοῦς «διὰ τοῦ ἄρματος τῶν θείων ἀρετῶν ἀνέρχεται πρὸς αἰθέριον ὕψος»· ἀναζωογονεῖται ἢ προσευχῆ, μὲ τὴν ὁποία διανοίγεται ἢ κάλυξ τῆς ψυχῆς, γὰρ νὰ δεχθῆ τίς ζωογόνες ἀκτίνες καὶ τὴ δροσιὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· εἶναι δυνατὴ ἢ συχνὴ Θεία Κοινωνία, μὲ τὴν ὁποία γινόμεθα «σύσσωμοι» καὶ «σύναιμοι» μὲ τὸν Χριστό, «Χριστοφόροι» καὶ «Θεοφόροι»· πραγματο-

ποιεῖται τὸ ἰδεῶδες τοῦ ὑγιοῦς μυστικισμοῦ, ποῦ ἔκανε τὸν Παῦλο νὰ λέγῃ «τὰ πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. δ', 13) καὶ καλλιεργεῖται ἡ συνείδησις τῆς βιώσεως τοῦ «λειτουργικοῦ χρόνου», κατὰ τὴν ὁποία κινητοποιούμεθα ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ ζοῦμε τὸ ἐσχατολογικὸ στοιχεῖο καὶ τὴν αἰωνιότητα ὡς διαρκῆς παρὸν καὶ ἔχομε ὡς σύνθημα τὴ φράσι τοῦ ὕμνου: «Προφθάσωμεν, κλαύσωμεν, καταλλαγῶμεν Θεῷ πρὸ τέλους». Σπουδαῖο κίνητρο γὰρ τὴν ἐπιδίωξι τῆς ἀγιότητος ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶναι καὶ τὸ αἶτημα γὰρ τὴν μίμησι ἐκλεκτῶν ζωντανῶν προτύπων μοναστικῶν ἀρετῶν, τὰ ὁποῖα προβάλλονται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς Ἁγίους τοῦ Ἐορτολογίου τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους καθημερινῶς οἱ μοναχοὶ ἐξυμνοῦν στίς Ἱερῆς Ἀκολουθίας τους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ φάλαγγες ἁγίων Ἀγιορειτῶν, οἱ ὁποῖοι εἴτε ἤδη ἔχουν ἐκδημήσει πρὸς Κύριον, εἴτε ἀκόμη ζοῦν καὶ ἀκτινοβολοῦν μὲ τὸ φωτεινὸ παράδειγμά τους τόσοσιν στοὺς συναθλητὰς ἀδελφοὺς των, ὅσον καὶ στὰ πλήθη, ποῦ προσέρχονται ὡς προσκυνητὲς στὸ «Περιβόλι τῆς Παναγίας».

(Συνεχίζεται)

111. Max Scheler, Von Umsturz der Werte, Leipzig 1919, σσ. 18 καὶ 25. Johannes Hessen, Der Sinn des Lebens — Τὸ νόημα τῆς ζωῆς, μτφρ. Εὐάγγ. Θεοδώρου, ἐν Ἀθήναις 1954, σσ. 77-78.

τοῦ Παναγιωτάτου Οἴκου. Πατριάρχου ἐπὶ τῇ 50ετηρίδι τοῦ Ἱ. Ν. τῆς Ἀγίας Βαρβάρας· Γεῦμα εἰς τὸ Lotusland· ἀναχώρησις ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου SBA διὰ Los Angeles καὶ Δεξίωσις μετ' Ἐπισήμου Δείπνου πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Π. ἐν τῷ Westin Bonaventure Hotel.

Τὴν **9ην Νοεμβρίου 1997** ἐτελέσθησαν Ὁρθροσ εἰς τὸ Exhibit Hall B τοῦ Los Angeles Convention Center καὶ Πατριαρχικὴ Θεία Λειτουργία ἐν τῷ αὐτῷ Center. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπραγματοποιήθησαν Γεῦμα καὶ Συνάντησις τοῦ Παναγιωτάτου μετὰ τῆς Νεολαίας καὶ Δεξίωσις μετὰ Δείπνου («Βιώνοντας τὴν Κληρονομιά») ἐν τῷ Escoffier Room τοῦ Beverly Hills Hilton Hotel.

Τὴν **10ην Νοεμβρίου 1997** ἐγένετο ἀναχώρησις ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου LAX διὰ Florence, Arizona· ἄφιξις τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ ἀεροδρόμιον SDL καὶ Ἐπίσημος Ὑποδοχὴ Αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κλήρου, Μοναχῶν καὶ Μοναζουσῶν, Ἀρχόντων, Φιλοπτώχου καὶ Πιστῶν τῆς Περιφερείας· Δοξολογία καὶ Γεῦμα εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου· ἀναχώρησις ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου SDL διὰ Stockton, California· ἄφιξις εἰς τὸ ἀεροδρόμιον SCK καὶ Ἐπίσημος Ὑποδοχὴ τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τῶν Ἱ. Κλήρου, Ἀρχόντων, Φιλοπτώχου, Θεραπευτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν· Εὐχαριστήριος Δοξολογία ἐν τῷ Ἱ. Ν. τοῦ Ἀγίου Βασιλείου καὶ ἀναχώρησις.

Ἀπὸ **11ης μέχρι 14ης Νοεμβρίου 1997** τὸ Πρόγραμμα τῆς Πατριαρχικῆς Ἐπισκέψεως προέβλεπεν ἐλεύθερον χρόνον πρὸς ἀνάπαυσιν τοῦ Παναγιωτάτου.

Τὴν **15ην Νοεμβρίου 1997** ἡ Α. Θ. Π. ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου TVL διὰ Pittsburgh, Pennsylvania. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον PIT ἐγένετο εἰς τὸν Οἶκουμ. Πατριάρχην Ἐπίσημος Ὑποδοχὴ ὑπὸ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπου κ. Μαξίμου, Πανορθόδοξου Ἱεραρχίας, Ἐκπροσώπων τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, Λαϊκῶν καὶ Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ Πιστῶν. Ἐπικολούθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας Δεξίωσις Κληρικῶν καὶ μελῶν τῶν Οἰκογενειῶν τῶν πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὸν Ἱ. Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου· Δεξίωσις ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου κ. Tom Ridge καὶ Δείπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου εἰς τὸ Duquesne Club· Ὁρθροσ, Πατριαρχικὴ Θ. Λειτουργία, Γενικὴ Δεξίωσις καὶ Γεῦμα εἰς τὸ David Lawrence Convention Center.

Τὴν **16ην Νοεμβρίου 1997** ὁ Παναγιώτατος ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου PIT διὰ Johnstown, Pennsylvania. Ἀφίχθεις εἰς τὸ ἀεροδρόμιον JST, ἔτυχεν Ἐπισήμου Ὑποδοχῆς ὑπὸ τῶν Θεοφ. Ἐπι-

σκόπου κ. Νικολάου, Ἱεροῦ Κλήρου, Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ Λαϊκῶν. Ἐπικολούθησαν Τελετὴ Καταθέσεως Λίθου διὰ τὸ Νέον Κτίριον τῆς Πρωτοσυγκελλίας· Δοξολογία εἰς τὸν Ἱ. Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ· Δεξίωσις διὰ τὸ κοινὸν καὶ Δείπνον πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὴν Αἴθουσαν Τελετῶν τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναχώρησις ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου JST διὰ Pittsburgh, Pennsylvania.

Τὴν **17ην Νοεμβρίου 1997** μετὰ τὸ πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Π. Ἀποχαιρετιστήριον Πρόγευμα, ὅπερ παρετέθη εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Οἶκημα ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου κ. Μαξίμου, ὁ Σεπτὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἀνεχώρησε ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου PIT διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

* * *

Τὸ ὡς ἄνω Χρονικόν, παρὰ τὸν εὐσύνοπτον καὶ ἐπιγραμματικὸν χαρακτήρα αὐτοῦ, εἶναι λίαν εὐγλωττον, διότι ἀποκαλύπτει τὸν ἀληθῆ πνευματικὸν Μαραθῶνιον τῆς —ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων καὶ νεφῶν καὶ ἐπὶ ἀπεράντων ἐκτάσεων γῆς τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου— Πατριαρχικῆς Ἐπισκέψεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀφ' ἐνὸς ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ συνεγγυς τὸν παλμὸν τῶν ἀκμαζουσῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων τῶν Η.Π.Α., τὰ ἀξιοθαύμαστα ἐπιτεύγματά των καὶ τὰ ἀπασχολούντα αὐτὰς ζητήματα καὶ ἀφ' ἑτέρου μετέδωκεν εἰς αὐτὰς τὰς εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων καὶ κατέστησεν εἰς αὐτὰς συνειδητὸν τὸ αἶτημα τῆς —ὑπὸ τὴν μητρικὴν αἰγίδα Αὐτῆς— ἀναγκαίας ἐνότητος καὶ περαιτέρω προόδου αὐτῶν. Ἐπὶ πλέον ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διὰ τῶν ἀποτελουσῶν ὀγκωδέστατον τόμον ἀναριθμήτων προσφωνήσεων καὶ ὁμιλιῶν Αὐτοῦ εἰς ἑλληνικὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν μετέδωκε τόσον εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Ἑλληνας τῶν Η.Π.Α. καὶ εἰς πάντας τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ τοὺς Ἠγέτας αὐτῶν, ὅσον καὶ εἰς ὀλόκληρον τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην βαθυστόχαστα Μηνύματα, τὰ ὅποια ὑπενθυμίζουν τὴν ὁδὸν τῆς πραγματώσεως τοῦ ὑγιοῦς πολιτισμοῦ, τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, τῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀμεραιότητος τῆς ὑλικοπνευματικῆς κτίσεως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Μανουήλ τοῦ Μεγάλου Ῥήτορος Ὑμνογραφικὰ εἰς τὸν ἅγιον ἔνδοξον Νεομάρτυρα Κοσμᾶν τὸν ἐκ Τρίκκης καὶ ἐν Προῦση μαρτυρήσαντα.

Εἰς τὸν χαρτῶν καὶ πολυμιγῆ ὑπ' ἀριθμ. 512 (= Ἐθων. 4632) κώδικα¹ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἱεράς Μονῆς Ἰβήρων Ἁγίου Ὁρους, καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν αὐτόγραφον τοῦ Μεγάλου Ῥήτορος Μανουήλ² καὶ χρονολογούμενον εἰς τὸ τέ-

ωδὴν μὲ ἱαμβικὸν δίστιχον προτασσόμενον καὶ Ἐξαποστειλαρίου τοῦ γ' ἤχου πρὸς τὸ Ὀυρανὸν τοῖς ἄστροις.

Ἡ συγγραφή τῶν ἀνωτέρω ὕμνογραφημάτων πρέπει νὰ ἐγένετο πρὸ τοῦ 1497, ἔτους καθ' ὃ ἀπεχώρησεν τῆς πατριαρχείας ὃ ἐν τῇ ἐπικεφαλίδι ἀναφερόμενος οἰκουμενικὸς πατριάρχης Μάξιμος ὃ ἀπὸ Σερρών (1491-1497)³, διὰ τῆς προτροπῆς τοῦ ὁποίου, ὡς ὃ ἴδιος ὃ Μέγας Ῥήτωρ Μανουήλ ὃ Κορίνθιος ὃμολογεῖ, συνέλεξε μαρτύρια καὶ συνέθεσεν Ἄκολουθίας εἰς νεομάρτυρας ἀθλήσαντας πρὸ ὀλίγου καιροῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἡμέτερον ἅγιον νεομάρτυρα Κοσμᾶν τὸν Τρικκαῖον, οὗτος ἀλλαχόθεν δὲν εἶναι ἄχρι τοῦδε γνωστὸς εἰ μὴ μόνον εἰς τὸν «Συναξαριστὴν Νεομαρτύρων» τῆς Ὁρθοδόξου Κυψέλης, ἐν ᾧ παρατίθεται μικρὰ τις ἀναφορὰ ἐν σελίδι 749⁴. Ἀποτελεῖ δὲ ἡ περίπτωσις τοῦ μίαν ἐκ τῶν λίαν πρωίμων μετὰ τὴν Ἄλωσιν τῆς Βασιλευούσης ἀθλήσιν νεομάρτυρος.

Κατὰ τὸ παραδεδομένον ἐνταῦθα Συναξάριον ὃ ἐκ Τρίκκης ἅγιος Κοσμᾶς ἔζη εἰς τὴν πρὸς Ὀλυμπον Προῦσαν τῆς Βιθανίας, ὅπου συνεζεύχθη νομίμῳ γυναικί. Διαβληθεὶς, ὃμως, ὑπὸ «ἐταιρικοῦ γυναιίου», ὅτι ἐξύβρισε τὸν μουσουλμανισμόν, ὠδηγήθη πρὸ τοῦ τοπικοῦ τούρκου ἄρχοντος, ὅστις ἀγωνισθεὶς ἀκάρπως νὰ πείσῃ τὸν Μάρτυρα νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ, ἐξέδωκε τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τῆς διὰ πυρὸς θανατικῆς ἐκτελέσεώς του. Πορευόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς ἀθλήσεως ὃ ἅγιος Κοσμᾶς ἐδέχθη τὴν ἐπίθεσιν φανατικοῦ μουσουλμάνου, πληγώσαντος «ἀκινάκη» (=μαχαιριδίῳ) καιρίως τὸν

Τοῦ Ἱερομονάχου
κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ
Ὑμνογράφου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ε.

λος τοῦ ΙΕ' - ἀρχᾶς τοῦ ΙΣΤ' αἰ., περιέχονται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τινὰ ὕμνογραφήματα εἰς τὸν ἅγιον νεομάρτυρα Κοσμᾶν τὸν ἐκ Τρίκκης τῆς Θεσσαλίας, ἀθλήσαντα εἰς τὴν βιθυνικὴν Προῦσαν.

Τὰ ὕμνογραφήματα ταῦτα καταλαμβάνουν εἰς τὸν κώδικα τὰ φύλλα 106β ἕως 112β καὶ ἀριθμοῦν 209 στίχους κειμένους. Ἡ γραφή εἶναι ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς, ἐνίοτε δυσανάγνωστος, μετὰ πολλῶν συντμήσεων, αἰτινες εἰς τὴν γενομένην ἐνταῦθα μεταγραφῆν, λόγῳ τῆς πληθύσεως των, δὲν καταγράφονται, ἀλλὰ δίδεται τὸ κείμενον μὲ σύγχρονον μορφήν. Ὁρθογραφικὰ λάθη δὲν συναντῶνται, οὔτε ἐπίσης καὶ ὕμνογραφικαὶ ἀτέλειαι ἢ στίχοι παράμελοι καὶ ἄμετροι.

Ἀναλυτικώτερον πρόκειται περὶ τριῶν στιχηρῶν ἐσπεριῶν τοῦ πλ. β' ἤχου πρὸς τὸ *Τριήμερος ἀνέστης, Χριστέ*, ἐνὸς κανόνος εἰς ἤχον πλάγιον τοῦ β' μὲ τὴν ἀκροστιχίδα: «Κοσμᾶν λιγαίνω τὸ κλέος τῶν μαρτύρων. Μανουήλ», Καθίσματος εἰς τὴν γ' ᾠδὴν τοῦ δ' ἤχου πρὸς τὸ *Ἐπεφάνης σήμερον*, Συναξαρίου εἰς τὴν στ'

1. Βλ. Σ. Λάμπρου, «Catalogue of the Greek manuscripts of Mount Athos», τ. β', Amsterdam 1966, ἐνθα ὃ ἀείμνηστος Καθηγητὴς χρονολογεῖ λαθασμένως τὸν κώδικα ὡς ὄντα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος.

2. Περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀνδρὸς βλ. Χρίστον Πατρινέλη, «Οἱ μεγάλοι Ῥήτορες Μανουήλ Κορίνθιος, Ἀντώνιος, Μανουήλ Γαλησιώτης καὶ ὃ χρόνος τῆς ἀκμῆς των», *Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἐλλάδος*, 16 (1962). Τοῦ αὐτοῦ, «Δύο ἀνέκδοτα κείμενα περὶ τοῦ Μανουήλ Κορίνθιου», *Πελοποννησιακὰ* 8 (1971). Κρ. Χρυσχοῖδη, «Μανουήλ ὃ Κορίνθιος», *ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ*, Παγκόσμιον βιογραφικὸ Λεξικόν, τ. 56 σ. 429.

3. Περὶ τοῦ πατριάρχου Μαξίμου τοῦ Δ' βλ. Μ. Γεδεών, «Πατριαρχικοὶ πίνακες», Κων/πολις, 1890, σελ. 491-492. Ἱεροσολιτικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, τ. 8, στ. 627.

4. π.χ. Ἁγ. Νικοδήμου ἀγορεύτου, «Νέον Μαρτυρολόγιον», ἔκδοσις γ', ἐκδ. οἶκος ΑΣΤΗΡ, Ἀθήναι 1961. Β. Ματθαίου, «Συναξαριστῆς, τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ», τ. 1-12, ἐκδ. 6η, Ἀθήναι, 1990. Ἰ. Περαντώνη, «Λεξικὸν Νεομαρτύρων», τεύχη 1-3, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι 1972. ΟΡΘ. ΚΥΨΕΛΗ, «Συναξαριστῆς Νεομαρτύρων», ἐκδ. β', Θεσ/νίκη 1989.

Μάρτυρα, ὅστις τῷ αἵματί του ἔτι περιδρόμέμενος ἐναπεδρήθη εἰς τὴν ἀναφθεῖσαν πυράν, ἔνθα καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ.

Ἡ παρουσιαζομένη ἐνταῦθα μεταγραφὴ τῆς Ἀκολουθίας γίνεται κατὰ τοὺς ἐν τῷ κώδικι στίχους, οἵτινες ἐνίοτε κατὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῶν τροπαρίων συγγέονται, κατὰ τρόπον ὥστε τὸ τέλος τοῦ προηγουμένου τροπαρίου νὰ καταλαμβάνη οὐχὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπομένης γραμμῆς, ἀλλὰ τὸ δεύτερον ἤμισυ ταύτης. Ἐχει δὲ τὸ κείμενον ὡς ἀκολουθῆς:

Τοῦ αὐτοῦ μεγάλου ῥήτορος προσόμοια καὶ κανὼν εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶν, μαρτυρήσαντα ἐν Προύση τῇ πρὸς Ὁλυμπον' πεποίηται δὲ ταῦτα ἀξιῶσει τοῦ παναγιωτάτου πατριάρχου κῦρ Μαξίμου, τοῦ ἐκ Σερρών μετατεθέντος:

Προσόμοια. Ἦχος πλ. β'.

Τριήμερος ἀνέστης:-

Τοῦ Πνεύματος ἢ χάρις ἐν σοί, σκηνώσασα ἐπέρωσε τὴν καλὴν σου προθυμίαν ἐνεργεῖν, βασάνους καὶ κακώσεις, καὶ τέλος μαρτυρίου, διὰ Χριστὸν Κοσμᾶ πανεύφημε.

Μακάριος εἶ μάρτυς Κοσμᾶ, Χριστόν ἐνστερνισάμενος, καὶ ποθήσας ἀπὸ βρέφους ἀληθῶς, οὗ καὶ ὑπεραθλήσας, χορείας τῶν μαρτύρων κατηξιώθης παναοίδιμε.

Πληθὺς δεῦτε πιστῶν εὐκλεῶς, κοσμήσωμεν τοῖς ἄσμασι, τὸν τοῖς ἄθλοις τοῖς ἰδίους τοῦ Χριστοῦ κοσμήσαντα τὴν ποιήνην, Κοσμᾶν τὸν ἀθλοφόρον, καὶ εὐσεβούντων ἀγαλλίαμα:

Ὁ Κανὼν οὗ ἡ ἀκροστιχίς: Κοσμᾶν λιγαίνω τὸ κλέος τῶν μαρτύρων. Μανουήλ.

Ῥδὴ α'. Ἦχος πλ. β'.

Ῥς ἐν ἡπίερω πε(ζεύσας):-

Κορυφουμένην τὴν θάλασσαν τῶν παθῶν, τῶν ἐμῶν ἐκάστοτε, καταγίσι τοῦ ἐχθροῦ σαῖς πρεσβείαις πρᾶννον Κοσμᾶ, καὶ τῆς τούτων με ἀχλύος ἐξαπάλαξον:-

Ὁ πάντα φέρων τῷ ῥήματι τῆς αὐτοῦ, ἐνδοξε δυνάμεως, σοῦ τὸν νοῦν θεουργικῶς, μυστικῶς ἐλάμπρυνε φωτί, καὶ τοῖς μάρτυσιν αὐτοῦ νῦν συνηρίθμησε:-

Σταδίου μέσον ἰστάμενος καὶ Χριστοῦ, κηρύττων τὴν σάρκωσιν, διαφόρους πειρασμούς, ὑπο-

στὰς Κοσμᾶ διὰ πυρός, στεφηφόρος πρὸς αὐτόν, χαίρων ἀνέδραμες:-

Μετὰ τῆς ἀνω χορείας τῶν ἀθλητῶν, Θεῷ παριστάμενος, τοῖς ὕμνοισί σε Κοσμᾶ, καταπέμποις χάριν φωτισμοῦ, τῶν παθῶν ἀπομειοῦσαν τὴν σκοτόμειναν:-

Ἀγγελικῶν διακόσμων ὑπερφερῆ, σαφῶς σε γινώσκοντες, ἀνυμνοῦμέν σε Ἀγνή, καὶ τῇ σκέπῃ σὴ τὸν ἰλασμόν, τῶν ψυχῶν τῶν ἡμετέρων ἀνατίθεμεν:-

Ῥδὴ γ'. *Οὐκ ἔστιν ἅγιος:-*

Νεκρὸν τὸν δόλιον ἐχθρόν, μάρτυς ἐναπειργάσω, τοῖς στεροῦσι σου ἀγῶσι, καὶ τὴν πλάνην τὴν αὐτοῦ, εἰς τέλος καταβαλὼν, τὸν τῆς νίκης στέφανόν ἀπέιληφας:-

Λουτρὸν λουσάμενος φαιδρόν, τὸ δι' αἵματος μάρτυς, ὅπερ ῥύποις δευτέροις, οὐ μολύνεται Κοσμᾶ, ἀνέπτῃς καθάπερ φῶς, πρὸς τὸ φέγγος, τὸ θεῖον καὶ ἄυλον:-

Ἰθύνας μάρτυς πρὸς Θεὸν ὄμμα τῆς διανοίας, ἀπερῶσθη ἐκείθεν καὶ πρὸς πάλιν τοῦ ἐχθροῦ, χωρήσας νίκης Κοσμᾶ, ἀνεστήσω κατὰ τοῦτου τρόπιον:-

Γεννάρχης πάλαι ταῖς βουλαῖς, ὑπαχθεὶς τῆς συζύγου, κατεκρίθη θανάτῳ, ὁ κλεινὸς δὲ νῦν Κοσμᾶς, τῇ τῆς συνεύνου βουλῇ, μὴ ὑπέϊξας, ζωῆς κατηξιώται:-

Ἀύλου ἀνθρακος λαβίς, σὺ Παρθένε ἐδείχθης, τὴν πρηστήριον φύσιν, τῆς θεότητος ἐν σῇ, ἀφλέκτως σχοῦσα γαστρί, ὅθεν πάντες ἀεὶ σε γεραίρομεν:-

Κάθισμα. Ἦχος δ'. *Ἐπεφάνης:-*

Οἱ πιστοὶ ἐν ἄσμασι, νῦν συνελθόντες, τὸν κλεινὸν αἰνέσωμεν, Κοσμᾶν Χριστοῦ τὸν ἀθλητὴν, πίστει καὶ πόθῳ κραυγάζοντες, χαίροις μαρτύρων τὸ θεῖον ἀγλαῖσμα:-

Ῥδὴ δ'. *Χριστός μου δύναμις.*

Ἰδοὺ ἡ πόλις σου, ἐν ἧπερ ἤθλησας, συνελθοῦσα ὕμνῃ σου τὰ εὐκλεᾶ, μάρτυς κατορθώματα, καὶ δυσωπεῖ ταῖς σαῖς λιταῖς, σωτηρίας ἐπιτεύξασθα:-

Νοδὸς στερεότητι, τυράννων φρούαγμα, ἐκφαυλίζων ἐβόας οὐδὲν Χριστοῦ, ἰσχύσει χωρίσαι με οὐ πῦρ οὐ ξίφος, οὐ τροχὸς οὐ λιμὸς ἀλλ' οὐδὲ θάνατος:-

Ὡς θῦμα ἔνδοξε, Θεῶ προσήνεξαι, ὡς ὁσμὴ εὐωδίας πνευματικῆς, πυρὶ λπαινόμενος, καὶ διανοίας τῶν πιστῶν, μυστικῶς κατευωδίασας:-

Τοῖς σεπτοῖς ἄθλοις σου, ἐγκαλλωπίζεται, ἡ σεπτὴ Ἐκκλησία μάρτυς Κοσμᾶ, καὶ τὸν προσηγόμενον, τὸ θεῖον πνεῦμά σου Χριστόν, μεγαλύνουσα δοξάζει πιστῶς:-

Ὅρος προεΐδέ σε, Ἀββακοῦμ Ἀχραντε, ἐξ οὗ λίθος ἐτιμήθη ἄνευ χειρός, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ τῶν εἰδώλων τοὺς βωμούς, θεῖω σθένει κατηδάφισεν:-

Ῥδὴ ε'. *Τῷ θεῖω φέγγει σου.*

Κατηγονώσω τὸν περνηστήν, μάρτυς παναοίδιμε Κοσμᾶ, θεῖα δυνάμει ῥωννύμενος, σπεύδοντα θωπείαις ἀπαγαγεῖν σὲ δεινῶς, τῆς ὄντως ἀληθείας ἣ νῦν παρίστασαι:-

Λαὸς καὶ κληρὸς Χριστοῦ πιστός, ἐν τῇ σεπτῇ μνήμῃ σου Κοσμᾶ, νῦν συνελθόντες γεραίρουσιν, ἐν ἀγαλλιάσει τὸ σὸν μαρτύριον, δι' οὗ στεφάνων δόξης θεόθεν ἔτυχες:-

Εἰς νοῦν ἐνθέμενος ἀθλητὰ, τὸ ἄσβεστον πῦρ καὶ ἀφεγγές, ὃ τοῖς ἀπίστοις ἠτοιμάσται, πυρὸς τοῦ προσκαίρου καταπεφρόνηκας, δι' οὗ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἤξιώσαι:-

Ὅ πάντα φέρων ἐν τῇ δρακί, Κύριος τῶν ὄλων καὶ Θεός, ἐν σοὶ Παναμώμητε ᾤκησε, καὶ τῇ παραβάσει φθαρεῖσαν πρότερον, τὴν βρότειον οὐσίαν ἐκαινοποίησεν:-

Ῥδὴ στ'. *Τοῦ βίου τήν.*

Σταυροῦ θεῖα χάριτι, συμφραξάμενος στερῶδῶς, τὰς ἀπειλὰς οὐκ ἔπηξας, δυσμενῶν καὶ αἰκίας παντοδαπὰς, Κοσμᾶ παναοίδιμε, ἀλλὰ θῦμα γενέσθαι Χριστοῦ ἔσπευσας:-

Τὰ μένοντα ἔνδοξε, ἀντηλλάξω τῶν φθαρτῶν, ῥεόντων τε τὰ ἄρῥευστα, οἷα ἔμπορος ἄριστος καὶ σοφός, διὸ καὶ τῆς δόξης σε, τῷ στεφάνω ὁ Κτίστης κατεκόσμησεν:-

Ὡς ῥόδον ἠδύπνοον, Προυσαέων ἐν τῇ γῆ, ἐξήνησας αἰοίδιμε, κατευφραίνων καρδίας τῶν εὐσεβῶν, καὶ πείθων ἀγάλλεσθαι, καὶ ὑμνεῖν τὸν σε μάρτυς στεφανώσαντα:-

Νεκρώσεως ἔνδυμα, ὃ ἠμπέσχετο Ἀδάμ, τῇ παραβάσει πρότερον, ἀπημφίαστο τόκω τῷ σῶ Ἀγνή, καὶ θεῖον ἐνδέδεται, ἀφθαρείας χιτῶνα μεγαλύνων σε:-

Στίχοι εἰς τὸ Συναξάριον:-

*Κόσμου παριδῶν δόξαν οὐχ ἰσταμένην,
Κοσμᾶς ἐφεῦρε δόξαν οὐ μετρουμένην:-*

Οὗτος ἐκ τῶν τῆς Τρίκκης ὑπήρχε μερῶν. Ἐλθὼν δὲ κατῆρξεν ἐν τῇ πρὸς Ὀλυμπον Προύση· γυναικὶ δὲ νομίμως συζυγεῖς, καὶ τὸν βίον μετὰ τῶν ἐκεῖσε πιστῶν συνδιάγων ἐν εἰρήνῃ, ὑπὸ τινος ἐταιρικοῦ διεβλήθη γυναίου, τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ, ὡς δῆθεν πρὸς τὴν αὐτῆς θρησκείαν ἐξυβρικῶς· καὶ πρὸς τὸν τῆς πόλεως ἡγεμόνα ἐλκυσθεῖς καὶ πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ καταναγκασθεῖς, μεταβαλλεῖν τὴν εὐσέβειαν, τοῦτο μὲν θωπείαις, τοῦτο δ' ἀπειλαῖς, καὶ μὴ πεισθεῖς, ἀλλ' ἀπελέγξας αὐτόν, ὡς ἐν τῇ πλάνῃ τυφλώπτοντα, καὶ τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινὸν ἀνακηρύξας παρόρησία, καὶ αὐτοῦ προθύμως ὑπεραποθανεῖν εἰ δεήσει μυριάκις, δισχυρισάμενος, ἐξέμηνέ τε τὸν ἡγεμόνα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. Ὅθεν καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ θάπτον ἐξήνεγκε ψῆφον, πυρίκαυστον γενέσθαι ἀποφηνάμενος. Τῆς οὖν καμίνου εἰς τάχος ἐκκαείσης, καὶ τοῦ ἁγίου αὐθαιρέτῳ γνώμῃ ἀπερχομένου, συναντᾷ τις αὐτῷ τῶν ἀπίστων καὶ σπασάμενος ἀκινάκην, νύττει κατὰ τοῦ στήθους, καὶ τῷ τῆς σφαγῆς ἔτι περιδρόμενον αἵματι, ἐναπέδρῳψαν τῇ καμίνῳ, ἐν ἣ τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἐκομίσατο:-

Ῥδὴ ζ'. *Δροσοβόλον μέν:-*

Μετὰ πάντων τῶν ἁγίων νῦν παρίστασαι, Θεῶ τῷ Παντοκράτορι, καὶ πληρούμενος τοῦ ἐκεῖθεν θεοῦ φωτισμοῦ, συμμελπεῖς Κοσμᾶ διηνεκῶς, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν:-

Ἀπεκδύσω τὸ φθαρτὸν ὄντως ἱμάτιον, καὶ ἄφθαρτον ἐνδέδουσαι, καὶ λαμπρότατον ἀθλητὰ, Κοσμᾶ διὰ πυρός, χιτῶνα κραυγάζων τῷ Χριστῷ, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν:-

Ῥαντισμῷ σου τῶν αἱμάτων ἐναπέπνιξας, τὸν δόλιον αἰοίδιμε, τῇ καμίνῳ δὲ ἐμβληθεῖς, τὰς τούτου μηχανὰς, κατέφλεξας ψάλλον τῷ Χριστῷ, εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεός, ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν:-

Τυραννούντων τιμωρίας οὐκ ἐνάρκησας, καὶ πῦρ οὐκ ἐδειλίασας, πρὸς τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ μάρτυς ἀποσκοπῶν, ἃ πᾶσιν ἠτοίμασε Χριστὸς, τοῖς ὀλοψύχως καὶ πιστῶς, ἐπιποθοῦσιν αὐτόν:-

Ἐπεὶ ἔννοιαν ἐκ σοῦ Θεὸς σεσάρκωται, θεότητος τὸ ἄϋλον πῦρ μὴ φλέξαν σου τὴν νηδὺν ἁ-

κῆρατε Ἀγνή, ὡς πάλαι τὴν βάτον ἐν Σινᾶ, διὸ ὑμνοῦμεν σε αἰεὶ, ὡς θρόνον δόξης Θεοῦ:-

ᾠδὴ η΄. Ἐκ φλογὸς τοῖς:-

Ῥώμη θεία παμμάκαρ ἐνδυναμούμενος, τῶν τυράννων τὴν πλάνην ἐξεμυκτήρισας, Χριστὸν δὲ τρανῶς Θεὸν πάντων ἐκήρυξας, ὅθεν τοῦ στεφάνου, τῆς νίκης ἤξιώθης:-

Ὡς φαιδρὰ νῦν ἐπέστη ἡ θεία μνήμη σου, διανοίας ἀπάντων κατα φωτίζουσα, καὶ πρὸς τὴν Χριστοῦ διεγείρουσα αἴνεσιν, Ὅν ὑπερυψοῦμεν, εἰς (πάντας τοὺς αἰῶνας):-

Νῦν τῆς ὕλης θεόφρον ἔξω γενόμενος, καὶ μεθέξει αὐτῷ ἐνοποιούμενος, τῷ παμβασιλεῖ, καὶ Θεῷ τῶν ὑμνούντων σου, ἄθλησιν τὴν θείαν, πάντοτε ὑπερέχου:-

Μεγαλύνει ὑμνοῦσα Χριστὸν τὸν Κύριον, Προυσαέων ἡ πόλις ἐν τῇ ἀθλήσει σου καὶ σὲ πρεσβευτήν, πρὸς αὐτὸν νῦν προβάλλεται, ῥυσθῆναι τυράννων, κακώσεως ἐν τάχει:-

Ἀνυμνοῦμέν σου Κόρη τὸν ἀνερμήνευτον, καὶ πανάγιον τόκον δι' οὗ ἐρόύσθημεν, ἐξ εἰδωλικῆς πλάνης, καὶ ἐφωτίσθημεν, γνώσει τῆς Τριάδος, τῆς μίας θεαρχίας:-

ᾠδὴ θ΄. Θεὸν ἀνθρώποις:-

Νοεῖν καὶ λέγειν τὰ θεία ἔμπνευσον, μάρτυς Κοσμᾶ, τοῖς πόθῳ εὐφημοῦσι τὴν μνήμην σου, καὶ τὴν τρίβον τοῦ βίου ὁμάλισον, τῶν πειρασμῶν τὸ νέφος, ἀποκρουόμενος, ταῖς τὸν Χριστὸν τὸν λυτρωτὴν, θερμαῖς πρεσβείαις σου:-

Ὁ φῶς ἀπρόσιτον οἰκῶν Κύριος, σοῦ τὴν ψυχὴν, δεξάμενος Κοσμᾶ σνηρίθμησε, τοῖς μαρτύρων χοροῖς καὶ στρατεύμασι, τῶν θείων ἀσωμάτων, Ὅν καθικέτευε, εἰρήνην, βραβεῦσαι σταθῆραν, τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ:-

Ἐπεὶ ἡλίου αὐγάς ἡ μνήμη σου, ἡ εὐκλεής, ἐξέλαμψε Κοσμᾶ παναοίδιμε, τὰς καρδίας πιστῶν ἀγλαΐζουσα, καὶ πρὸς Θεὸν τῶν ὄλων, δόξαν ἐγείρουσα, Ὅς σε τῷ στεφάνῳ τῶν μαρτύρων κατεκόσμησεν:-

Ἡ τοῦ ἐλέους πηγὴ ἡ ἄπειρος, τῶν ἐφετῶν, καὶ θείων ἀγαθῶν τὸ ἀκρότατον, ὁ παντέλειος νοῦς καὶ αἰδῖος, πάντων τῶν σῶν ἁγίων, λιταῖς ἐπισκεψαι, λαὸν τυραννούμενον οἰκτρῶς, τὸν χριστεπώνυμον:-

Λιμὴν γενοῦ μοι καὶ τεῖχος ἄρρηκτον, καὶ βοηθός, καὶ ῥύσις ἐν κινδύνῳις πανάχραντε, καὶ

γὰρ ἄλλην ἐλπίδα οὐ κέκτημαι, τῆς ἐμῆς σωτηρίας, εἰ μὴ σὲ Πάναγνε, ὅθεν ἐξαπάλλαξον ἁρῶν οἷς ἐμπέπτωκα:-

Ἐξαποστειλάριον: Ὁ οὐρανὸν τοῖς:-

Πῦρ τὸ γεέννης παμμάκαρ, Κοσμᾶ εἰς νοῦν ἀναλαβῶν, πυρὸς ἐπέβης προσκαίρου, ὅπερ σοκλίμαξ πρὸς Θεόν, ἐγένετο καὶ ἀλήκτου, ζῶν παραίτιον ὄντως:-

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Πρεσβ. Βασιλείου Θεομοῦ (θεολόγου, παιδοψυχιάτρου), **ΟΜΟΙΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ, Ζητήματα Ποιμαντικής Αὐτοσυνειδησίας**, Α' ἔκδοσις, σχῆμα 14Χ21 ἑκατ., σσ. 88.

Πτυχὲς καὶ προβληματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὸ χαρακτηριστὴρ τοῦ κληρικοῦ, τὴν ἐξουσία καὶ τὴ διακονία τοῦ στῆν Ἐκκλησία, τίς ψυχολογικὲς παραμέτρους κατὰ τὴν ἀσκηση τοῦ ποιμαντικοῦ τοῦ ἔργου καὶ ἄλλα ἐνδιαφέροντα κείμενα ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου. Ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία, μὲ ψυφιδωτὴ παράσταση τῆς Ἀναλήψεως (Νέας Μονῆς Χίου).

Καθηγητοῦ Ἡλίας Βουλγαράκη - Κωστῆ Κυριακίδου, **ΝΕΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗΜΟ, Ἱεραποστολικὲς ἱστορίαι ἀπὸ τῆ ζωῆ τῶν μοναχῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας μας**, Β' ἔκδοσις, σχῆμα 14Χ21 ἑκατ., σσ. 136.

Ἀφιερωμένο «στοὺς σύγχρονους συνεχιστὲς τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἀγῶνα τῶν παλαιῶν μοναχῶν», κυκλοφόρησε σὲ β' ἔκδοσις (ἢ α' ἀπὸ τὴ Μονὴ Τιμ. Προδρόμου Καρέα) τὸ βιβλίο αὐτό, καρπὸς τῆς συνεργασίας τοῦ Καθηγ. Ἡλίας Βουλγαράκη (συλλογὴ κειμένων καὶ σχόλια) καὶ τοῦ Κωστῆ Κυριακίδου (ἀπόδοσις στὰ νεοελληνικά). Τὰ κείμενα στοχεύουν νὰ δεῖξουν ὅτι γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἡ ἱεραποστολὴ ἦταν μιὰ ἀμεση συνέπεια καὶ συνέχεια τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ ἦταν καὶ ἡ πρώτη ἐντολὴ ποὺ ἔδωσε στοὺς μαθητὲς Του. Σταχυολογοῦνται κείμενα 25 ὁσίων τῆς ἐρήμου.

Ἀμίκα Σ. Ἀλιβιζάτου (†), Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, **ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**, ἔκδοσις τρίτη σὲ νέα στοιχειοθεσία, σχῆμα 12Χ17 ἑκατ., χρυσόδετο, σσ. 672.

Τὸ δυσεῦρετο τοῦτο ἔργο τοῦ ἀεμνήστου Ἀλιβιζάτου, τὸ πάντοτε ἀπαραίτητο βοήθημα στοὺς εἰδικούς (θεολόγους, κληρικούς, νομικούς), ἐκδόθηκε σὲ νέα στοιχειοθεσία. Περιέχει τοὺς ἱεροὺς Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, καθὼς καὶ αὐτοὺς τῶν Ἁγίων Πατέρων. Εὐρετήριο ὀνομάτων καὶ πραγμάτων (σσ. 651-671) καθιστᾷ ιδιαίτερα εὐχρηστὴ τὴ Συλλογὴ αὐτῆ τῶν ἱερῶν Κανόνων.

Ἄγνωστα στοιχεία ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου

Στὸ σύντομο αὐτὸ ἄρθρο θὰ παρουσιαστοῦν μερικὰ ἄγνωστα, ἀπὸ ὅσο γνωρίζω, ὡς τώρα στοιχεία, ποὺ ἀναφέρονται στὴν καθοριστικὴ γνωριμία τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως μὲ τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιο καὶ στὶς ἐνέργειες νὰ ἐνισχυθεῖ οἰκονομικὰ ὥστε νὰ συνεχίσει τὶς σπουδὲς στὴν Ἀθήνα.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ ἱεροδιάκονος Νεκτάριος Κεφαλαῶς, καταγόμενος ἀπὸ τὴ Χίο, ἀλλὰ γεννημένος στὴν Σηλυβρία τῆς Ἀνατολικῆς

μᾶς δίδει ἀκριβεῖς πληροφορίες, σχετικὰ μὲ τὸ ποῦ φοίτησε στὸ Γυμνάσιο, γιατί ὡς τώρα γενικὰ πιστευόταν ὅτι φοίτησε σὲ Γυμνάσιο τῶν Ἀθηνῶν. Ἔτσι, πληροφοροῦμαστε πὺς φοίτησε στὸ Γυμνάσιο τῆς πόλεως Χίου καὶ μονάχα τὶς ἀπολυτήριες ἐξετάσεις ὑπέστη στὴ Βαρβάκειο Σχολῆ. Τὸ γράμμα αὐτό, σὲ θαυμάσια ἑλληνικά, ἔχει ὡς ἐξῆς:

Παναγιώτατε,

Ὁ ἐπιφέρων τὴν παροῦσαν μου ἱερομόναχος Νεκτάριος τοῦνομα, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ἔρχεται αὐτόθι πρὸς ἐπιτυχίαν θέσεως, ἂν ὑπάρχη τοιαύτη ἐν τοῖς ὑμετέροις Πατριαρχείοις. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱερομόναχος διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη δημοδιδάσκαλος, εἶτα τὸν μοναχικὸν βίον ἀσπασθεὶς μετέβη ἐν τῇ μονῇ τῆς νέας Μονῆς, ὅπου ἐπὶ τινα ἔτη ὑπηρέτησεν ἐκεῖ, καὶ ὡς διδάσκαλος, καὶ ὡς γραμματεὺς τῆς Μονῆς. Ἀλλ' ἀνωμάτων ὄντων τῶν τῆς Μονῆς, καὶ τὰς γνώσεις αὐτοῦ ν' αὐξήσῃ ἐπιθυμῶν, ἦλθεν εἰς τὴν προτεύουσαν καὶ καταταχθεὶς ἐν τῷ γυμνασίῳ μαθητῆς ἠκροάσατο τῶν παραδόσεων τοῦ σοφοῦ ἡμῶν γυμνασιάρχου Γεωργίου Σουρία τοῦ ἤδη ἐξ ἀνθρώπων γενομένου. Καθ' ὅλον δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐν τῷ γυμνασίῳ φοιτήσεως αὐτοῦ ἐπεδείξατο διαγωγὴν λίαν ἀνεπιληπτον καὶ ἐπιμέλειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, δι' ὃ καὶ ἠγαπάτο παρὰ τοῦ μακαρίτου διαφερόντως. Ἐν ᾧ δὲ ἐφέτος ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὸ ἀπολυτήριον αὐτοῦ, ἐπῆλθεν ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος σεισμὸς τῆς 22ης, ὅστις ἠνάγκασεν καὶ διδάσκοντας καὶ διδασκομένους εἰς ἀπεργίαν. Τὸ δὲ ἀλγεινότατον καὶ χεῖριστον πάντων ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου Σουρία, παρ' οὗ ἠλπιζεν ἀρωγὴν καὶ ἐνίσχυσιν πρὸς περαιτέρω ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν.

Μὴ δυνάμενος δὲ τοῦ λοιποῦ πρὸς τὴν καταφόρως διακειμένην τῆς τύχης αὐτοῦ δυσμένειαν ν' ἀντιπαλαίσῃ, ἀναγκάζεται ἄκων ἵνα μεταβῇ αὐτόθι πρὸς εὐρεσιν θέσεως ἀναλόγου πρὸς τὴν αὐτοῦ ἱκανότητα.

Ὅθεν συνιστῶν τῇ ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὸν

Τοῦ κ. **ΣΟΦΟΚΛΗ Γ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Θράκης, ἀδελφὸς τῆς Νέας Μονῆς Χίου, λίγο πρὶν πάρει τὸ Ἀπολυτήριο τοῦ τότε Γυμνασίου ἀπὸ τὴ Βαρβάκειο Σχολῆ (4 Νοεμβρίου 1881), στὶς ἀρχὲς Ἰουλίου τοῦ 1881, ταξίδεψε στὴν Ἀλεξανδρεία¹ προκειμένου νὰ συναντήσῃ τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιο τὸν Δ' τὸν Βυζάντιο (1798;-1899)², τὸν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως (1763-1866), ποὺ πρὶν εἶχε διατελέσει καὶ μητροπολίτης Χίου³. Στὰ χέρια του ὁ Ἅγιος Νεκτάριος κρατοῦσε θεομὰ συστατικὰ γράμματα τοῦ τιτουλαρίου ἐπισκόπου Σιών Γρηγορίου Φωτεινοῦ, πρώην διευθυντῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ τότε ἐπιτρόπου τοῦ ἀπουσιάζοντος ἀπὸ τὸ νησιὶ μητροπολίτη Χίου⁴, καὶ τοῦ καθηγητῆ Κωνσταντίνου Ἰ. Πρωΐου⁵, καὶ τὰ δύο μὲ ἡμερομηνία 3 Ἰουλίου 1881. Ἐγραφε, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, στὸν Πατριάρχη ὁ λόγιος ἐπίσκοπος:

«Κομίζει δὲ τὴν παροῦσαν μου ὁ ἐκ Σηλυβρίας Ἱεροδιάκονος Νεκτάριος, ἀνὴρ εὐμαθῆς καὶ χρηστός, ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσιν ἐλθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καθάπερ συνίστησι τοῦτον ὁ Κύριος Κωνστ. Πρωΐος. Ὑποστὰς γὰρ καὶ οὗτος οἶα καὶ οἱ ἄλλοι τῶν ἐν τῇ Χίῳ δεινοπαθήματα⁶, ἔρχεται θηρεύσων ἀνάλογον ἐκκλησιαστικὴν τινα θέσιν παρὰ τῇ ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, περὶ πολλοῦ ποιούμενος, ἵνα φανῇ Αὐτῇ χρήσιμος⁷».

Τὸ συστατικὸ γράμμα τοῦ Κ. Πρωΐου, πέρα ἀπὸ τὰ θεομὰ λόγια γιὰ τὸν Ἅγιο Νεκτάριο,

περὶ οὗ ὁ λόγος ἱερομόναχον Νεκτάριον, πέποιθα ὅτι καὶ ὡς ἐκ τῆς χαρακτηριζούσης τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα φιλανθρωπίας πρὸς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐξειδικιασμένης πρὸς με πατρικῆς ὄντως ἀγάπης, θέλετε μεριμνήσει δεόντως ὑπὲρ τοῦ συστηνομένου, παρ' οὗ θέλετε ἀκούση καὶ διὰ ζώσης φωνῆς τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Σουρία, περὶ οὗ μοὶ γράφετε.

Μὴ ἔχων ἕτερόν τι ὑποσημειοῦμαι μεθ' ὄλου τοῦ πρὸς τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἐν Χίῳ χωρίον Μυρμήγκι τῆ 3 Ἰουλίου 1881
ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς
τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος
Κ. Ι. Πρώιος⁸.

Ἀπὸ γράμμα τοῦ Ἁγίου, ποῦ θὰ παραθέσουμε παρακάτω, ὁ Πατριάρχης τὸν δέχτηκε μὲ «ίλαρότητα», σχημάτισε καλὴ ἐντύπωση καὶ θέλοντας νὰ στελεχώσει τὸν Θρόνον μὲ ἱκανοὺς καὶ μορφωμένους κληρικούς⁹, ἐνδιαφέρθηκε σοβαρὰ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ του ἐνίσχυση. Στὸ Ἀρχεῖο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας σώζεται τὸ σχέδιο τοῦ ἀπαντητικοῦ γράμματος, ποῦ ὁ Σωφρόνιος ἔστειλε στὸν Κ. Πρώιο, ἀμέσως μετὰ τὴ ρύθμιση τοῦ θέματος:

Ἀσμένως κομισάμενοι τὴν ἀπὸ 3 τοῦ ἤδη ὀδεύοντος μηνὸς υἱικήν της, δι' ἧς ἐνδιαφερόντως συνιστώσα ἡμῖν τὸν ἐκ Σηλυβρίας Ἱεροδιάκονον Νεκτάριον παρεκάλει ὅπως περὶ ἀποκαταστάσεώς του μεριμνήσωμεν. Καὶ δὴ ἀπαντῶντες τῇ ἐκδηλῶ ὅτι εὐρέθη χριστιανός τις, ὁ ὁποῖος θὰ συνδράμῃ τὸν ἐν λόγῳ Ἱεροδιάκονον, ἵνα ἀποπερατώσῃ τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ. Ὅθεν ἀπαίρει σήμερον διὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἀτμοπλοίου πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ πνευματικοῦ σκοποῦ του. Ταῦτα ἐν ὀλίγοις πρὸς γνῶσιν τῆς ἐλλογιμότητος.

Ἐπιδαψιλεύοντες δὲ αὐτῇ¹⁰

Στὸ γράμμα δὲν δηλώνεται ποῖος εἶναι ὁ «χριστιανός» αὐτός, τὸν ὁποῖο ὁ Πατριάρχης δὲν θέλει νὰ κατονομάσει (στὸ σχέδιο ἀρχικὰ εἶχε γράψῃ «ὁ κ.», ἀλλὰ κατόπιν δὲν συμπλήρωσε τὸ ὄνομα καὶ διέγραψε τὰ δύο γράμματα), ἀλλὰ, ὅπως φαίνεται, εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Χωρέμη (Ἰωάννης, Δημοσθένης καὶ Μικές).

Τὸν Ἅγιο ὁμως, ὅπως ἀναφέρει τὸ 1894 σὲ

ἀναφορὰ τοῦ πρὸς τὸν ὑπουργὸ Ἐκκλησιαστικῶν ὁ τότε διπλωματικὸς μας ἐκπρόσωπος στὴν Αἴγυπτο Γρυπάρης¹¹, ἐνίσχυσε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης. Ἄλλ' ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ πὼς ἡ οἰκονομικὴ αὐτὴ ἐνίσχυση, τουλάχιστον τὰ πρῶτα χρόνια, δὲν θὰ ἦταν μόνιμη, ἀλλὰ εὐκαιρική. Κι αὐτὸ ὀφειλόταν στὸ γεγονός πὼς τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Πατριαρχείου ἦταν πάντα δύσκολα, ἰδιαίτερα τὰ χρόνια μετὰ τὸ 1880, μὲ κορύφωση τὴν ἀπὸ 11 Ἰουνίου 1882 καὶ κατόπιν περίοδο, ὅταν στὴν Αἴγυπτο ἐξερράγη ἡ ἐπανάσταση τοῦ Ὁράμπι (Ἀραμπῆ) πασᾶ, ποῦ στρεφόταν κατὰ τῶν Εὐρωπαίων καὶ εἶχε ὡς συνέπεια φοβεροὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν χριστιανῶν, καταστροφὲς ἐκκλησιῶν καὶ φυγὴ τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν ἐλληνορθόδοξων κληρικῶν ἀπὸ τὴ χώρα. Εἶχαν μείνει μονάχα ὁ ἀρχιμανδριτῆς Ἰγνάτιος στὸ Κάιρο καὶ ὁ πρωτοσύγκελλος Πορφύριος καὶ ὁ ἀρχιμανδριτῆς Ἱερεμίας στὴν Ἀλεξανδρεία¹². Σωζόμενες ἀναφορὲς τοῦ Ἱερεμίας καὶ τοῦ Ἰγνατίου πρὸς τὸν Πατριάρχη Σωφρόνιο στὴ Λέρο διεκτραγωδοῦν μὲ μελανὰ χρώματα τὴν ὄλη κατάσταση, ποῦ ἐπικρατοῦσε¹³. Τὰ πράγματα ἄρχισαν νὰ ἐπανέρχονται στὸν προηγούμενο κανονικὸ τους ρυθμὸ τὸν Σεπτέμβριο μὲ τὴν ἐπέμβαση τῶν Ἀγγλων.

Ἄλλὰ ὑπάρχει καὶ ἓνα γράμμα τοῦ ἱεροδιακόνου Νεκταρίου Κεφαλᾶ, τὸ ὁποῖο, ἀπὸ ὅσα γνωρίζουμε, γιὰ πρώτη φορὰ ἔρχεται στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας καὶ εἶναι τὸ **πρῶτο γνωστὸ γραπτὸ του**, ἐκτός, βέβαια, ἀπὸ τὸ ἰδιόχειρο σημείωμά του ὡς μοναχοῦ στὸν Κώδικα τῆς Νέας Μονῆς¹⁴. Ἐχει γραφεῖ στὴν Ἀθήνα στίς 11 Ὀκτωβρίου 1882 καὶ ἀπευθύνεται στὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας. Πρῶτα πρῶτα ὁ ἱεροδιάκονος Νεκτάριος ἐκφράζει τὰ «ταπεινὰ σεβάσματά» του καὶ στὴ συνέχεια, ἀφοῦ ἀναφέρει πὼς ἔχει ἐπισκεφθεῖ τὸν Δημήτρη Χωρέμη (στὴν Ἀθήνα ἢ στὴ Χίο) καὶ αὐτὸς τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ τὸν ὑποστηρίξει — μετὰ τὴν εἰρήνευση τῶν πραγμάτων στὴν Αἴγυπτο — ὡς τὴν ἀποπεράτωση τῶν σπουδῶν του, ζητεῖ τὴ μεσολάβηση τοῦ Πατριάρχου γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς ὑπόσχεσης, «τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἐποχῆς ἐπιστάσης». Ἄλλὰ ὁ λεπτός καὶ προσεκτικὸς Νεκτάριος δὲν εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀπευθυνθεῖ ἀπὸ μόνος του κατευθεῖαν στὸν Σωφρόνιο, γι' αὐτὸ παρακάλεσε τὸν Κ. Πρώιο, ἐὰν τὸ ἐγκρίνει, νὰ στείλει ἐκεῖνος

τὸ γράμμα του στὸν Πατριάρχη, μ' ἓνα δικό του συνοδευτικό, ὅπως καὶ πραγματικὰ ἔγινε. Ἐγραψε ἀπὸ τὴ Χίο στὸν Πατριάρχη στὴν Ἀλεξάνδρεια ὁ Πρώιος:

Παναγιώτατε,

Καὶ διὰ τοῦ προπαρελθόντος ἀτμοπλοίου ἔγραψα τῇ ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ἀλλὰ μέχρι ταύτης τῆς στιγμῆς οὐδεμίαν παρὰ τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος ἔλαβον ἀπάντησιν, καὶ τοῦτο τὸ ἀποδίδω εἰς τὴν πλημμύραν τῶν πολλῶν ἀσκολιῶν ὕστερον ἀπὸ τόσον μακρὰν ἀπουσίαν καὶ τὰς διαφόρους μεταβολὰς τὰς ἐπελθούσας εἰς τὸν τόπον.

Ἦδη δὲ ἐσωκλείω ἐπιστολὴν τοῦ ἱεροσπουδαστοῦ Νεκταρίου, ἣν ἀπέστειλέ μοι ἐξ Ἀθηνῶν, ἐπικαλουμένου τὴν ὑμετέραν σύμπραξιν, ἣτις πιστεύω δὲν ἔλλειπει.

Ἀσπαζόμενος μετὰ τῆς οἰκογενείας μου τὴν δεξιὰν τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος ὑποσημειοῦμαι μεθ' ὅλου τοῦ πρὸς αὐτὴν σεβασμοῦ.

Ἐν Χίῳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1882

*Ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς
τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος
Κ. Ἰ. Πρώιος¹⁵*

Τὸ καλλιγραφημένο γράμμα τοῦ Ἀγίου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Πατριάρχα,

Γονυκλιτικῶς καθυποβάλλων τὰ ταπεινά μου σεβάσματα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Πανσέβαστον Θ. Παναγιότητα λαμβάνω τὸ ἐκ τῆς ἰλαρότητός Σας ἐμπνεόμενόν μοι θάρρος νὰ ἀπευθύνω ἀρμοδίως Ὑμῖν τὴν παροῦσαν ταπεινὴν μου ἐπιστολὴν ὑπὲρ ἧς τὴν Ὑμετέραν ἐπιείκειαν καὶ εὐμένειαν θερμῶς ἔξαιτοῦμαι.

Παναγιώτατε, ὁ Κύριος Δημοσθένης Χωρέμης, ὁ γενναῖος καὶ εὐγενὴς προστάτης μου, εὐαρεστηθεὶς νὰ δεχθῇ τὴν ἐπίσκεψίν μου, μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι θέλει μὲ ὑποστηρίζει μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν μου μετὰ τὴν εἰρήνευσιν τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ μετὰ προηγουμένην μετὰ τῆς Ὑ. Θ. Παναγιότητος συνεννόησιν. Τῆς εὐκταίας ταύτης ἐποχῆς ἐπιστάσης, γνωρίζω τὸν διάπυρον πόθον μου πρὸς τὴν Ὑ. Θ. Π. ὅπως ὑπόμνησιν τῷ Εὐγενεῖ ποιήσῃ προστάτη μου, καὶ οὕτω τῇ Αὐτῆς ἐνεργείᾳ ἐπιτύχω τοῦ μέσου δι' οὗ μόνου καὶ ἐμαντῶ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ ὠφέλιμος θὰ γίνω.

*Διατελῶ εὐπειθέστατον τῆς Ὑ. Θ. Π. τέκνον
ὁ ἱεροδιάκονος Νεκτᾶριος Κεφαλᾶς
Ἀθήνησι τῇ 11 Ὀκτωβρίου 1882¹⁶*

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Συνήθως τοὺς θερινοὺς μῆνες, γιὰ ν' ἀποφύγει τὶς μεγάλες ζέστες τῆς Αἰγύπτου, ὁ Πατριάρχης Σωφρόνιος τοὺς περνοῦσε, μετὰ ἀπὸ σύσταση τῶν γιατρῶν του (Ἐταιρία Λογοτεχνικοῦ καὶ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου (Ε.Λ.Ι.Α.), Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 197), στὴ Λέρο, ἀπὸ τὴν ὁποία καταγόταν καὶ ὅπου εἶχε «*ἐαρινὴν οἰκίαν*» (βλ. ιδιόχειρο σημεῖωμα τοῦ Πατριάρχου, Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 114 – γράμμα τοῦ ἰδίου πρὸς τὸν μητροπολίτη Θεβαΐδος Γερμανὸ ἀπὸ τὴ Λέρο, μὲ ἡμερομηνία 17 Αὐγούστου 1889 (Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 123), ἀλλὰ τὸ καλοκαίρι αὐτό, γιὰ λόγους οἰκονομικοὺς, παρέμεινε στὴν Ἀλεξάνδρεια (Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 110). Ἐπομένως, σὲ συνδυασμὸ καὶ μὲ τὸ παρακάτω γράμμα τοῦ Κ. Πρώιου, δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὸ ἀναφερόμενο ὅτι ἡ γνωριμία Ἀγίου Νεκταρίου καὶ Σωφρόνιου πρέπει νὰ ἔγινε «*γύρω στὰ 1882, ὅταν ὁ δεῦτερος, μετὰ τὴν ἐπανάσταση στὴν Αἴγυπτο τῆς 11ης Ἰουνίου 1882, ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ νὰ μεταβῇ στὴν Ἑλλάδα μαζί μὲ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ Ὀρθοδόξου Κλήρου τοῦ Πατριαρχείου*» (Ἱεροδιακ. Κλεόπα Στρογγύλη, «*Ἀνέκδοτα στοιχεῖα ἀπὸ τὴ δράση τοῦ Ἀ. Νεκταρίου Πενταπόλεως στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας*», στὸ περιοδ. «*Ὀρθόδοξος Κήρυξ*» τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, ἀριθ. τεύχ. 38 - 39/1991, σ. 19). Ἄλλωστε, τότε, ὅπως καὶ ὁ Μαν. Γιαλουράκης γράφει στὴ σημειούμενη σελίδα («*Ἡ Αἴγυπτος τῶν Ἑλλήνων*», Ἀθήνα 1967, σ. 148), ὁ Σωφρόνιος δὲν εἶχε ἔρθει, ὅπως ἐσφαλμένα ἀναγράφεται στὸ ἄρθρο, «*στὴν Ἑλλάδα*», ἀλλὰ βρισκόταν στὴν τουρκοκρατούμενη Λέρο. Τὸ ὅτι ὁ Σωφρόνιος δὲν ἦρθε τότε στὴν Ἑλλάδα ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἑξῆς: Ἐνῶ εἶχε προαναγγελθεῖ ὁ ἐρχομὸς του στὴν Ἀθήνα στίς 19 Ἰουνίου 1882, μαζί μὲ ἓνα μεγάλο κύμα προσφύγων, καὶ τοῦ ἐτοιμαζόταν θερμὴ ὑποδοχὴ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Πολιτείαν, «*ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Σωφρόνιος κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησίν του ἀπεβιάσθη εἰς τὴν νῆσον Λέρον*» (ἔφημ. «*Σφαῖρα*» τοῦ Πειραιῶς, φ. 592/21.6.1882).

2. Ὁ χρόνος γέννησής του δὲν εἶναι γνωστὸς μὲ ἀκριβείαν, ἀφοῦ διαφορετικὲς χρονολογίαι ἔχουν παραδοθεῖ, ὅπως, π.χ., τὸ 1792 (ἔφημ. «*Ἥλιος*» Σύρου τοῦ 1892, φωτοτυπία στὸ βιβλίο τοῦ Μ. Χατζηγεωργίου, Ἅγιος Νεκτᾶριος Πενταπόλεως, Ἀθήνα 1996, σ. 41), ἢ τὸ 1798 (Γ. Β. Τσοκόπουλου, «*Αἰγυπτιακὸν Ἡμερολόγιον*» τοῦ 1895, Ἀλεξάνδρεια 1894, σ. 285 - Περιοδ. «*Ἱερὸς Σύνδεσμος*», φ. 24/31.8.1899, σ. 192 - πρβλ. Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, τ. 22, στ. 732), ἐνῶ ὁ ἴδιος ἔλεγε τὸ 1802 (βλ. περιοδ. «*Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*» Κωνσταντινουπόλεως, ἔτος ΙΘ', φ. 36 τῆς 27.8.1899, σ. 321 – «*Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία*», τ. 11, στ. 646). Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐξελέγη στίς 30 Μαΐου 1870 καὶ παρέμεινε στὸν θρόνον ὡς τὸν θάνατό του στίς 22 Αὐγούστου 1899. Ὡς πρῶν Οἰκουμενικὸς διατηροῦσε τὸν τίτλο τοῦ «*Παναγιωτάτου*».

3. Ὁ Σωφρόνιος, χειροτονημένος διάκονος τὸ 1820

ἀπὸ τὸν Γρηγόριο τὸν Ε', πάντα διατηροῦσε δεσμοῦς μὲ τὴ Χίο, ἀπὸ τότε ποῦ εἶχε ὑπηρετήσει στὸ νησί ὡς ἀρχιδιάκονος τοῦ μητροπολίτη Χίου Κοσμᾶ (1837-1839), τὸν ὁποῖο, ἀπὸ τὸν βαθμὸ αὐτό, καὶ διαδέχτηκε στὸν θρόνον (1839-1855). Ἀπὸ γράμμα τοῦ ἴδιου τοῦ Σωφρονίου τῆς 20 Αὐγούστου 1889 πρὸς τὸν μητροπολίτη Θηβαΐδος Γερμανὸ πληροφοροῦμαστε πὼς σχεδίαζε τότε νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴ Χίο. Γράφει: «*Ἡμεῖς δὲ ὅτε θὰ προσεγγίσῃ ὁ καιρὸς τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς Λέρου, θὰ μεταβῶμεν εἰς Χίον, ὅπου, ἀφοῦ ἐκπληρώσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἱεροουργήσωμεν καὶ εὐλογήσωμεν τὰ ἐκείσε πνευματικὰ τέκνα μας, θὰ ἀναχωρήσωμεν διὰ τοῦ ρωσικοῦ κατ' εὐθείαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν*» (Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 123). Αὐτὸ ἐγίνε καὶ ἀργότερα στὰ τέλη Μαΐου καὶ στὶς ἀρχὲς Ἰουνίου τοῦ 1896 (Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φ. 197). Ἐπίσης, ἐπανελήφθη καὶ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1898, ὅταν ὁ Σωφρόνιος πῆγε στὸ νησί «*ὅπως ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀοιδίμου Αὐτοῦ Γέροντος μητροπολίτου Χίου Κοσμᾶ καὶ τοῦ τάφου τοῦ αἰμυνήστον Ἰωάννου Χωρέμη ἀναγνώσῃ τὰς νενομισμένας τοῦ τρισαγίου εὐχὰς*» (βλ. περιοδ. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» Κωνσταντινουπόλεως, ἔτος ΙΗ', φ. 31 τῆς 17.7.1898, σ. 249). Πολλὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν Σωφρόνιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς παραπάνω πηγές, ὑπάρχουν καὶ στὴ σειρά ἀρθρῶν τοῦ Ν. Σ. Φιριπιδῆ μὲ τὸν τίτλο «*Ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος Δ' ὁ Βυζάντιος*», στὸ περιοδικὸ «Πάνταϊνος» τοῦ 1939.

4. Ὁ Γρηγόριος Φατεινὸς γεννήθηκε στὸ Θολοποτάμι τῆς Χίου τὸ 1811, μόνασε στὴ Νέα Μονή, τὸ 1871-1872 χρημάτισε Διευθυντὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ τὸ 1881 ἐξελέγη τιτουλάριος ἐπίσκοπος Σιών. Ἐνα χρόνο ἀργότερα, τὸ 1882, ἐξελέγη μητροπολίτης Μυριοφύτου καὶ Περιστασέως (Ἀνατολικὴ Θράκη), ὅπου παρέμεινε ὡς τὸ 1890, ὁπότε καὶ παρατῆθηκε. Ἀπεβίωσε στὶς 6 Φεβρουαρίου 1900 στὴν πατρίδα του, ὅπου ἐφησύχαζε (βλ. πρόχειρα σχετικὸ λήμμα τοῦ Χ. Γ. Πατρινέλη στὴ «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία», τ. 4, σσ. 806-807). Στὸ Ἀρχεῖο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας σώζονται μερικὰ γράμματα, ποῦ ἀντάλλαξαν οἱ δύο Ἱεράρχες.

5. Βλ. καὶ παρακάτω ἐπιστολὴ του γιὰ τὸν Ἅγιο Νεκτάριο. Ὁ Κ. Πρωῖος ἦταν γιὸς του σπουδαίου (μὲ σπουδὲς στὸ ἐξωτερικὸ) γεωπόνου Ἰωάννη Πρωῖου († 1861), ἀπὸ τὸ Μυρμιγκι τῆς Χίου, καὶ χρημάτισε ἀρχικὰ (ἀπὸ τὸ 1856) διδάσκαλος στὸ Ἀλληλοδιδασκτικὸ σχολεῖο Χίου καὶ κατόπιν καθηγητὴς στὸ Ἑλληνικὸ Σχολεῖο καὶ τὸ Γυμνάσιό της. Στὴν οἰκογένεια τῶν Πρωῖων ἀνήκει καὶ ὁ περίφημος μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Δωρόθεος, ποῦ ἀπαγχονίστηκε τὸ 1821 στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Γιὰ τὴν οἰκογένεια Πρωῖων καὶ τὸν Κ. Πρωῖο βλ. Κ. Ἀμάντου, *Χίος καὶ Χίοι*, Ἀθήναι 1959, σ. 29 - Γ. Ἰ. Ζολῶτα, *Ἱστορία τῆς Χίου*, τ. Γ', Ἀθήναι 1926, σσ. 645 καὶ 651. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν εὐχαριστῶ καὶ ἀπὸ τὴ θέση αὐτῆ τὸν κ. Δημ. Δημητρακόπουλο, προϊστάμενο τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τῶν Γ. Ἀ. Χίου, γιὰ τὴν πρόθυμη ἐξυπηρέτησή μου στὴν ἐξέυρεση κάποιων στοιχείων γιὰ τὸν Κ. Πρωῖο.

6. Ὑπονοεῖ τὶς φοβερὲς συνέπειες ἀπὸ τὸν τρομερὸ σεισμό, ποῦ πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες εἶχε γίνει στὸ νησί (22 Μαρτίου 1881), ὅπου εἶχαν βρεῖ τὸ θάνατο 3.558 ἄτομα.

7. Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 198.

8. Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 276. Σύμφωνα μὲ τὶς ὡς τώρα πηγές πιστευόταν πὼς τὸν Ἅγιο Νεκτάριο συνέστησαν στὸν Πατριάρχη Σωφρόνιο ὁ Ἰωάννης Χωρέμης (Ἐγγραφο Γρουπάρη στὸ βιβλίο τοῦ Τίτου Ἐμμ. Ματθαϊάκη, μητροπολίτου πρ. Παραμυθίας, *Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος Κεφαλᾶς, μητροπολίτης Πενταπόλεως*, Ἀθήναι 1985, ἔκδ. β', σ. 48) ἢ ὁ Χίος καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Νικόλαος Δαμαλάς (μαρτυρία πρῶτοπρ. Ἰωάννη Νεαμονιτάκη, ὁ.π., σ. 284). Βέβαια, δὲν ἀποκλείεται καὶ αὐτοὶ κατόπιν, ἢ καὶ πρὶν, νὰ εἶχαν ἐκφραστεῖ εὐμενῶς γιὰ τὸν Ἅγιο.

9. Ὅταν ὁ Σωφρόνιος ἀνέλαβε τὸν Θρόνον, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας εἶχε μονάχα τέσσερις ἀρχιερεῖς, τὸν Θηβαΐδος Μελέτιο (ἐξόριστο στὰ Ἱεροσόλυμα), τὸν Τριπόλεως Θεοφάνη, τὸν Κυρήνης Σπυριδῶνα καὶ τὸν Πηλουσίου Ἀμφιλόχιο, ποῦ ἐγκαταβίωσε ἀρχικὰ στὴν Πάτμο καὶ κατόπιν στὸ Ἅγιον Ὄρος (Ν. Φιριπιδῆ, ὁ.π., σ. 304), ἐνῶ μαζί του ὁ νέος Πατριάρχης ἔφερε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη τὸν ἐπίσκοπο Ξανθουπόλεως Ἰγνάτιο, τὸν ὁποῖο τὸ 1884 προήγαγε σὲ μητροπολίτη Λιβύης (Ν. Φιριπιδῆ, ὁ.π., σσ. 304 καὶ 335).

10. Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 110. Ὡς πρόχειρο σχέδιο, γραμμμένο μάλιστα ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ὑπέργηρο Πατριάρχη, εἶναι φυσικὸ νὰ μὴν εἶναι πλήρες κ.λ.π.

11. Τ. Ματθαϊάκη, ὁ.π. σ. 48.

12. Βλ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας*, σ. 867 - Μαν. Γιαλουράκη, ὁ.π., σσ. 141-149.

13. Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 222.

14. «*1876 τῆ 7 Νοεμβρίου καταταχθεῖς μεταξὺ τῆς συνοδείας τῆς Νέας Μονῆς ἐπλήρωσα τὸ κανονικὸν ποσὸν - γρόσια 200 - ἐγὼ ὁ Λάζαρος Δ. Κεφαλᾶς, Μοναχὸς ἐκ Σηλυβρίας τῆς Θράκης*» (Γ. Βενιάδη, *Ἱστορία τῆς Νέας Μονῆς*, Χίος 1968, τ. Α', σ. 160).

15. Ἀρχεῖο Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, φάκ. 222.

16. Ὁ.π.

Κωνσταντίνου Καλλινίκου

Πρωτοπρεσβυτέρου

ΙΕΡΑ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Πρὸς χρῆσιν τῶν τῆν Ὁρθόδοξον Πίστιν,

Πράξιν καὶ Λατρείαν διδασκομένων.

Σειρὰ «Θεωρία καὶ Πράξι», ἀριθμ. 17, Ἀθήνα 1997, σχῆμα 11X17,5 ἑκατ., σσ. 206.

Τὸ γλαφυρὸ καὶ πλήρες, παρὰ τὴ συντομία του, ἔργο τοῦ μεγάλου κληρικῶν Κων. Καλλινίκου (1870-1940), μὲ τὸν τίτλο «Ἱερὰ Κατήχησις», ποῦ πρωτοεκδόθηκε τὸ ἔτος 1925, προσφέρεται τώρα σὲ κομψὴ ἔκδοση, ὡς 17ο βιβλίο τῆς σειρᾶς «Θεωρία καὶ Πράξι». Χωρισμένο σὲ τρία Μέρη, ἀναπτύσει μὲ ἀκρίβεια τὴ δογματικὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἠθικὴ διδασκαλία καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν θεία Λατρεία.

Χρησιμώτατο βοήθημα κληρικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, κατηχητῶν καὶ παντὸς χριστιανοῦ.

Ἡ ἀκηδία, πάθος ἀτονίας καὶ ὀλιγορίας ψυχῆς

Ἐνύσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκηδίας, βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου¹. Ἐὰν παρατηρήσουμε μὲ προσοχὴ τοὺς ἀνθρώπους τῆς σημερινῆς ἐποχῆς καὶ τὸ γενικώτερο κοινωνικὸ σύνολο, θὰ δοῦμε ὅτι ἐμφορεῖται καὶ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἀμέλειας καὶ τῆς ἀδιαφορίας, μὲ ἄλλα λόγια τὸ πάθος τῆς ἀκηδίας, τὸ ὁποῖο εἶναι προῖον τῆς σύγχρονης φιλήδονης ἐποχῆς. Ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς βλέπει πρὸς αὐτὸ τὸ φοβερὸ πάθος, ποὺ καταστρέφει ὅλη τὴ ζωὴ, ἀφοῦ

Τοῦ κ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ι. ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑ
Διδάκτορος Θεολογίας Α.Π.Θ.

ἔχει στερηθεῖ τῆ δυνατότητα ἐπικοινωνίας μὲ τὸν Θεό. Ἔτσι τὸ πάθος τῆς ἀκηδίας λυμαίνεται τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας. Ἡ ψυχὴ ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ πάθος αὐτὸ παύει νὰ γίνεται ναὸς τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ δὲν αἰσθάνεται τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

Βέβαια, ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο ποὺ πολεμᾷ τὸν ἄνθρωπο τὸ κάθε πάθος ὑπάγεται σὲ μία ἀπ' τὶς δύο κατηγορίες: Ὑπάρχουν τὰ πάθη ποὺ πολεμοῦν τὸν ἄνθρωπο ἄμεσα καὶ φανερὰ καὶ κατὰ πρόσωπο, καὶ τὰ πάθη τὰ ὁποῖα δὲν πολεμοῦν κατὰ μέτωπο τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ προξενοῦν στενοχώρια καὶ θλίψη στὴν ψυχὴ. Στὴν κατηγορία αὐτὴ ἀνήκει καὶ τὸ πάθος τῆς ἀκηδίας: «Οὐχὶ πάντα τὰ πάθη ἐν προσβολῇ πολεμοῦσιν. Ἔστι γὰρ πάθος, τὰς θλίψεις μόνον δεικνύουσα τῇ ψυχῇ ἀμέλεια καὶ ἀκηδία, καὶ λύπη, οὐκ ἐν προσβολῇ, οὐδὲ ἐν ἀνέσει προσβάλλουσιν, ἀλλὰ βάρος μόνον ἐπιτιθέασι τῇ ψυχῇ»². Ἀκηδία σημαίνει παράλυση τῆς ψυχῆς, ἔκλυση τοῦ νοῦ, ὀκνηρία καὶ ἀδιαφορία πρὸς τὴν ἀσκήση, πρὸς καθετὴ ποὺ συμβάλλει στὴν πνευματικὴ ἀνοδο, στὴν ἀνακαίνιση καὶ μεταμόρφωση. Αὐτὴ μακα-

ρίζει τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κοσμικοῦ καὶ ματαίου βίου, κατηγορεῖ τὸν Θεὸ ὡς ἀσπλαγχο καὶ ἀφιλόανθρωπο, φέρνει ἀτονία τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀτονία στὸν γενικότερο ψυχοσωματικὸ κόσμο νὰ ἀντιμετωπίσει τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμούς, τὰ πάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες, καθὼς καὶ τοὺς ποικίλους πειρασμοὺς μὲ ἀνδρεῖο καὶ γενναῖο φρόνημα. Τὸ πάθος αὐτὸ καταπολεμᾷ ἰδιαίτερα τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἐγκρατείας, τὸν ἀσκητὴ, τὸν μοναχὸ καὶ ἐρημίτη ἕως τοῦ θανάτου του, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ἀνδρεία ψυχὴ καὶ ζεῖ μὲ τὸ κατὰ Θεὸν πένθος γιὰ τὶς ἁμαρτίες ποὺ διέπραξε ποτὲ δὲν γνωρίζει τὸ πάθος αὐτό³. Ὁ ὄσιος Νεῖλος ὁ ἀσκητὴς προχωρᾷ καὶ ἀναφέρεται σὲ συγκεκριμένες καταστάσεις τὶς ὁποῖες καταπολεμᾷ ἡ ἀκηδία προκειμένου ὁ ἄνθρωπος τῆς ψυχοπνευματικῆς ἀσκή-

3. «Ἀκηδία ἐστὶ πάρεσις ψυχῆς, καὶ νοδὸς ἔκλυσις, ὀλιγορία ἀσκήσεως, μῖσος τοῦ ἐπαγγέλματος, κοσμικῶν μακαριστῶν, Θεοῦ διαβλήτωρ, ὡς ἀσπλάγχνου καὶ ἀφιλόανθρωπου, ἀτονία ψαλμωδίας, ἐν προσευχῇ ἀσθενοῦσα, ἐν διακονίᾳ σιδηρᾷ, ἐν ἐργοχειρῶ ἄοκνος, ἐν ὑπακοῇ δόκιμος... Ἀκηδία δὲ τῷ μοναχῷ περιεκτικὸς θάνατος» ἀνδρεία ψυχῆ νοῦν ἀποθανόντα ἀνέστησεν ἀκηδία δὲ καὶ ὀκνηρία ὄλον τὸν πλοῦτον ἐσκόρπισε... Ἐν καιρῷ ἀκηδίας οἱ βιασταὶ φαίνονται· οὐδὲν γὰρ στεφάνους προξενεῖ ὡς ἀκηδία μοναχῶ... ὁ ἑαυτοῦ πενθῶν ἀκηδία οὐκ εἶδεν». Ἰωάννου Κλίμακος, Λόγος ΙΓ', περὶ ἀκηδίας, PG 88, 860A. Περὶ Νεῖλου τοῦ ἀσκητοῦ, περὶ τῶν ὀκτῶ πνευμάτων, κεφ. ΙΓ', περὶ ἀκηδίας, PG 79, 1157: «Ἀκηδία ἐστὶν ἀτονία ψυχῆς, ἀτονία ψυχῆς οὐκ ἔχουσα τὸ κατὰ φύσιν, οὐδὲ πρὸς πειρασμοὺς ἵσταται γενναίως. Ὅπερ γὰρ ἐστὶ τροφὴ εὐεκοῦνται στόματι, τοῦτο ἐστὶ πειρασμὸς γενναῖα ψυχῆ. Βορρᾶς ἀνεμος τρέφει γεννήματα, καὶ πειρασμοὶ βεβαιοῦσι καρτερίαν ψυχῆς. Νεφέλη ἄνυδρος διώκεται ὑπὸ ἀνέμου, καὶ νοῦς ὑπομονὴν μὴ ἔχων, ὑπὸ πνεύματος ἀκηδίας. Δρόσος ἑαρινῆ αὔξεται καρπὸν ἀγροῦ, καὶ λόγος πνευματικὸς ὑποὶ κατάστασιν ψυχῆς. Ρεῦμα ἀκηδίας ἐξελαίνει μοναχὸν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ὁ δὲ ἔχων ὑπομονὴν ἠσυχάζει διὰ παντός. Ἀσθενοῦντων ἐπίσκεψις προβάλλεται ὁ ἀκηδιαστὴς, πληροφορεῖ δὲ τὸν ἴδιον σκοπόν. Ἀκηδιαστὴς μοναχός, πρὸς διακονίαν ὀξύς, καὶ ἐντολὴν λογιζέται τὴν ἑαυτοῦ πληροφορίαν· φυτὸν ἀδρανῆς ἔκλινε, αὔρα λεπτή, καὶ φαντασία ἀποδημίας εἴλωσεν ἀκηδιαστὴν. Δένδρον καλῶς πεπηγὸς οὐκ ἐπείσει βίων πνευμάτων, καὶ ἀκηδία οὐκ ἔκαμψεν ἐπηρεισμένην ψυχὴν. Κυκλευτὴς μοναχός, φρύγανον ἐρημίας, ὀλίγον ἠσύχασε, καὶ πάλιν φέρεται μὴ βουλόμενος. Φυτὸν μεταφερόμενον οὐ καρποφορεῖ, καὶ μοναχὸς κυκλευτὴς οὐ ποιήσει καρπὸν ἀρετῆς. Ὁ ἀσθενῶν οὐκ ἀρκεῖται τροφῇ μιᾷ καὶ ἀκηδιαστὴς μοναχός ἐν ἔργῳ ἐνί. Φιλητόν οὐκ ἀρκεῖται μία γυνή, καὶ ἀκηδιαστὴ μοναχῷ οὐκ ἀρκεῖται μία κέλλα».

1. Ψαλμ. 118,28. Βλ. σχετικὰ Θεοδορητοῦ ἐπισκόπου Κύρου, Ἐρμηνεία εἰς τοὺς ψαλμοὺς, Ἐρμηνεία τοῦ ΡΙΗ' ψαλμοῦ, PG 80, 1829-1832: ὅπου γιὰ τὸν προκειμένο στίχο τοῦ παραπάνω ψαλμοῦ σχολιάζει λέγοντας ὅτι ἡ ψυχὴ ἀποχανομένη ἀπὸ τὴν ἀκηδία ἔπεσε ὡς ὕπνο καὶ ὁ ὕπνος ἐπάγει τὸν θάνατο. Τοῦτο βέβαια ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν ψαλμὸ «Φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον» Ψαλμ. 12,3.

2. Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, Τὰ εὐρεθέντα ἀσκητικά, Λόγος Η', ἐπιμ. ἱερομ. Ἰωακείμ Σπετσιέση, Ἐν Ἀθήναις 1895, σ. 38.

σεως νὰ μὴ βρεῖ ἀνάπαυση. Μὲ τὸ πάθος αὐτὸ ἡ ψυχὴ τοῦ πάσχοντος μισεῖ τὸ κάθε δημιουργικὸ καὶ παραγωγικὸ ἔργο, καθετὶ ποὺ θὰ τὸν προαγάγει καὶ θὰ τὸν λυτρώσει ψυχικά. Μάχεται τὴν ἡσυχία, τὴν μελέτη τῶν θείων καὶ ἱερῶν Γραφῶν, τὴν καρτερία καὶ τὴν ὑπομονὴ καὶ «χαίρεται» νὰ βλέπει τὸ θῦμα νὰ ἐμπέζεται μέσα στὸ πλέγμα τῶν θλίψεων καὶ τῶν δοκιμασιῶν⁴.

Πολλά, ὅμως, εἶναι τὰ αἷτια ποὺ ὀδηγοῦν στὴν ἀμέλεια καὶ στὴν ἀδιαφορία, στὸ πάθος τῆς ἀκηδίας. Ὅπως ἡ πολυλογία καὶ ἡ ἀργολογία⁵. Μάλιστα δύσκολα μπορεῖ νὰ ξεφύγει κανεὶς ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, μὲ τὰ περιττὰ λόγια, ἐνῶ ὅταν σκέπτεται πρὶν μιλήσει, μένοντας στὴν σιωπὴ, τότε γίνεται περισσότερο νοήμων καὶ ἀνώτερος πνευματικῶς ἄνθρωπος «ἐκ πολυλογίας γὰρ οὐκ ἐκφεύζεται ἀμαρτίας, φειδόμενος δὲ χειλέων, νοήμων ἔσται»⁶. Ἡ πολυλογία καὶ ἡ ἀργολογία, ὅταν δὲν συνειδητοποιήσει ὁ ἄνθρωπος ὅτι μ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ πέσει στὴν ἀμαρτία καὶ δὲν τὰ καταπολεμήσει στὸν κατάλληλο χρόνο, φυσικὸ εἶναι νὰ ἐδραιωθοῦν μέσα του καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸ θανάσιμο ἀμάρτημα τῆς ἀκηδίας, γιατί, ὅπως γνωρίζουμε, ἡ ἀκηδία μαζὶ μὲ ἄλλα ἑπτὰ πάθη ἀποτελοῦν τὰ ὀκτῶ πνεύματα τῆς πονηρίας (γαστρομαργία, πορνεία, φιλαργυρία, ὀργή, λύπη, κενοδοξία, ὑπερηφάνεια). Καὶ ἂν δὲν δώσει ὁ ἀγωνιζόμενος ἄνθρωπος τὴν κατάλληλη προσοχή, φυσικὸ εἶναι νὰ προκληθοῦν καὶ ἄλλα «γεννήματα» καὶ ἄλλοι ἐμπαθεῖς λογισμοὶ καὶ πάθη ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ στὴν πνευματικὴ εὐημερία καὶ προκοπὴ τοῦ ἀνθρώπου συντελοῦν. Τέτοια εἶναι ἡ ἀπόγνωσις, ἡ ἀμέλεια, ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ ἀπιστία πρὸς τὸν Θεό, ὡς καὶ τὰ συναφῆ αὐτῶν⁷. Τώρα, ὅταν λέ-

με ἀργολογία ἐννοοῦμε κάθε λόγο ποὺ δὲν βοηθᾷ στὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴ πρόοδο καὶ τελείωση.

Πρῶτος ὁ Κύριος ἦταν κατηγορηματικὸς στὸ θέμα αὐτό· «*Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι λόγον περὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρα κρίσεως*»⁸. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἰδιαίτερα σαφεῖς στὸ θέμα αὐτὸ μετὰ προσοχῆς καὶ διακρίσεως.

Χαρακτηριστικῶς ὁ Μ. Βασίλειος ἐρωτώμενος «*ἕως ποίων ῥημάτων ἡ ἀργολογία κρίνεται*» ἀπαντᾷ· «*Καθόλου πᾶν ῥῆμα, τὸ μὴ συντελοῦν πρὸς τὴν προκειμένην ἐν Κυρίῳ χρείαν, ἀργόν ἐστὶ. Καὶ τοσοῦτός ἐστὶ τοῦ τοιοῦτου ῥήματος ὁ κίνδυνος, ὅτι, κἂν ἀγαθὸν ἦ τὸ λεγόμενον, μὴ πρὸς οἰκοδομὴν δὲ τῆς πίστεως οἰκονομῆται, οὐκ ἐν τῇ ἀγαθότητι τοῦ ῥήματος ὁ λαλήσας ἔχει τὸ ἀκίνδυνον, ἀλλ' ἐν τῷ μὴ πρὸς οἰκοδομὴν οἰκονομῆσαι τὸ ῥηθὲν, λυπεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ*»⁹.

Μάλιστα ὁ ἄνθρωπος ποὺ σκέπτεται συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως τὴν Οὐράνια Βασιλεία καὶ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως, προσπαθεῖ νὰ ἐγκρατεῦει τὴν γλώσσα του καὶ νὰ ἀπέχει τῆς ἀργολογίας¹⁰.

(Συνεχίζεται)

μάτων τῆς πονηρίας, PG, 79, 1145-1164, ὅπου γίνεται εἰδικὴ ἀναφορὰ στὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ, βλ. σχετικὰ *Νικολάου Γλυκῆ* (τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων), Ἀκηδία στὸ Εἰρμολόγιον, περὶ θανασίμων ἀμαρτημάτων καὶ ἀρετῶν, Ἐν Βενετίᾳ 1832, σ. 252-253, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὸ θανάσιμο ἀμάρτημα τῆς ἀκηδίας, τῆς ὁποίας ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλα πάθη, ἀπόγνωσις, ὀκνηρία, ραθυμία, ἀμέλεια, λήθη, ἀσέβεια, ἀπιστία, λυποθυμία, κατηγορία, δειλία, καὶ μάλιστα τὰ θετεῖ παραστατικὰ κατὰ σειρά μὲ τὴ εἰκόνα ἐνὸς δέντρου.

8. *Ματθ.* 12, 36.

9. *Μ. Βασιλείου*, Ὅροι κατ' ἐπιτομήν, PG 31, 1093-1100. Πρβλ. *Γρηγορίου Παλαμᾶ*, Πρὸς Ξένην, PG 150, 1053B: «ἡ ἀργία ἀμαρτία ἐστὶ. Καὶ ὑπὲρ ἀργοῦ γὰρ λόγου λόγον δώσομεν».

10. «Ἡ ἀργολογία ἐκ τοῦ σχολῆν ἄγειν γεννᾶται, καὶ μὴ προσδοκᾶν τὰ μέλλοντα. Εἰ γὰρ τὴν κόλασιν ἐδεδοίκαμεν, καὶ τῆς βασιλείας ὀρεγόμεθα, οὐκ ἂν ἀργολογοῦμέν ποτε, μάλιστα ὅτι τοῦ Κυρίου ἐντολή ἐστὶν λόγος ὑφέξειν ἡμᾶς ἐν καιρῷ κρίσεως περὶ ἀργοῦ ῥήματος· ὅσα δὲ ὄνησιν τῇ ψυχῇ οὐ φέρει, ἀργὰ ῥήματα ὑπάρχουσιν. Ἀναγκαίως οὖν βιαίως ἐγκρατεῦσθαι τοῦ μὴ δοῦναι χώραν τῇ ἀργολογίᾳ», *Ἀντόχου μοναχοῦ*, Λόγος ΛΓ', Περὶ ἀργολογίας, PG 9, 1540. Πρβλ. *τοῦ ἰδίου*, Λόγος ΚΣΤ', PG 89, 1515: «Ἀλλὰ καὶ εἰς προσευχὴν ὀκνηρός, εἰς δὲ ἀργολογίαν εὐπρόθυμος».

4. «*Ἀκηδία, φιλία ἀερική, βημάτων περιαγωγός, φιλεργίας μῖσος, ἡσυχίας μάχη, ψαλμοδίας ζάλη, εὐχῆς ὄκνου, ἀσκήσεως χαύνωσις, ἄωρος νυσταγμός, περιστρεφόμενος ὑπνος, μανίας βάρος, κέλλης μῖσος, πόνων ἀντίπαλος, καρτερίας ἀντίζυγος, μελέτης κήμηρον, Γραφῶν ἀμάθεια, λύπης μέτοχος, ὀρωλόγιον πείνης*». *Νεῖλου τοῦ ἀσκητοῦ*, Περὶ τοῦ ἀντιζήλους τῶν ἀρετῶν κακίας, κεφ. Δ', PG 79, σ. 1144.

5. «*Εἰ καὶ οὗτος πολλάκις τῶν τῆς πολυλογίας κλάδων, ὡς καὶ ἤδη φθάσαντες εἶπομεν, ἐστὶ καὶ πρῶτος ἀπόγονος, λέγω δὲ τῆς ἀκηδίας*». *Ἰωάννου Κλίμακος*, Λόγος ΙΓ', Περὶ ἀκηδίας, PG 88, 857A.

6. *Ἀντιόχου μοναχοῦ*, Λόγος ΛΓ', Περὶ ἀργολογίας, PG 89, 1541.

7. Βλ. σχετικὰ *Νεῖλου τοῦ ἀσκητοῦ*, περὶ τῶν ὀκτῶ πνευ-

Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὸ παιδὶ καὶ στὸν ἔφηβο καὶ ἡ διδακτικὴ πράξη (Συμβολὴ στὴ διδακτικὴ τῶν Θρησκευτικῶν)*

ΜΕΡΟΣ Β'

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Εἰσαγωγικά

Ἡ ἀποθρησκευτικοποίηση καὶ ἀποεκκλησιαστικοποίηση τῆς σύγχρονης ζωῆς ἐπιβάλλουν σ' ὄλους ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ προαγάγουν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὰ παιδιὰ καὶ στοὺς ἐφήβους τὴ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΗ Β. ΤΣΑΓΚΑ**
Θεολόγου Καθηγητῆ

βελτίωση τῶν παλαιῶν διδακτικῶν σχεδιασμῶν καὶ τῆ δημιουργία νέων.

Σήμερα ἀπὸ ρωμαιοκαθολικῆς πλευρᾶς γίνονται προσπάθειες γιὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξη τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν στὴν Εὐρώπη. Ἐπισημαίνεται ὅτι τὸ ἀναπτυσσόμενο ἄτομο (δηλ. τὸ παιδὶ καὶ ὁ ἔφηβος) κατέχει τὸ δικαίωμα πὺ βασίζεται στὰ γενικότερα ἀνθρώπινα δικαιώματα, γιὰ μιὰ εὐρεία μόρφωση, πὺ νὰ περιλαμβάνει καὶ στὸ μάθημα τοῦ δημόσιου σχολείου τὴ διαπαιδαγώγηση στὴ θρησκευτικὴ παράδοση τοῦ καθενός. Ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν, πὺ συνδέεται μὲ τὸ θρήσκευμα, μέσα σὲ οἰκουμενικὸ πνεῦμα παραμένει γι' αὐτὸ ἡ συμμετρικὴ μορφή διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν στὴν οὐσία τῆς ὁμοσπονδιακῆς - εὐρωπαϊκῆς ἐκπαίδευσης τοῦ μέλλοντος. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, πρέπει νὰ ὑποδεχθοῦμε μὲ ἰδιαίτερη χαρὰ τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν μὲ τὸ ὁποῖο πλουτίζεται, θὰ προσθέταμε ἐμεῖς, ἡ εἰκόνα περὶ τοῦ Θεοῦ στὶς παιδικὲς καὶ ἐφηβικὲς ψυχές σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ἀνατολικοευρωπαϊκὰ κράτη⁸⁰.

Ἡ σύγχρονη, λοιπὸν, πραγματικότητα καὶ ὁ εὐρωπαϊκὸς προσανατολισμὸς τῆς παιδείας μας

ἀπαιτεῖ ἐπανεκτίμηση τῶν παραδοσιακῶν μεθόδων διδασκαλίας, ἔτσι ὥστε οἱ μαθητὲς νὰ μποροῦν νὰ πάρουν τὴν εὐθύνη τῆς δικῆς τους προσπάθειας γιὰ μάθηση⁸¹ γύρω ἀπὸ τὰ θέματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ διδακτικὴ πρακτικὴ εἶναι ἀπὸ τὰ τρέχοντα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν, πρέπει νὰ ἀπασχολοῦν, κάθε διδάσκοντα ὁποιοῦδήποτε μαθήματος, παρὰ τὴν κρίση πὺ διερχεται σήμερα ἡ Διδακτικὴ. Τόσο ἡ θεωρία τοῦ περιεχομένου «τῆς ἐν Χριστῷ» Ἀλήθειας, ὅπως διαμορφώνεται στὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση κάθε ἐθνικότητας στὸ χῶρο τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χριστιανισμοῦ καὶ στὴ χριστιανικὴ οἰκουμένη εὐρύτερα, ὅσο καὶ ἡ μεταδοσὴ τῆς μιὰ ἐκσυγχρονισμένη μέθοδο εἶναι στὶς μέρες μας ἓνα καίριο ζήτημα. Τὸ πῶς λοιπὸν θ' ἀρχίσει, πῶς θὰ προσχωρήσει καὶ πῶς θὰ κλείσει τὴ διδακτικὴ ὥρα ὁ χριστιανὸς παιδαγωγός, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται μὲ τὴ μετάδοση τῶν θεῶν Ἀληθειῶν, πρέπει νὰ εἶναι τὸ καθημερινὸ μέλημά του μέσα στὴ δίνη τοῦ ραγδαῖα μεταβαλλόμενου καὶ μετασχηματιζόμενου ἐνδοκοσμικοῦ χώρου τῆς σημερινῆς σκληρῆς σχολικῆς - ἐκκλησιαστικῆς πραγματικότητας. Ὁ χριστιανὸς παιδαγωγὸς ἢ ὁ δάσκαλος ἢ ὁ καθηγητὴς τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς πρέπει νὰ λάβει ὑπόψη του συγκεκριμένες βασικὲς ἀνησυχίες. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπωφελοῦνται ἀπὸ τὴν προσέγγιση τῆς μάθησης περιλαμβάνουν:

α) Ἀνάπτυξη καὶ ἐμβάθυνση στὴν προσωπικὴ ἀντίληψη καὶ συναίσθηση.

β) Ἐκτίμηση τοῦ πῶς σύμβολα, εἰκόνες καὶ μεταφορὲς χρησιμοποιοῦνται γιὰ νὰ ἐκφράσουν ἢ μεταβιβάσουν τὸ νόημα δύσκολων καὶ ἀδύνατον νὰ ἐκφραστοῦν σκέψεων καὶ συναισθημάτων, εἰδικὰ τὰ θρησκευτὰ καὶ πνευματικὰ.

γ) Συμμετοχὴ καὶ ἀναγνώριση πολλῶν διαφορετικῶν καὶ μερικῶν φορῶν ἀντίθετων θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων πάνω στὴν πραγματικότητα.

Αὐτὰ τὰ βασικὰ θέματα μαζί μὲ τὴν ἀνάγκη

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 82 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

80. R. Ilgner, Zur Situation des Religionsunterrichts an den öffentlichen Schulen in Europa, στὸ: Religionsunterricht an den öffentlichen Schulen in Europa Dokumentation des Symposiums vom 13 bis 15 April 1991, in Rom Bonn 1 p. 35.

81. J. Hammond, D. Hay, J. Moxon, B. Netto, K. Paban, G. Strougheir, G. Williams, New Methods in R. E. Teaching, Oliver b. Boyd, 1990, p. 24.

δημιουργίας μιάς αίσθησης σεβασμού και αξίας για την εμπειρία του διδάσκοντος και της κατανόησης του πώς βλέπουν οι θρησκευόμενοι τον κόσμο και τη ζωή καταρτίζουν τη βάση για τις διδακτικές δραστηριότητες – το «τί κάνεις» και αντανακλούν τις πιδ κατάλληλες αρχές της μεθόδου το «πώς το κάνεις;»⁸².

Στη διδακτική πρακτική τόσο της σχολικής θρησκευτικής αγωγής όσο και της κατηχητικής - εκκλησιαστικής, χρόνια τώρα στον έλληνορθόδοξο χώρο υιοθετήθηκε ή «Ερβαρτιανή μέθοδος» διδασκαλίας ή μαθήσεως με το γενικό μοντέλο: «Εισαγωγή ή προπαρασκευή ή προετοιμασία ή αφόρμηση - Προσφορά ή ανάπτυξη ή παρουσίαση - Έπεξεργασία - Συμπεράσματα - Πρακτική εφαρμογή». Αυτή περιελάμβανε τις «βαθμίδες διδασκαλίας» (Stufendes unterrichts) που στην ελληνική αποδόθηκαν με τον όρο: «στάδια διδασκαλίας» (1909) από τον Δ. Λάμψα, μαθητή του παιδαγωγού J. F. Herbart (1776-1841), πρωτεργάτη της θεωρίας της διδακτικής μεθοδολογίας⁸³.

Ο G. Highet έκανε λόγο για τη γνωμική παραβολική μέθοδο διδασκαλίας, την οποία έφάρμοζε ο ίδιος ο Χριστός ως διδάσκαλος στο διάστημα της επίγειας ζωής του⁸⁴.

Δυστυχώς όμως η θρησκευτική αγωγή φαίνεται πως είναι ένα μάθημα «όπου έχουν όχρωθεϊ» έξόχως καλά οι παραδοσιακοί μέθοδοι⁸⁵.

Στη σύγχρονη όμως πλουραλιστική κοινωνία όπου παρατηρείται διδακτική πολυκρατία και τάσεις αποβολής και αποπομπής των αυταρχι-

κών, απολυταρχικών, καθοδηγητικών, μονολογικών, πειθαναγκαστικών, παραδοσιακών συστημάτων και αρχών επιβάλλεται και στον έλληνορθόδοξο χώρο της θρησκευτικής αγωγής να καθιερωθούν και να εφαρμοστούν στην πράξη δημοκρατικότεροι και προοδευτικότεροι τρόποι, μορφές, μέσα, σχήματα, διαδικασίες διδασκαλίας του περιεχομένου της σχολικής και εκκλησιαστικής - κατηχητικής θρησκευτικής ύλης. «Δεδομένου ότι το κύριο έργο της είναι ή κατά ζωντανό τρόπο μετάδοση του περιεχομένου της πίστης σε συγκεκριμένους κάθε φορά ανθρώπους και σε όρισμένο τόπο και χρόνο, δεν μπορεί να υπάρχει μιά μόνο μορφή Χριστιανικής Άγωγής που να εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση»⁸⁶.

Ούτε υπάρχει ένας δρόμος που πρέπει να ακολουθεί ο χριστιανός παιδαγωγός, δάσκαλος ή κατηγητής ή ιεραπόστολος στο έργο της Χριστιανικής Άγωγής, σήμερα. «Για κάθε σκοπό και περιεχόμενο υπάρχουν πάντοτε περισσότεροι ακόλουθητέοι δρόμοι. Και στο θρησκευτικό μάθημα είμαστε βέβαιοι έλεύθεροι στην έκλογή της μεθόδου. Όμως αυτό δεν σημαίνει γενικά ότι μπορούμε να απαλλαγούμε από έναν μεθοδικό σχεδιασμό, άλλ' ότι γνωρίζουμε πολλές μεθοδικές δυνατότητες και ότι χρησιμοποιούμε εκείνες, που για κάθε συγκεκριμένη διδακτική κατάσταση φαίνονται περισσότερο αποδοτικές»⁸⁷.

Έτσι γεννάται το ερώτημα: Πώς πρέπει να παρουσιάζουμε την εικόνα (παράσταση) του Θεού στα παιδιά και στους έφηβους του 2000, ώστε να ανταποκρίνεται στις ψυχολογικές πιέσεις, τις βιολογικές τους ανάγκες και τα πνευματικά τους ενδιαφέροντα;

(Συνεχίζεται)

82. J. Hammond ό.π., σ. 23.

83. Πρβλ. Ίω. Σ. Μαρκαντώνη - Μ. Ί. Κασσωτάκη, Διδακτική τόμ. Α', Άθήνα 1984, σ. 13. Ε. Θεοδώρου ό.π., σ. 388. Οι κυριότεροι παιδαγωγοί που συνέβαλαν στην εξέλιξη των έρβαρτιανών σταδίων είναι ο Δ. Ζαγγογιάννης (1860-1904), ο Δ. Γεωργακάκης († 1936), ο Ν. Καπετανάκης († 1930), ο Δ. Λάμψας († 1942), ο Ν. Έξαρχόπουλος († 1960), ο Ν. Γεωργούλης († 1960) και από τους θεολόγους ο πολὺς Τρεμπέλας († 1977). Στα συγγράμματά τους αποδέχτηκαν και ένέκριναν με διάφορους τρόπους τον έρβαρτιανισμό και έδωσαν μεγάλη έμφαση στον δασκαλοκεντρισμό. Βλ. α) Κ. Δ. Γεωργούλη, Έρβαρτιανὰ στάδια, λήμμα στην Παιδ. Ψυχολ. Έγκυκλοπαιδεία, Λεξικό, τ. 4ος Άθήνα 1990. β) Άθ. Νίκα, ό.π., σ. 97. γ) Δ. Δρίτσα, Διαγράμματα διδασκαλίας του Μαθήματος των Θρησκευτικών, Άθήνα 1988, σ. 12. δ) Ε. Περσελή, Θεωρία και πράξη της Χριστ. αγωγής, Άθήνα 1992, σ. 25 και έξής.

84. G. Highet, «Η τέχνη να διδάσκεις», Ίκαρος, Άθήνα 1954, σ. 161.

85. R. Goldman ό.π., σ. 154.

86. Χρ. Κ. Βασιλόπουλου, Οι κατηχήσεις του Κυρίλλου Έεροσολύμων. Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση, Θεσ/νίκη 1992, σ. 191.

87. F. Trautmann, «Ο διδακτικός σχεδιασμός ενός αποτελεσματικού θρησκευτικού μαθήματος» (Μετ. Ίω. Β. Κογκούλη), Θεσ/νίκη 1978, σ. 9.

ΤΡΙΑΔΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ
(Τού Π. Β. Πάσχου)

- 1. ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ**
- 2. Η ΔΡΟΣΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ**
- 3. Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ**

Η ΚΛΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΗΘΙΚΗΣ*

6) «Έλεγχος του φύλου των μελλοντικών παιδιών».

Η επιλογή φύλου είναι πλέον δυνατή με τη μέθοδο της τεχνητής γονιμοποίησης χωρίς την κατ' ανάγκη εφαρμογή της κλωνώσεως. Όταν διατυπώθηκε για πρώτη φορά αυτό το έπιχειρη-

Του κ. **ΙΩΑΝΝΗ Β. ΤΣΑΓΚΑ**
Θεολόγου Καθηγητού

μα, όπως και το τέταρτο, μάλλον δεν μπορούσε να διαχωριστεί η δυνατότητα της επιλογής φύλου και της απόκτησης παιδιού από άτεκνο ζευγάρι από την κλωνώση. Έξάλλου όλα αυτά βρίσκονται στην ίδια συνάφεια, είναι δηλαδή επί μέρους εφαρμογές της τεχνητής γονιμοποίησης. Με την κλωνώση όμως έχουμε κάτι περισσότερο από τον έλεγχο του φύλου, τον έλεγχο του συγκεκριμένου γονότυπου. Για την Όρθόδοξη Χριστιανική Ήθική δεν τίθεται θέμα προτίμησης φύλου καθώς «εν Χριστώ Ήησού ούκ ένι άρσεν και θήλυ» (Γαλ. 3,28). Ός έν τούτου ούτε η επιλογή συγκεκριμένου γονότυπου μπορεί να θεωρηθεί ήθικώς άμεμπτη.

7) «Δημιουργία ταυτόσημων ανθρώπων που θα τους ανατίθενται ειδικά καθήκοντα τόσο σε ειρηνικές περιόδους όσο και στον πόλεμο (χωρίς να αποκλείεται και η κατασκοπία)».

Αυτό ακριβώς είναι που φοβάται η ανθρωπότητα ή δημιουργία κλώνων για ειδικές αποστολές (άστροναύτες, δύτες, πολεμιστές κ.λπ.) που θα ελέγχονται από κυβερνήσεις³⁴ κατ' έξοχην τυραννικών καθεστώτων³⁵. Είναι σωστή βέβαια ή παρατήρηση ότι οί τύραννοι έκμεταλλεύονται ότιδήποτε για την έξυπνηρέτηση των σκοπών τους, όποτε το πρόβλημα είναι πολιτικό και όχι βιολογικό, συνεπώς ένας τέτοιος φόβος δεν πρέπει να αποτελέσει αίτια για να μην πραγματοποιηθεί ή κλωνώση σε άνθρωπο³⁶. Η λύση όμως που προτείνεται για την αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων, όπως και για την πε-

ρίπτωση που κάποιοι κλώνοι αναπτύξουν έλιπίστική νοοτροπία, είναι πράγματι «άνατριχιαστική»³⁷. Προτείνεται δηλαδή ή δημιουργία άλλων κλώνων με σκοπό την άνατροπή των τυραννικών καθεστώτων και την καταπολέμηση των κλώνων που θα συνωμοτούν για να πάρουν την έξουσία στα χέρια τους. Έτσι δεν αποκλείεται, όπως έχει γραφεί, να υπάρξει ένας μαζικός «πόλεμος των κλώνων» κάποτε στο μέλλον³⁸. Πέραν αυτής της «άνατριχιαστικής πιθανότητας» πρέπει έπίσης να σημειωθεί ότι ό προγραμματισμός ανθρώπων ήδη από τη στιγμή της σύλληψής τους, ή μάλλον της παραγωγής τους στην περίπτωση της κλωνώσεως, για την έξυπνηρέτηση συγκεκριμένων στόχων είναι άνήθικος, καθώς αντίκειται στην έλευθερία της βουλήσεως του ανθρώπου. Στο έβδομο έπιχειρήμα φαίνεται καθαρά ότι ή παραγωγή ανθρώπινων κλώνων έχει ως στόχο όχι τη δημιουργία ανθρώπινων όντων, ισότιμων και ισάξιων των δημιουργών τους, αλλά τη δημιουργία βιολογικών ρομπότ που θα βρίσκονται στην ύπηρεσία των κυρίων τους όπως οί σκλάβοι μιάς άλλης έποχής.

8) «Δημιουργία έμβρυϊκών αντίγράφων από το κάθε άτομο, που θα καταψύχονται μέχρι που να χρειαστούν σαν απόθεμα όργάνων προς μεταμόσχευση στο γενετικά ταυτόσημο άδελφό του».

Έδώ άναμφισβήτητα έχουμε τον πιό άπάνθρωπο λόγο για την εφαρμογή της κλωνικής άναπααραγωγής στον άνθρωπο. Οί μεταμοσχεύσεις όργάνων υπό προϋποθέσεις είναι άγαθή πράξη, ή δημιουργία όμως όλόκληρων ανθρώπων για να χρησιμεύσουν σαν απόθεμα όργάνων μόνο με μία λέξη μπορεί να χαρακτηριστεί: φρίκη! Δεν είναι άισχρότατη έκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο ή κατάψυξη του ένός και ή χρησιμοποίησή του ως δότη (και φυσικά άκούσιου) άνταλλακτικών όργάνων από τον άλλο; Πώς είναι δυνατόν να βλέπουμε μόνο την όφέλεια του λήπτη και να κλείνουμε τα μάτια σε μία κατάφωρη άδικία, σε ένα έγκλημα εις βάρος του δότη; Ή μήπως άνακουφίζόμαστε με

* Συνέχεια έν της σελ. 87 του ύπ' άριθ. 3 τεύχους.

34. Ζακόπουλου Άθηνάγορα, ένθ. άνωτ., σελ. 22.

35. Ντέιβιντ Μ. Ρόρβικ, ένθ. άνωτ., σελ. 84.

36. Αυτόθι.

37. Αυτόθι.

38. Αυτόθι, σελ. 66 και 84.

την έντύπωση ότι ο κλώνος δεν είναι άνθρωπος, τουλάχιστον φυσιολογικός; Άλλα φαίνεται πως αυτό δεν έχει καμιά σημασία καθώς στις μέρες μας όλο και πληθαίνουν οι καταγγελίες για άπαγωγές βρεφών προκειμένου να τους αφαιρεθούν όργανα για μεταμόσχευση. Το όγδοο λοιπόν έπιχείρημα υπέρ της κλωνώσεως στον άνθρωπο μόνο με τη δεκάτη πληγή του Φαραώ άντεστραμμένη μπορεί να παρομοιασθεί. Νομίζουμε ότι περαιτέρω σχολιασμός πάνω σε αυτό είναι περιττός.

9) «Κατατρόπωση τών Ρώσων και τών Κινέζων - για την παρεμπόδιση ενός 'χάσματος κλωνισμού'».

Άπό ένα κατάλογο σαν κι αυτό δεν θα μπορούσε να λείπει τέτοιο έπιχείρημα. Άν μάλιστα λάβουμε υπόψη ότι διατυπώθηκε πριν το 1972, μέσα δηλαδή στην περίοδο του λεγόμενου «ψυχρού πολέμου» τότε ή παράθεση του έπιχειρήματος πρέπει να θεωρηθεί μάλλον φυσιολογική. Ούτε συζήτηση βέβαια για το αν οι κλώνοι θα έχουν το δικαίωμα να εκφράσουν έλευθερα τη γνώμη τους για την άποστολή τους, αν φυσικά δεχτούμε ότι θα είναι σε θέση τουλάχιστον να σχηματίσουν κάποια γνώμη.

Ένα τελικό συμπέρασμα που μπορεί να βγει από τη μελέτη του παραπάνω καταλόγου με έπιχειρήματα υπέρ της κλωνώσεως είναι ότι διέπεται (ό κατάλογος) από μία φοβερή αντίθεση. Άπό τη μιá προβάλλεται το όραμα του «υπερανθρώπου»: θέλουμε τον κλώνο εύφυή, όμορφο, ύγιή, ρωμαλέο πολεμιστή κ.λπ., σχεδόν ήμίθεο, από την άλλη όμως τον άντιμετωπίζουμε σαν υπάνθρωπο ή σαν άψυχο άντικείμενο: θέλουμε να του έλέγχουμε το φύλο και το γονότυπο, να τον προγραμματίζουμε σαν ρομπότ να έκτελεί συγκεκριμένες άποστολές, άκόμη-άκόμη και να τον καταψύχουμε και τέλος να τον σκοτώνουμε για να του πάρουμε τα όργανα. Όλα αυτά άποδεικνύουν την πνευματική μας άνωριμότητα τη στιγμή δυστυχώς που ή κλωνική άναπαραγωγή του ανθρώπου φαίνεται πως είναι κοντά.

γ. Άλλοι προβληματισμοί

Όσα ειπώθηκαν με άφορη μιá έπιχειρήματα του καταλόγου που έξετάσαμε δεν είναι τα μόνα που άφορούν την ήθική θεώρηση της πιθανότητας της κλωνικής άναπαραγωγής του ανθρώπου. Υπάρχουν και άλλα, άρκετά σοβαρά, μερικά από τα όποια θεωρούμε χρήσιμο να παραθέσουμε έστω και άκροθιγώς.

Ένα πρόβλημα που λέγεται ότι θα προκύψει

με την έφαρμογή της κλωνώσεως στον άνθρωπο είναι ή κρίση ταυτότητας του κλώνου³⁹. Πράγματι, ό διαχωρισμός του κλώνου από το δότη του φαίνεται έξαιρετικά δύσκολος. Ποιές θα είναι άραγε οι ψυχολογικές έπιπτώσεις σ' ένα άτομο που θα γνωρίζει ότι είναι πιστό άντίγραφο ενός άλλου; Μάλλον δεν έχουν άδικο όσοι ύποστηρίζουν ότι «κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε μιάν ένδογενή μοναδικότητα ως προς την ειδική, μολονότι ίση, σχέση με το Δημιουργό»⁴⁰. Άπό Όρθοδόξου Χριστιανικής πλευράς πάντως άναφύεται και μιá έλπίδα για αυτή τη μοναδικότητα έστω και στην περίπτωση της κλωνώσεως. Δεδομένου ότι δεν έχει διευκρινισθεί πλήρως το πως ή ψυχή ενός ανθρώπου έρχεται από το μη είναι στο είναι, κι αν δεχτούμε ως όρθότερη την άποψη ότι ή αλήθεια βρίσκεται μεταξύ της θεωρίας περι δημιουργίας των ψυχών και της θεωρίας περι μεταφυτεύσεως των ψυχών⁴¹, τότε δεν αποκλείεται ό κλώνος να είναι πράγματι μιá ξεχωριστή προσωπικότητα, παρότι βιολογικά θα είναι πιστό άντίγραφο κάποιου άλλου.

Μπορεί για την Όρθόδοξη Θεολογία να μην είναι σαφής ό τρόπος της ένώσεως της ψυχής και του σώματος, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και για το χρόνο της ένώσεως. Ό άνθρωπος, σύμφωνα με την Όρθόδοξη Χριστιανική Θεολογία, είναι ψυχοσωματική ύπαρξη «έξ άκρας συλλήψεως» ή «έξ άκρας ύπαρξεως». Η διδασκαλία αυτή θεμελιώνεται κυρίως στο Χριστολογικό δόγμα, δηλαδή στο δόγμα περι ύποστατικής ένώσεως της θείας και της ανθρώπινης φύσεως στο πρόσωπο του Ίησου Χριστού⁴². Έξαιτίας αυτού του γεγονότος προκύπτει σοβαρό ήθικό θέμα για την έφαρμογή της κλωνώσεως στον άνθρωπο καθώς ίδου πως προβλέπεται να στεφθεί με έπιτυχία ένα τέτοιο έγχείρημα: «Δεν ύπάρχει άμφιβολία πως θα δημιουργηθούν όρισμένα έργαστηριακά έμβρυα στην προσπάθεια να έπιτευχθεί για πρώτη φορά ό κλωνισμός του ανθρώπου. (Συνεχίζεται)

39. Ντέβιντ Μ. Ρόρβικ, ένθ. άνωτ., σελ. 76.

40. Αυτόθι, σελ. 77.

41. Γι' αυτές βλ. Μητσοπούλου Ν., Θέματα Όρθοδόξου Δογματικής Θεολογίας, Άθήναι 1983, σελ. 189-191.

42. Μητσοπούλου Ν., Η περι του ανθρώπινου έμβριου ως ψυχοσωματικής ύπαρξεως διδασκαλία της Έκκλησίας και ή Χριστολογική θεμελίωσις αυτής, Β' έκδοση, Άθήναι 1986, σελ. 17 κ.έ. Πρβλ. Βασιλειάδη Ν., Πότε «έμφυχούται» το ανθρώπινο έμβρυο; Η ώρα «μηδέν» της ανθρώπινης ζωής, Άθήναι 1992, σελ. 22 κ.έ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

'Ο έορτασμός τής μνήμης του 'Ιεροῦ Φωτίου.

Τὴν βῆν Φεβρουαρίου ἐν τῇ 'Ι. Μονῇ Πεντέλης ἐγένετο ὁ καθιερωμένος ἐορτασμός τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου τοῦ Μεγάλου. Μετὰ τὸν Ὁρθρον καὶ τὴν — ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς 'Ι. Συνόδου Θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Δαμασκηνοῦ τελεσθεῖσαν— Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ἐπραγματοποιήθη ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου Σύσκεψις τῶν μελῶν τῆς 'Ι. Συνόδου καὶ ἄλλων Σεβασμιωτάτων καὶ Θεοφιλεστάτων Ἀρχιερέων μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ τοῦ λοιποῦ Διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Κατὰ τὴν Σύσκεψιν ταύτην, τῆς ὁποίας προήδρευσε ὁ — ἀναπληρῶν τὸν κωλυόμενον Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ— Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόδημος, ἐξητάσθη, συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς 'Ι. Συνόδου, τὸ θέμα: «Ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν νέων κατὰ τὸν Ἱερὸν Φώτιον - Στήριξις τῆς θέσεως τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ ἀνύψωσις τῆς οὐσιαστικῆς προσφορᾶς του εἰς τὴν θρησκευτικότητα τῶν νέων».

Μετὰ τὴν ἐμπεριστατωμένην εἰσήγησιν τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Χρ. Βασιλοπούλου διεξήχθη ἐκτεταμένη καὶ ζωηρὰ συζήτησις, ἣτις διεποτίσθη καὶ ἐτονώθη σημαντικῶς τόσο διὰ τῶν εὐστόχων εἰσαγωγικῶν καὶ ἐπιλογικῶν παρατηρήσεων καὶ σχολίων, ὡς καὶ τῶν παρεμβάσεων τοῦ προεδρεύοντος Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου, ὅσον καὶ διὰ τῶν γλαφυρῶν ἐπισημάνσεων αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁμιλίαν του, ἣτις ἐπεσφράγισε τὸ γεῦμα ἐν τῇ Τραπέζῃ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι, ἐὰν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουιν πάντες οἱ θεολόγοι «οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ», πρέπει καὶ δύνανται νὰ εἶναι «συνεργοὶ» τῆς Ἐκκλησίας καὶ διάκονοι τῆς ἐν Χριστῷ «χάριτος καὶ ἀληθείας».

**Τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν
ὡς ἐγγύησις τῆς «σφαιρικῆς μορφώσεως».**

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κατὰ βαθμιαῖον τρόπον

χωροῦσαν, ὡς μὴ ὄφειλε, συρρίκνωσιν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς σχολείοις, πρέπει εἰς τὰ προηγουμένως λεχθέντα νὰ προστεθῇ ὅτι τόσο οἱ ὁμιλήσαντες κατὰ τὴν ἐν τῇ 'Ι. Μονῇ Πεντέλης πραγματοποιηθεῖσαν Σύναξιν, ὅσον καὶ τὰ ἀναγνωσθέντα κατ' αὐτὴν ἀξιόλογα Ὑπομνήματα τῶν Τμημάτων τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας ἐπεσήμαναν τὴν ἀνάγκην τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, τῆς Δ. 'Ι. Συνόδου, τῶν ὡς ἄνω Σχολῶν καὶ τῶν συλλογικῶν ὀργάνων τῶν θεολόγων, πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὄλου προβλήματος.

Ἰδιαίτερος ἐτονίσθη κατὰ τὴν συζήτησιν ὅτι ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας προβαλλόμενον αἴτημα περὶ «σφαιρικῆς μορφώσεως» τῶν μαθητῶν ἐπιβάλλει οὐχὶ τὴν συρρίκνωσιν καὶ τὸν ἐκτοπισμόν, ἀλλὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Πρέπει ἐπὶ τέλος νὰ γίνῃ συνειδητόν, ὅτι τὰ διδασκόμενα μαθήματα πρέπει νὰ ἀποτελοῦν οὐχὶ μηχανικὸν ἄθροισμα καὶ συσσώρευσιν ἀσχετῶν πρὸς ἀλλήλας — ἐν πολλοῖς δευτερευουσῶν — γνώσεων, ἀλλ' ὀργανικὴν σύνδεσιν καὶ ὁλότητα, ἐμψυχουμένην ὑπὸ τῆς ἐντελεχείας ζωικοῦ ἐνοποιοῦ κέντρου. Τὸ κέντρον αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ ἐν τοῖς σχολείοις καὶ νὰ διατηρῆται ἐξ ὁλοκλήρου ἐνεργὸν μόνον διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, ἣ ὁποία προβάλλει τὸ ἐλληνορθόδοξον ἰδεώδες τοῦ ὑγιοῦς ἀνθρωπισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὡς δεικνύει ὁ ἱερὸς Φώτιος διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, πρέπει πᾶσαι αἱ ἀνθρωπιστικαὶ καὶ πολιτιστικαὶ ἀξίαι νὰ ἐνοποιοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ «ἀξία τῶν ἀξιών», καὶ νὰ συναναπτύσσονται ἀρμονικῶς ἀνευ τῆς διασπαστικῆς ὑπερτροφικῆς ἀναπτύξεως καὶ πραγματώσεως μερικῶν ἢ μᾶς ἐξ αὐτῶν ὡς καρκινωματώδους νεοπλασματος εἰς βάρος τῶν ἄλλων.

**Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας
καὶ ὁ ἅγιος Νεκτάριος.**

Τὸ Ἀνακοινωθὲν τῆς 'Ι. Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας» κατέστησε γνωστὸν εἰς τὸ ἀνά τὴν Οἰκου-

μένην πανορθόδοξον πλήρωμα τὴν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ τούτῳ ἀποκαταστάσεως τῆς κανονικῆς τάξεως διὰ τῆς ἄρσεως τῆς πρὸ αἰῶνος καὶ πλέον ἐπιβληθείσης εἰς τὸν ἅγιον Νεκτάριον ποινῆς ἀποπομπῆς αὐτοῦ ἐκ τῆς δικαιοδοσίας καὶ τοῦ κλίματος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σχετικὴ «Συνοδικὴ Διαγνώμη» ἔχει ὡς ἐξῆς:

«**Ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν**, τοῖς “ἐλέῳ Θεοῦ” συγκροτοῦσι τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Πρεσβυγενοῦς καὶ Παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, προκαθημένης τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Πέτρου Ζ', συσκεψαμένοι, ἅτε παριππεύσαντος αἰῶνος ὄλου καὶ ἔτι πλέον, ἀπὸ τε τῆς παύσεως καὶ ἀπομακρύνσεως ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, σὺν τῇ ἐκδιώξει, τοῦ ἐν ἀγίοις ἤδη συγκαταριθμημένου καὶ ἀναπαυομένου **Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως** τοῦ νεοφανοῦς, μεγάλου δὲ Πατρὸς καὶ Διδασκάλου τῆς Ἀγιοπάτης κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐπὶ ζημία πνευματικῆ τούτου τε καὶ τοῦ Χριστοπεωνύμου πληρώματος, κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους χρόνους τῆς ἐπὶ γῆς πολιτείας αὐτοῦ, ὁμοφώνῳ Συνοδικῇ διαγνώμῃ ἀποφαινόμεθα:

»Στοιχοῦντες τῇ ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κατατάξει ἐν τοῖς Ἁγίοις καὶ τῇ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης παγκοίνῳ Ὁρθοδόξῳ συνειδήσει καθιερωθείσῃ διὰ τῶν ἀπείρων αὐτοῦ θαυμάτων, ἣν καθομολογοῦμεν ἐκπαλαι καὶ διακηρύσσομεν, καὶ τὸ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἔλεος ἐπικαλούμενοι, ἀποκαθιστῶμεν τὴν τε κανονικὴν τάξιν καὶ τοῦτον κατὰ πάντα, προσεπιμαρτυροῦντες δὲ πάντα ταῦτα “ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ”, ἐκζητοῦμεν τὴν συγχώρησιν τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου ἡμῖν τοῖς ἀναξιόις, τοῖς προαπελθοῦσι Πατράσι καὶ ἀδελφοῖς τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιοπάτου Πατριαρχικοῦ Θρόνου, τοῖς ὑπεναντίοις γενομένοις αὐτῷ τῷ Ἁγίῳ, δι' ὅσα ἐκ τῆς ἐκείνων ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, πλάνης ἢ καὶ ἐπηρείας τοῦ πονηροῦ ὑπέμεινεν ὁ θεόφρων Πατὴρ ἡμῶν, ὁ τῆς Κυρηναϊκῆς πάλαι Πενταπόλεως Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Θεοῦ».

**Θὰ γίνουιν θρησκευτικαὶ ἐκδηλώσεις
διὰ τὸν Ἅγιον Νεκτάριον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ,
Καίρῳ καὶ Αἰγίνῃ.**

Ἐν συνεχείᾳ παρουσιάζομεν τὴν ὑπὸ τῆς

Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρου τοῦ Ζ' σταλείσαν κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱεροθέον, ἣτις ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ἄριθμ. Πρωτ. 68

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κυρίῳ Ἱεροθέῳ, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τιμιωτάτῳ τῆς ἡμῶν Μετροιότητος, χαίρειν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

Διὰ τοῦδε τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἡμῶν Γράμματος, ἔχομεν τὴν χαρὰν ὅπως γνωρίσωμεν τῇ ὑμετέρᾳ φίλῃ Σεβασμιότητι ὅτι, τὸ ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου ἀπασχολήσαν ἡμᾶς θέμα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς διασαλευθείσης κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, διὰ «τῆς ἀδικωτάτης ποινῆς ἀποπομπῆς» τοῦ ἐν Ἁγίοις συγκαταριθμημένου καὶ ἀναπαυομένου νεοφανοῦς Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Πενταπόλεως τοῦ Κεφαλά, ἐκ τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ κλίματος τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Θρόνου, εὔρε, Θεοῦ εὐδοκήσαντος, τὴν ἀγαθὴν καὶ ποθουμένην ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας λύσιν.

Τῇ εἰσηγήσει Ἡμῶν, σήμερον 15ῃ Ἰανουαρίου, ἐπετεῖῳ ἡμέρᾳ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας τοῦ Ἁγίου, ἡ ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ εὐθύνη πολλῇ, διασκεψαμένη, ὁμοφώνως, ἠκύρωσε καὶ ἐξηφάνισε τὴν ἐπιβληθείσαν, ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, ἀδικωτάτην ποινήν τῆς ἀποπομπῆς ἐκ τῆς διακονίας αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας.

Ταῦτα ἀδελφικῶς ἀγγέλλοντες ὑμῖν, γνωρίζομεν τῇ ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι ὅτι, ἐν καιρῷ ἐπικοινωνοῦντες καὶ αὐθις μεθ' ὑμῶν, θέλομεν καταρτίσῃ πρόγραμμα θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων διὰ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καίρῳ καὶ Αἰγίνῃ, ἐξαγγέλλοντες ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, τὴν λύσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου θέματος.

Εὐχόμενοι πᾶσαν παρὰ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ἐνίσχυσιν ὑμῶν τῇ πρεσβείᾳ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου τοῦ Θαυματουργοῦ, ἀσπαζόμεθα ὑμᾶς φιλήματι ἀγίῳ.

Ἐν τῇ Μεγάλῃ Πόλει
τῆς Ἀλεξανδρείας
τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1998

† Ὁ Ἀλεξανδρείας Πέτρος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

**«Τιμητική πλακέτα»
εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Ἀνδρέαν Φυτράκη**

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1997, ἐν εἰδικῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ, ἐπέδωκεν εἰς τὸν Ὁμότιμον Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέαν Φυτράκη «τιμητικὴν πλακέτα» ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐνεργοῦ συμμετοχῆς εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Σχολῆς καὶ συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος σημαντικωτάτου ἔργου τοῦ ἀκτινοβόλου Ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος.

Ἐπὶ τῆς «πλακέτας» ταύτης ἀναγράφονται τὰ κατωτέρω: «**Η ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ** εἰς τὸν Καθηγητὴν Ἀνδρέαν Φυτράκη, μέλος τοῦ Πολυμελοῦς Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀδιαλείπτου προσφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς (1957-1997) τόδε τὸ ἐλάχιστον ἀνθ' ὧν ὑπὲρ αὐτῆς ἐμόχθησε, προσήνεγκε καὶ εἰργάσατο μετ' σεβασμῶν, τιμῆν καὶ ἀγάπην. Τὸ Πολυμελὲς Συμβούλιον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς».

Ἡ τιμητικὴ αὐτὴ ἐκδήλωσις χαροποιεῖ τοὺς πάντας, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ σεβαστὸς Καθηγητὴς κ. Φυτράκης ἔχει ἐπὶ πλέον προσφέρει κατὰ τὸ παρελθὸν πολυτιμοτάτας καὶ ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ ἔθνος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν ὡς Καθηγητῆς καὶ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς Τμηματάρχης καὶ Διευθυντῆς Θρησκευμάτων, ὡς διακεκριμένος Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐμπυχωτῆς πολλῶν ἀνακαινιστικῶν πρωτοβουλιῶν καὶ προσπαθειῶν κ.λπ.

Οἱ ἐργαζόμενοι ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία», εἰς τὸ ὁποῖον ὁ σεβαστὸς Καθηγητῆς κ. Φυτράκης ἔχει διατελέσει Συντάκτης, εὐχόμενος εἰς αὐτὸν ἔτη πολλὰ καὶ «ὡς ἀετοῦ ἀνακαινιζομένην» θαλερότητα πρὸς συνέχισιν τῆς φωτεινῆς παρουσίας αὐτοῦ ἐν τῇ Ριζαρείῳ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ καὶ ἐν τῇ καθ' ὅλου πνευματικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Τιμὴ εἰς τὸν πολύτεκνον ἱερέα

Τὴν 2αν Φεβρουαρίου (ἡμέραν ἐορτασμοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς), ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς ἀκτινοβόλου Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ὠργανώθη

ὑπ' αὐτῆς, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἀνθρωπιστικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν, ἐορταστικὴ ἐκδήλωσις, ἀφιερωμένη τιμητικῶς εἰς τὸν πολύτεκνον ἱερέα. Μετὰ εὐσύνοπτον, ἀλλ' ἐπιγραμματικῶς διατετυπωμένην γλαφυρὰν συγκινητικὴν εἰσήγησιν τοῦ δραστηρίου Προέδρου τῆς Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Νικολάου Μπρατσιώτου, ἀποτίσαντος τὴν ὀφειλομένην τιμὴν εἰς τὸν πολύτεκνον ἱερέα, καὶ μετὰ σύντομον χαιρετισμὸν τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Ἀνθρωπιστικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν κ. Κωνστ. Γερακανάκη, ἐγένετο πνευματικὸν σχολίον ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἡλίας Μαστρογιαννοπούλου. Ὁ πατὴρ Ἡλίας, ἀφοῦ ἀνεφέρθη εἰς τὴν περὶ τεκνογονίας διδασκαλίαν τῆς Βίβλου (Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης), παρέθεσε συνταρακτικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν σοβαρότητα τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν δημογραφικοῦ προβλήματος καὶ προέβαλε τὴν προσωπικότητα τοῦ πολυτέκνου ἱερέως, ὁ ὁποῖος διδάσκει διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ. Ὡσαύτως προέβαλε παραδείγματα πολυτέκνων οἰκογενειῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς Ἰστορίας καὶ ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην κρατικῆς μερίμνης καὶ σχετικῆς νομοθεσίας δι' ἱκανοποιητικὰ ἐπιδόματα καὶ διὰ τὰς ἀδείας τῶν ἐργαζομένων πολυτέκνων μητέρων.

Ἐν συνεχείᾳ μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν ποιήματος ἀφιερωμένου εἰς τὴν πολύτεκνον μητέρα, ἐγένετο ἡ βράβευσις 25 περίπου ὑπερπολυτέκνων ἱερέων (ἐχόντων 5 ἕως 10 τέκνα) διὰ τοῦ ἀναμνηστικοῦ μεταλλίου τῆς Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ καὶ εἰδικοῦ ἀναμνηστικοῦ διπλώματος, ὡς καὶ διὰ συμβολικῆς ἐπιδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ὁφείλονται συγχαρητήρια καὶ ἔπαινοι εἰς τὴν ἱστορικὴν Ἐταιρείαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ καὶ εἰς τὸν Ἀνθρωπιστικὸν Σύνδεσμον Ἀθηνῶν διὰ τὴν λαμπρὰν πρωτοβουλίαν των. Εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ ὑλιστικὸν πνεῦμα καὶ ἡ ἐγωϊστικὴ νοοτροπία ὠδήγησαν εἰς δραματικὴν καὶ λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τὸ ἔθνος μείωσιν τῆς τεκνογονίας, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδήλωσις πρὸς τιμὴν τῶν πολυτέκνων ἱερέων καὶ πρὸς χαρὰν τῶν συνοδευόντων αὐτοὺς εἰς τὴν ὠραίαν ἐκδήλωσιν πολυαριθμῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων, ἀποτελεῖ λίαν σημαντικὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ Δημογραφικοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ὑπ' ἀρ. 1 πρόβλημα τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ε. Δ. Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν σημερινὴν Συνεδρίαν τῆς 4ης Φεβρουαρίου ἐ.ε., ἐξ ἀφορμῆς τῆς προσφάτου συνεντεύξεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου, τῆς καταχωρισθείσης εἰς εἰδικὸν περιοδικόν, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς ὑπ' αὐτοῦ παρασχεθείσας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξηγήσεις, κατόπιν Συνοδικῆς παραγγελίας, ἔκρινε ταύτας ἀνεπαρκεῖς καὶ ὁμοφώνως ἀπεδοκίμασε τὴν συνέντευξιν καὶ τὸ περιεχόμενόν της, καθ' ὅσον ὁ Νόμος καὶ αἱ Ἑντολαὶ τοῦ Θεοῦ παραμένουσι ἀναλλοίωτοι, ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἐπιταγὴν, καὶ ἀπεφάσισε τὴν παραπομπὴν τοῦ ἐξονομασθέντος Ἀρχιερέως εἰς τακτικὰς ἐνόρκους ἀνακρίσεις, ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι καὶ σκανδαλισμῶ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν.

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Στὴν ποιμαντικὴ μέριμνα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου, περιελήφθη καὶ ἡ Σύναξις τῶν Ἱεροψαλτῶν καὶ Νεωκόρων τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς Ἐπαρχίας μας. Κατ' αὐτὴν ἔγινε κοπὴ τῆς βασιλόπιτας ἀπὸ τὸν Σεβ. Ποιμενάρχη μας καὶ ὁμίλησε ὁ Αἰδεσ/τος Πρωτ/ρος Γεώργιος Μίλκας μὲ θέμα τὴν ἔννοια τῆς χριστιανικῆς διακονίας. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας ἀπήρθυνε χαιρετισμὸ πρὸς τοὺς παρισταμένους τῶν ὁποίων ἐξήρε τὴν σημαντικὴν προφορὰ στὴν εὐρυθμὴ λειτουργία τῶν Ἱ. Ναῶν. Ἀκολούθησε δεξίωση πρὸς τιμὴν τους στὴν αἴθουσα «Ξενία» τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

— Μὲ θέμα «ἡ προσωπικότητα τοῦ Ποιμένου στὴν ἐνορία» καὶ μὲ εἰσηγητὴ τὸν Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Πρωτ/ρο Βασίλειο Καλλιακμάνη πραγματοποιήθηκε στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Τιμίου Προδρόμου Νεαπόλεως, ἡ Ἱερατικὴ Σύναξις τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου.

Ὁ ὁμιλητὴς, ἔχοντας ὡς πρότυπο ποιμαντικῆς διακονίας τὸν Ἅγιο Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ, ὑπογράμμισε βασικὰς ὑποχρεώσεις καὶ χαρακτηριστικὰ

γνωρίσματα τῆς ποιμαντικῆς προσφορᾶς τοῦ συγχρόνου κληρικοῦ στὰ πλαίσια τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἀνακατατάξεων τῆς ἐποχῆς μας.

Κύρια σημεῖα ἀναφορᾶς ἦσαν: 1. Οἱ δυσκολίες τοῦ ἔργου τῆς ποιμαντικῆς. 2. Ἡ πνευματικὴ ἀξία τοῦ ἀξιώματος τῆς Ἱερωσύνης. 3. Ἡ ταπεινώσις, ὡς κύριος χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς ζωῆς τοῦ κληρικοῦ.

Τὴν εἰσήγησι, λόγω τοῦ ἀμέσου ἐνδιαφέροντος ποῦ εἶχε, ἀκολούθησε μακρὰ συζήτησι. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Διονύσιος, εὐχαρίστησε τὸν διακεκριμένο κληρικὸ γιὰ τὴν ἐμπεριστατωμένη καὶ διδακτικὴν τοῦ εἰσηγήσεως.

π. Ν. Κ.

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἀποδεχόμενος πρόσκληση τοῦ Προεδρείου τῆς Ὁμοσπονδίας Σαμακῶν Ὁργανώσεων Αὐστραλίας, ἡ ὁποία γιόρταζε τὴν 10ῃ ἐπέτειο ἀπὸ τὴ σύστασή της, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἱκαρίας κ. Εὐσέβιος μετέβη στὴν Αὐστραλία τὴν 7ῃ Ἰανουαρίου ἀπ' ὅπου καὶ ἐπέστρεψε στίς 26 τοῦ μηνός.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του: Συμμετέσχε στίς ἐργασίες τῆς 7ης Συναντήσεως τῶν Συλλόγων - Μελῶν τῆς Ὁμοσπονδίας ποῦ ἔγινε στὴν Ἀδελαΐδα καὶ μίλησε πρὸς τοὺς Συνέδρους. Ἐδωσε συνέντευξιν στὴν ἐκπομπὴ «Ἑλληνικὴ Ὦρα» μεγάλου ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ. Εἶχε ἐπαφὴς μὲ παράγοντες τῆς Ὁμογένειας καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Αὐστραλίας. Προέστη θείων Λειτουργιῶν, τῆς τελετῆς καταδύσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ (γιὰ τὰ Θεοφάνεια, τὴν Κυριακὴ 11.1), Ἀκολουθιῶν τοῦ Ἑσπερινοῦ κ.λπ. Ἐπεσκέφθη τίς πόλεις Μελβούρνη, Καμπέρρα, Βρισβάνη καὶ Σύνδνεϋ, ὅπου ἐπεκοινώνησε μὲ τίς Ἀδελφότητες τῶν Σαμίων καὶ Ἱκαριωτῶν. Ἐπίσης ἔλαβε μέρος καὶ ἀπήρθυνε χαιρετισμὸ στοὺς συνέδρους (25.1) τῆς Ἡ' Κληρικολαϊκῆς Συνέλευσης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας καὶ τοῦ Ζ' Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου τῆς Νεολαίας τῆς Ὁμογένειας.

Ε.Π.Α.

«Ἑλληνικὸς Σύνδεσμος τοῦ Παναγίου Τάφου»

Ὁ «Ἑλληνικὸς Σύνδεσμος τοῦ Παναγίου Τά-

φου», πού ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν προσφέρει πολύτιμες ὑπηρεσίες στὸ παλαίφατο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ στὰ ἱερὰ Προσκυνηματά του, ὀργάνωσε ἐκδήλωση μὲ τὴν εὐκαιρία κοπῆς τῆς Ἀγιοβασιλόπιτας, στὸ ξενοδοχεῖο Hilton, τὴν Κυριακὴ 31 Ἰανουαρίου.

Ἦταν παρόντες ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος, ἔξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Ἀθήνα, ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, βουλευτὲς - ἐκπρόσωποι κομμάτων, ἐκάντοντάδες μέλη καὶ φίλοι τοῦ «Συνδέσμου». Ὁ πρόεδρος του κ. Ἀρ. Σταυρόπουλος ἔκανε σύντομο Ἀπολογισμὸ Πεπραγμένων, ὁ δὲ Σεβ. Ἱεραπόλεως εὐλόγησε καὶ ἔκοψε τὴν πίτα, εὐχαριστήσας τὸ δραστήριο «Σύνδεσμο» γιὰ τὴν προσφορὰ του. Ἀνακοινώθηκε, ἐπίσης, ὅτι ἀπὸ 25.9 μέχρι 4.10.98 διοργανώνεται προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψη στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ στὸ Σινᾶ (πληροφορίες στὰ Γραφεῖα τοῦ Συνδέσμου, Βουλῆς 36 - τηλ. 3238754).

Ε.Π.Α.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ ἐφημερὶς τοῦ Βατικανοῦ L' Osservatore Romano ἐπισημαίνει ὅτι πᾶσαι αἱ θεῖαι Λειτουργίαι, τὰς ὁποίας ἐτέλεσεν ὁ Πάπας ἐν Κούβρα ἐνώπιον πολλῶν χιλιάδων πιστῶν, μετεδόθησαν διὰ τῆς κρατικῆς Τηλεοράσεως, ἀλλ' οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ τῆς Κούβας ἠγνόησαν τὰς ἐπικριτικὰς διὰ τὸ καθεστῶς τῆς Κούβας διατυπώσεις τοῦ Πάπα.

— Ὅταν ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' κατὰ τὴν πτήσιν του πρὸς Κούβαν ἠρωτήθη περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας του, ἀπήντησεν: «Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι εἶμαι περισσότερο ἡλικιωμένος ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1979, ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια μὲ ἐφύλαξεν ἕως τώρα. Καὶ ὅταν θέλω πραγματικῶς νὰ γνωρίζω τὰ τῆς ὑγείας μου, πρέπει νὰ ἀναγνώσω τὰς ἐφημερίδας».

— Ὁ Πάπας ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Βοστώνης καρδινάλιον Bernard Law κατεδίκασε τὸ ὅτι πρὸ 25 ἐτῶν ἐπετράπησαν εἰς τὰς Η.Π.Α. αἱ ἐκτρώσεις καὶ ἐτόνισεν, ὅτι ἡ ἐπιδιώξις διακοπῆς τῆς κησέως καὶ τῆς εὐθανασίας ἀποτελοῦν «ἐγκλήματα», περιφρονοῦντα «τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθὲν δῶρον τῆς ζωῆς».

— Ὁ καρδινάλιος Ἰωσήφ Ratzinger ἐδήλωσεν ὅτι τὸ ταξίδιον τοῦ Πάπα εἰς τὴν Κούβαν εἶναι ἐν «ἱστορικῶν γεγονόσ», ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναμένῃ τις τὰ προσεχῆ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, διὰ νὰ τὸ ἀναλύσῃ καὶ διὰ νὰ τὸ ἀξιολογήσῃ ἐν ἡρεμίᾳ.

— Εἰς τὴν ὑποδοχὴν ἢ ὁποία ἐπεφυλάχθη ἐν Ρώμῃ εἰς τὸν ἐπιστρέφοντα ἐκ Κούβας Πάπαν, συμμετέσχε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς ἰταλικῆς Κυβερνήσεως Romano Protti.

— Ἡ ἐν Ρώμῃ ὀργανουμένη Ἐκθεσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἰωβηλαῖον 1300- 200: Ρώμη - Οἱ Πάπαι - Οἱ Προσκυνηταί» παρουσιάζει τὰ σχετικὰ παπικὰ ἔγγραφα καὶ τὰς τοποθεσίας τῶν προσκυνητῶν καὶ τῶν ἐκδηλώσεων, ὡς αὐταὶ σημειοῦνται εἰς χάρτας τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἡ Ἐκθεσις δεικνύει τὰς ὁδοὺς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκινοῦντο οἱ προσκυνηταί, τὰς θρησκευτικὰς ἐορτάς, τὰ ἔθιμα, τὰς τελετὰς καὶ τοὺς τρόπους τῶν ταξιδίων πρὸς τὴν Ρώμην. Ἡ πρωτοβουλία διὰ τὴν Ἐκθεσιν, ἢ ὁποία εἶναι σημαντικὴ συμβολὴ εἰς τὴν κατανόησιν καὶ ἀξιολόγησιν τοῦ «Πολιτισμοῦ τοῦ Ἰωβηλαίου», ἔχει ἀναληφθῆ ὑπὸ τοῦ «Βικαριάτου» τῆς Ρώμης.

Ε. Δ. Θ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Συμφώνως πρὸς στατιστικὴν, δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Λουθηρανικοῦ Συνδέσμου, ὁ ἀριθμὸς τῶν Λουθηρανῶν Χριστιανῶν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον ἀνήλθε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς 61 ἑκατομμύρια (ἐναντι 60,9 ἑκατομμυρίων τοῦ ἔτους 1996).

Ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἔχει τοὺς περισσότερους Λουθηρανούς, εἶναι ἡ Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Σουηδίας, ἥτις ἔχει 7,6 ἑκατομμύρια μελῶν. Ἀκολουθοῦν ἡ Εὐαγγελικὴ - Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς μὲ 5,2 ἑκατομμύρια μελῶν καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ - Λουθηρανικὴ Ἐκκλησία τῆς Φινλανδίας μὲ 4,6 ἑκατομμύρια μελῶν. Ἐν τῇ «χώρα τῆς Μεταρρυθμίσεως» ἀνήκουν εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Λουθηρικὰς Ἐκκλησίας 14 ἑκατομμύρια Λουθηρανῶν. Τοῦ Παγκοσμίου Λουθηρανικοῦ Συνδέσμου μετέχουν ὡς μέλη 124 Ἐκκλησίαι καὶ 12 Κοινότητες.

Ε. Δ. Θ.

Γιὰ πληροφορίες καὶ παραγγελίες βιβλίων ἀπευθύνεσθε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. (01) 72 28 008. Fax (01) 72 38 149 (Κεντρικὴ διάθεση).

Βιβλιοπωλεία: Δραγατσανίου 2 (πλ. Κλαυθμώνος) Ἀθήνα. Τηλ. (01) 33 10 977, 32 28 637 (καὶ Fax). Ἐθν. Ἀμύνης 9α καὶ Τσιμισκῆ - Θεσ/νίκη. Τηλ. (031) 275 126. Fax 278 559.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Άρχμ. Κων/νου Ραμιώτη, **Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ**, Πρότυπες Θεοσαλικές Έκδόσεις, Άθήνα 1997, σχ. 17Χ24 έκασ., σσ. 398.

Με στόχο την κάλυψη του κενού «που δημιουργήσε ή νέα “θεώρηση” για την Έκκλησία και οι νέες “νομικές αντιλήψεις” για τη νομιμοποίηση της Έκκλησίας μέσα στην Έλληνική Πολιτεία» (σ. 11), κυρίως με άφορμή την ψήφιση του Ν. 1700/1987, ο π. Κωνσταντίνος Ραμιώτης, πτυχιούχος Νομικής και Θεολογίας και τέως Πρωτοδίκης, συνέλεξε με ιδιαίτερη επιμέλεια, κατέταξε, σχολίασε, έμβάθυνε και απάντησε, μετά λόγου και γνώσεως, σε κάθε τι το σχετικό.

Στην πρόσφατη δοκιμασία των σχέσεων Έκκλησίας - Πολιτείας, διατυπώθηκαν από πλευράς της δεύτερης αντιλήψεις που απείλησαν, προς καιρόν, «την ιεραρχική και άποστολοπαράδοτη δομή» της πρώτης. Με αίχμη του δόρατος την συγκαλυμμένη απόπειρα «άπαλλοτριώσης - δήμευσης» της εκκλησιαστικής περιουσίας, επιχειρήθηκε ή άρνηση της αυτονομίας και αυτοδιοίκησης της Έκκλησίας, ή μετατροπή της σε κοσμικό ν.π.δ.δ., ή άμφισβήτηση της παρουσίας της ως «έπικρατούσης» θρησκείας στην Έλλάδα, με ένα λόγο ή «άποβολή» της από την έλληνική κοινωνία. Συνεπεία αυτής της «γραμμής» εκδόθηκαν από τα έθνικά Δικαστήρια άποφάσεις, οι όποιες δέν απένειμαν το δίκαιο στην Έκκλησία. Έτσι, μερικές ιερές Μονές άναγκάστηκαν να προσφύγουν στο Εύρωπαϊκό Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Έκεινο, με την από 9.12.1994 άπόφασή του διεπίστωσε ότι ή Έλληνική Πολιτεία παρεβίασε τις θεμελιώδεις ανθρώπινες έλευθερίες των ιερών Μονών της Έλλάδος και κατ' έπέκταση της Έκκλησίας. Έπομένως: α) έκρινε ότι με το Ν. 1700/87 παραβιάστηκαν τα δικαιώματα των ιερών Μονών, β) άνέτρεψε την έλληνική νομολογία και την 5057/1987 άπόφαση του Συμβουλίου της Έπικρατείας (την όποία άκύρωσε) και γ) ίσχυροποίησε τη γνώμη της μειοψηφίας στην έν λόγω άπόφαση του Σ.τ.Ε., θεωρώντας την πλέον ως πλειοψηφούσα.

Ο π. Κων. Ραμιώτης στόν ιδιαίτερα προσεγμένο και από τυπογραφική άποψη τόμο των 400 σελίδων, που χωρίζεται σε 20 κεφάλαια, συμπληρώνει ένα κενό, άπαντώντας σε μεγάλα έρωτήματα (:δικαιώματα και θέση της Έκκλησίας, αίτημα του «χωρισμού» της από το Κράτος, κρίση σίς σχέσεις τους, Σ.τ.Ε. και νομολογία, ιδιοκτησιακό καθεστώς Ι. Μονών, νόμμοι τίτλοι - διακατεχόμενα, Σύμβαση του 1952 κ.λπ.), ένώ σε Παράρτημα, μετά το κείμενο της άποφάσεως του Εύρωπαϊκού Δικαστηρίου, δημοσιεύονται διατά-

ξεις, γνωμοδοτήσεις, έγγραφα κ.ά. σχέσιμ έχοντα με την κατάργηση του Ν. 1700/1987. Βιβλιογραφία και εύρετήριο συμπληρώνουν τόν τόμο, ό όποιος άπευθύνεται σε εύρύ φάσμα άναγνωστών (του εκκλησιαστικού, του δικαστικού και του νομικού χώρου).

Έπιστημονική Παρουσία Έστίας Θεολόγων Χάλκης, **ΜΝΗΜΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΑΞΙΜΟΥ, Σχολάρχου Ι. Θεολογικής Σχολής Χάλκης, 1919-1991**, τόμος Δ', έν Άθήναις 1997, σσ. 715.

Έπειτα από τόν Γ' τόμο (1994), έπίσης όγκώδη (σσ. 845), άφιερωμένο στην Έκατονπεντηκονταετηρίδα της Έρας Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, 1844-1994, ή Έστία Θεολόγων της (Άρχελάου 25, 116 35 Άθήνα, τηλ. - fax 01/7219718), άφιέρωσε τόν Δ' τόμο στη «Μνήμη» του Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Μαξίμου (Ρεπανέλλη), Σχολάρχου της Σχολής (1955-1991).

Την Έκδοτική Έπιτροπή της Έπετηρίδος αυτής άποτελούν ό όμοτ. Καθηγητής της Χάλκης Β. Ν. Άναγνωστόπουλος (πρόεδρος) και τά μέλη: Χρυσόστομος (μητροπολίτης Περιστερίου), Μάξιμος (έπίσκοπος Πίττομπουργκ), Β. Θ. Σταυρίδης (καθηγητής Χάλκης), Άπόστολος Γλαβίνας (καθηγητής Α.Π.Θ.), Θεόδ. Νικολάου (καθηγητής Παν/μίου Μονάχου) και Νικ. Ξεξάκης (έπίκ. Καθηγητής Παν/μίου Άθηνών).

Στό συγχαρητήριο Γράμμα της Α.Θ.Π. του Οίκου-μενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, το όποιο προτάσσεται στόν τόμο, χαρακτηρίζεται ή έκδοση «εύγνώμων αντίδοσις», που «προσεπιμαρτυρεί την ύπό τούτων» (Σχολής, έννοει, και Σχολάρχου) «γόνιμνο σποράν και έπιμελή καλλιέργειαν ήθους ύψηλού έν ταίς ψυχαίς των μαθητών...». Διαβάζοντας κανείς το βιογραφικό και έργογραφικό σημείωμα του Νικολάου Γ. Ξεξάκη (σσ. 9-24) διαπιστώνει ότι ό τιμώμενος διακρινόταν για τη βαθιά φιλοσοφική και θεολογική κατάρτιση, την άκραιφνή όρθόδοξη πίστη και διδασκαλία, τη βαθυστόχαστη σκέψη, τόν μεσοτό προσφορικό και γραπτό λόγο, την πυκνότητα και βαθύτητα των νοημάτων, την καλλιέπεια του λόγου, τόν ένθεο ζήλο. Ήταν άκάματος, άνυποχώρητος σίς άρχές του, προσηνης, εύχάριστος, άξιοπρεπής.

Άκολουθεί ή δημοσίευση 36 συνολικά μελετών - συνεργασιών μητροπολιτών, καθηγητών, άρχιμανδριτών κ.λπ. (μερικές στην άγγλική και τη γερμανική γλώσσα), ή Λογοδοσία του Διοικητικού Συμβουλίου της «Έστίας Θεολόγων Χάλκης» κατά τη Γεν. Συνέλευση των μελών της (11.2.1995) και άναλυτικός «Πίναξ όνομάτων και πραγμάτων».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 59 του υπ' ἀρ. 2 τεύχους)

183. Ἀνδρέα Θεοδώρου, «**PANTIEIS ME YSSΩΠΩ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΘΗΣΟΜΑΙ**»- Ἐρμηνευτικὸ σχόλιο στοὺς «Ψαλμοὺς τῆς μετανοίας». Ἀθήνα 1997, σχῆμα 11X17,5 ἑκατ., σσ. 168.

Οἱ «Ψαλμοὶ τῆς μετανοίας» τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ (50ος, 37ος, 60ος, 31ος, 101ος, 129ος καὶ 142ος) εἶναι ἰδιαίτερα ἀγαπητοὶ καὶ στοὺς σημερινούς χριστιανοὺς καὶ συγκινούν μετὰ τὴν κατάνυξη καὶ τὴν ποιητικὴ ὁμορφιά τους. Τώρα προσφέρονται σὲ κομψὸ τομίδιο μεταφρασμένοι καὶ σχολιασμένοι στίχο πρὸς στίχο οἱ δύο πρῶτοι (50ος καὶ 37ος) καὶ σὲ κείμενο - μετάφραση οἱ ὑπόλοιποι. Ἐκτενὴς Εἰσαγωγή ἐξετάζει τὸ «φαινόμενο τῆς ἁμαρτίας» καὶ τὴ «δύσκολη ὥρα τοῦ Δαβὶδ», ἐνῶ Πίνακας τῶν ἀρχῶν τῶν ψαλμικῶν στίχων καὶ Εὐρετήριο τῶν κυριότερων θεμάτων καὶ ὀνομάτων, σὲ τέλος, βοηθοῦν τὸν ἀναγνώστη στὴ μελέτη του.

184. «**ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ**», ἔτος 1997, τόμος 45ος. Ἀθήνα 1997, σχῆμα 14,5X20,5 ἑκατ., σσ. 208.

Ὁ τόμος αὐτὸς περιέχει τὰ 52 τετρασέλιδα φύλλα τῆς «Φωνῆ Κυρίου» τοῦ ἔτους 1997, στὰ ὁποῖα κατ' ἐξαίρεση δημοσιεύθηκαν κείμενα ὅχι ἑνός, ὅπως συνήθως, ἀλλὰ διαφόρων συντακτῶν. Συγκεκριμένα τῶν: νῦν ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας Ἀναστασίου καὶ τῶν μητροπολιτῶν Νικαίας Γεωργίου (†), Πατρῶν Νικοδήμου, Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμου, Δημητριάδος Χριστοδούλου, Γουμένισσης Δημητρίου καὶ Φθιώτιδος Νικολάου. Πίνακας περιεχομένων, στὴν ἀρχὴ, διευκολύνει τοὺς χρήστες τοῦ τόμου.

185. Παναγιώτου Θ. Παπαθεοδώρου, θεολόγου - λυκειάρχου, **ΛΟΓΟΣ ΑΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΣ - Χριστιανικὴ Ὑμνογραφία**. Ἀθήνα 1997, σχῆμα 11X17,5 ἑκατ., σσ. 72.

Εὐσύνοπτη μελέτη ποὺ ἀναφέρεται στὴ γένεση, τὴν ποικιλία καὶ τὸ πλῆθος, τὸ χαρακτῆρα, τὸ περιεχόμενο καὶ τὰ μεταφραστικὰ προβλήματα τῶν χριστιανικῶν ὕμνων. Εὐστοχεῖς ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα ὅπως: Πόσο ἐπηρεάζουν οἱ ὕμνοι τοὺς χριστιανούς; Ποιῆς δυσκολίες καὶ ἐμπόδια παρεμβάλλονται ἀφοῦ ἡ γλῶσσα τῶν ὕμνογράφων δὲν μιλιέται σήμερα; Μποροῦν νὰ προταθοῦν λύσεις; Ἐπιτρέπεται ἡ μετάφραση τῶν ὕμνων;

Ἐξώφυλλο, σὲ τετραχρωμία, τῶν ὕμνογράφων ὁσίων Κοσμά καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀπὸ τοιοχογραφία τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βαρυλάμ Μετεώρων.

186. Θεοκτίστου μοναχοῦ, τοῦ Στουδίτου, **ΚΑΝΩΝ ΙΚΕΤΗΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥΝ ΧΡΙΣΤΟΝ**. Ἀθήνα 1997, ἔκδ. β', σχῆμα 10X14 ἑκ., σσ. 16.

Ὁ ὡραιότατος αὐτὸς Κανόνας, γεμάτος λυρισμὸ καὶ κατανυκτικότητα, τυπωμένος σὲ δίχρωμία καὶ με ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία, θὰ ἀποτελέσει ἀσφαλῶς πολῦτιμο βοήθημα τῶν χριστιανῶν μας στὴν ἰδιωτικὴ τους προσευχὴ. Δίχρωμη ἐκτύπωση σὲ ἐξώφυλλο εἰκόνα τῶν Ἁγίων Πάντων σὲ τετραχρωμία.

187. **ΚΑΝΩΝ, ΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΤΡΙΑΔΑ**. Ἀθήνα 1997, σχῆμα 10X14 ἑκ., σσ. 32.

Στῆς σειρὰ «Τευχίδια θείας Λατρείας», ποὺ περιλαμβάνει μέχρι τώρα 18 κομψὲς καὶ εὐχρηστες ἐκδόσεις, προστέθηκε καὶ ἡ παρούσα. Περιέχει: Τὸν Κανόνα «εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Ὁμοούσιον Τριάδα» (ἀπὸ τὸν Κώδικα Λαύρας θ. 91, φ. 355α) καὶ «Οἴκους καὶ Ὑμνους» ἐπίσης εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα «ἀπὸ τῆς κοσμοποιίας ἀρχομένους καὶ μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς θείας συγκαταβάσεως περαιουμένων» (ἀπὸ τὸν Κώδικα Λαύρας Ε. 105, σ. 1α), ποίημα τοῦ νομοφύλακος Ἰωάννου διακόνου τοῦ Εὐγενικοῦ, ἀδελφοῦ τοῦ ἀγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, τοῦ Ἐφέσου.

Δίχρωμη ἐκτύπωση με ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία («ἢ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ»).

188. Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, **ΚΑΝΩΝ ΙΚΕΤΗΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΟΥΡΑΝΙΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥΣ**. Ἀθήνα 1997, σχῆμα 10X14 ἑκατ., σσ. 16.

Ἐγχειρίδιο βοήθημα γιὰ τοὺς χριστιανούς, ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ ζητοῦν κατὰ τὶς προσευχῆς τους τὴ μεσιτεία τῶν ἐννέα ταγμάτων τῶν Ἀγγέλων, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων (ἀποστόλων, μαρτύρων, ἱεραρχῶν, ὁσίων καὶ δικαίων). Δίχρωμη ἐκτύπωση με ἐξώφυλλο σὲ τετραχρωμία (ἢ σύναξις τῶν Ἁγίων Πάντων).

189. Ἰωάννου μοναχοῦ, τοῦ Μαυρόποδος, **ΚΑΝΩΝ ΙΚΕΤΗΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΓΕΛΟΝ, τὸν φύλακα τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς**. Ἀθήνα 1997, σχῆμα 10X14 ἑκατ., σσ. 24.

Οἱ ὡραιότατοι ὕμνοι καὶ ἡ γνωστὴ «Εὐχὴ εἰς τὸν Ἄγγελον» τὸν φύλακα τῆς ζωῆς μας περιέχονται σὲ 17ο τευχίδιο τῆς σειρᾶς, τὸ ὁποῖο συμπληρώνεται με ἓνα τρισέλιδο ἀπόσπασμα τῆς διδασκαλίας περὶ ἀγγέλων, τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Τὸ ἐξώφυλλο κοσμεῖ σχέδιο τοῦ Φ. Κόντογλου (ὁ φύλαξ ἀγγελος προστατεύει παιδίον).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ. Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΡΑΞΙΣ

Περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ»

Ἡμεῖς ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ὁ Β΄

ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 29, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἀρθρον 20, παράγρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ΦΕΚ 185/τ.Α'/1970),

2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 28 τῆς Ἰδρυτικῆς Πράξεως καὶ Ὄργανισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος τοῦ Β.Δ. /1956 (ΦΕΚ 197/τ.Α'/10.9.1956) «Περὶ ἐγκρίσεως συστάσεως κοινωφελοῦς ἰδρύματος ἐν Θεσσαλονίκη ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Γηροκομεῖον Ἅγιος Παντελεήμων», ὡς καὶ τοῦ Ὄργανισμοῦ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως αὐτοῦ,

3. Τὰς ἀνάγκας λειτουργίας τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ Οἰκοτροφείου καὶ Ἑστιατορίου αὐτῆς,

4. Τὰς ἀνάγκας λειτουργίας τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης,

5. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 732/22.12.1997 πρότασιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

6. Τὴν ἀπὸ 14.1.1998 ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

Συνιστῶμεν ἐν Θεσσαλονίκη Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, καὶ φέρον τὴν ἐπωνυμίαν «ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ», μέ σκοπὸν:

1) Τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης καὶ οἰασθῆποτε ἄλλης βαθμίδος ἐκπαιδευτικῆς μονάδος,

2) Τὴν λειτουργίαν τοῦ Κέντρου Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισεως τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης,

3) Τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν Ἱεροῦ Ναοῦ διὰ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῶν φοιτούντων ἐν τῷ Ἰδρύματι,

4) Τὴν λειτουργίαν Συνεδριακοῦ Κέντρου,

5) Τὴν λειτουργίαν Ξενῶνων, βιβλιοθηκῶν καὶ ἐργαστηρίων,

6) Τὴν λειτουργίαν Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, καὶ

7) Τὴν παραγωγὴν ὀπτικοακουστικῶν μέσων καθὼς καὶ πᾶσαν ἄλλην δραστηριότητα, τὴν ὁποῖαν ἀποφασίζει καθ' ἐκάστην φορὰν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον.

Τὸ Ἰδρυμα εἶναι Νομικὸν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ ρυθμίζονται διὰ τοῦ κατωτέρω Κανονισμοῦ.

Ἡ παρούσα νὰ δημοσιευθῆ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Θεσσαλονίκη τῆ 22.1.1998

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ὁ Β΄

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἄρθρον 1

Ἰδρύεται εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ μέ ἔδραν τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: ἡ προαγωγή τῆς μελέτης καὶ ἐρεῦνης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ, ἡ παροχὴ πάσης βαθμίδος ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπαγγελματικῆς κατάρτισεως, ἡ φιλοξενία, ἐκπαίδευσις καὶ ἀνταλλαγὴ ἐπιστημονικῶν καὶ ἱερατικῶν ἀποστολῶν ἀπὸ ἄλλας Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας βαλκανικῶν καὶ μεσογειακῶν χωρῶν, εἰς τὰ πλαίσια θρησκευτικοῦ, προσκυνηματικοῦ ἢ συνεδριακοῦ τουρισμοῦ, ἡ διοργάνωσις συνεδρίων σχετικῶν μέ τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς, αἱ ἐκδόσεις βιβλίων, περιοδικῶν καὶ ἐν γένει ἐντύπων, αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι καὶ ἡ δημοσίευσις τῶν πορισμάτων τῶν συνεδρίων, ἡ δημιουργία ἐκπαιδευτικῶν ἢ ἄλλων προγραμμάτων, πολυμέσων κ.λπ., καὶ ἡ ἔνταξις τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν εἰς προγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἡ συνεργασία μέ ἄλλα ἰδρύματα ἔχοντα παρεμφερεῖς σκοποὺς.

Εἰδικώτερον εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος περιλαμβάνονται:

α) Ἡ λειτουργία τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς

Σχολῆς τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ οἷα σδῆποτε ἐτέρας βαθμίδος ἐκπαιδευτικῆς μονάδος, ἥτις καὶ δύναται νὰ δημιουργηθῆ.

β) Ἡ λειτουργία τοῦ Κέντρου Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης,

γ) Ἡ σύστασις καὶ λειτουργία Ἱεροῦ Ναοῦ διὰ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῶν φοιτούντων εἰς τὸ Ἴδρυμα,

δ) Ἡ λειτουργία Συνεδριακοῦ Κέντρου,

ε) Ἡ λειτουργία Ξενῶνων, Βιβλιοθηκῶν καὶ Ἔργαστηρίων,

στ) Ἡ λειτουργία Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, καὶ

ζ) Ἡ παραγωγή ὀπτικοακουστικῶν μέσων, ὡς ἐπίσης καὶ πᾶσα ἄλλη δραστηριότης τὴν ὁποίαν καὶ δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 3

Τὸ Ἴδρυμα θὰ στεγασθῆ εἰς τὰ κτίρια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ν. Πλαστήρα 65, Χαριλάου Θεσσαλονίκης, ὅπου λειτουργεῖ ἤδη ἡ Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης καὶ ἡ Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Εἰς τὰ ἐν λόγω κτίρια θὰ λειτουργήσουν καὶ τὰ κάτωθι τμήματα σπουδῶν καὶ ἐργαστηρίων:

α) Τμῆμα μηχανοργάνωσης Ἱστορικῶν Ἀρχείων καὶ ἠλεκτρονικῆ ἐπεξεργασία ἀρχεῖακῶν ὑλικῶν,

β) Τμῆμα διατηρήσεως καὶ διαδόσεως Παραδοσιακῶν Τεχνῶν,

γ) Τμῆμα Ἀγιογραφίας καὶ Συντηρήσεως Εἰκόνων καὶ Ἔργων Τέχνης πολιτιστικῆς κληρονομίας,

δ) Τμῆμα Βιβλιοδεσίας,

ε) Τμῆμα παραγωγῆς ὀπτικοακουστικῶν μέσων (CD ROM, πολυμέσων), ἐκπαιδευτικῶν ὑλικῶν καὶ ἐφαρμογῶν πληροφορικῆς,

στ) Κέντρον Ἐρεῦνης καὶ Μελετῶν,

ζ) Τυπογραφεῖον,

η) Τμῆμα Μουσικῆς Παραδόσεως καὶ Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Υπεύθυνον διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τεκμηρίωσιν καὶ ἐποπτεῖαν τῶν τμημάτων καὶ ἐργαστηρίων, διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν σπουδῶν καὶ τὴν κατάρτισιν τῶν προγραμμάτων τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν, τὴν διὰ βίου ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τὴν ἀγορὰν ἐργασίας τυγχάνει τὸ Ἐπιστημονικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον διορίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον με ἀπόφασίν του, ἢ ὁποῖα καὶ ρυθμίζει τὴν σύνθεσίν του, τὰς εἰδικότερας ἀρμοδιότητάς του, καὶ τὴν διάρκειαν τῆς λειτουργίας του.

Ἄρθρον 4

Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς (5) Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπαρτιζομένου: α) ἐκ τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Κυρίου Κυρίου ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ τοῦ Β', ὡς Προέδρου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, καὶ β) ἐκ τεσσάρων (4) λαϊκῶν μελῶν, διακρινομένων διὰ τὰ

πνευματικὰ τῶν ἐνδιαφέροντα, τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν κατάρτισιν καὶ ὠριμότητα.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω μέλη διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, προτάσει τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Κυρίου Κυρίου ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ τοῦ Β', διὰ μίαν πενταετίαν.

Οἱ διορισθέντες δύναται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται εἰς σῶμα κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν καὶ ἐκλέγει τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Ταμίαν καὶ τὸν Γραμματέα. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικὸν καὶ ἀμισθον.

Ἄρθρον 5

Ἄρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἔχει τὰς ὡς κάτωθι ἀρμοδιότητας:

α) Ἀποφασίζει διὰ πᾶν θέμα ἀφορὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

β) Συνεργάζεται μετὰ τῶν διαφόρων πολιτιστικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν συλλόγων, ὡς ἐπίσης μετὰ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς διὰ τὴν προαγωγήν καὶ ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν καὶ ἀπολογισμόν αὐτοῦ καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

δ) Μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν οἰκονομικῶν πόρων, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος.

ε) Ἀποφασίζει διὰ πᾶν ἕτερον θέμα, τὸ ὁποῖον δὲν προβλέπεται εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν.

2. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνέρχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 6

Θέσεις θέσεων

Διὰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἰδρύματος δημιουργοῦνται αἱ κάτωθι θέσεις:

α) Μία θέσις Διευθυντοῦ. Τὰ προσόντα διὰ τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ εἶναι: 1) Νὰ εἶναι κάτοχος πτυχίου Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς με δεκαπενταετὴ τοῦλάχιστον ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν ἐμπειρίαν, 2) Νὰ ἔχη ὑπηρετήσῃ ὡς ἐκπαιδευτικὸς ἐν τινὶ Ἀνωτέρῳ Ἐκπαιδευτικῷ Ἰδρύματι, κατὰ προτίμησιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσως, 3) Νὰ ἔχη ἐμπειρίαν ὡς Γραμματεὺς καὶ μάλιστα εἰς τὴν σύνταξιν διδακτικῶν προγραμμάτων, 4) Νὰ ἔχη συγγραφικὴν δράσιν, 5) Νὰ ἔχη τοῦλάχιστον ἐμπειρίαν ἐπτά (7) ἐτῶν εἰς τὴν σύνταξιν, τὴν ὑλοποίησιν καὶ τὸν συντονισμόν προγραμμάτων Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

β) Μία θέσις Προϊσταμένου Γραμματείας με προσ-

όντα: 1) Νά είναι κάτοχος πτυχίου Θεολογικής Σχολής ή Άνωτέρας Έκκλησιαστικής Σχολής, ή άλλης Άνωτέρας Σχολής με είκοσαετή τουλάχιστον εκπαιδευτική και επαγγελματική εμπειρία, 2) Νά έχη πενταετή τουλάχιστον ανεγνωρισμένη υπηρεσία εις Γραμματεία οίασδήποτε βαθμίδος τής Έκπαίδευσως, 3) Νά έχη εμπειρία εις τήν ύλοποίησην προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένώσεως.

γ) Μία θέσις Έπιστημονικού Συμβούλου κατόχου πτυχίου Άνωτάτης Σχολής.

δ) Μία θέσις Ταμίου κατόχου πτυχίου Άνωτάτης Σχολής.

Διά τήν πλήρωση των άνωτέρω θέσεων εφαρμόζονται αι ισχύουσαι διατάξεις του Κώδικος Έκκλησιαστικών Υπαλλήλων και πρέπει επίσης να συντρέχουν τα προσόντα των υποψηφίων τα όποια και καθορίζονται από το Διοικητικόν Συμβούλιον του Ίδρύματος, είναι δε δυνατόν να πληρωθούν εκ δημοσίων υπαλλήλων διά μετατάξεως ή άποσπάσεως. Δέν υπάρχει άσυμβίβαστον, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου να κατέχη μίαν εκ των θεσπιζομένων θέσεων.

Άρθρον 7

1. Το Διοικητικόν Συμβούλιον διοικεί και διαχειρίζεται τήν περιουσία του Ίδρύματος και άποφασίζει διά πάν μέτρον το όποιον συμβάλλει εις τήν εύρύρυθμον λειτουργία του Ίδρύματος, τηρεί δε τα κάτωθι διαχειριστικά βιβλία: α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου, β) Βιβλίον Πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου, γ) Βιβλίον Ταμείου, δ) Γραμμάτια εισπράξεων και ε) Έντάλματα πληρωμών. Άπαντα τα άνωτέρω θεωρούνται υπό τής Έρράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης και φέρουν τήν σφραγίδα αυτής.

2. Ο Ταμίας τηρεί το σχετικόν βιβλίον εσόδων και εξόδων και συντάσσει τόν ετήσιον προϋπολογισμόν του Ίδρύματος, τόν όποιον ύποβάλλει προς έγκρισιν εις το Διοικητικόν Συμβούλιον του Ίδρύματος. Το οικονομικόν έτος συμβαδίζει με το πολιτικόν, δηλαδή αρχίζει τήν 1ην Ιανουαρίου και λήγει τήν 31ην Δεκεμβρίου. Εις το τέλος του οικονομικού έτους ο Ταμίας ύποβάλλει εκθεσιν - ίσολογισμόν εις το Διοικητικόν Συμβούλιον προς έλεγχον.

Άρθρον 8

Περιουσία και πόροι του Ίδρύματος

Περιουσία του Ίδρύματος θα άποτελέση το οικόπεδον έμβαδού 4.936 m², η όσης εκτάσεως τυγχάνει, του πρώην Γηροκομείου «ΑΓΙΟΣ ΠΕΝΤΕΛΕΗΜΩΝ», το όποιον ο Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Κύριος Κύριος ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ο Β', υπό τήν άπόλυτον κυριότητα του όποιου άνήκει το οικόπεδον μετά των έν αύτῷ υπερκειμένων κτισμάτων, παραχωρεί κατά πλήρη κυριότητα, νομήν και κατοχήν εις το συνιστώμενον διά τής παρούσης πράξεως Ίδρυμα, βάσει του άρθρου 28 του ύπ' αριθμόν 12272/1956 Όργανισμού, έγκριθέντος διά Β.Δ. και δημοσιευθέντος έν τῷ ύπ' αριθμόν 197/Α' τεύχος/10.9.1956 ΦΕΚ, καθώς και

τά κτίσματα τα όποια έχουν άνεγερθη εις το οικόπεδον τουτο έως τής σήμεραν η πρόκειται να άνεγερθουν επ' αυτού διά τήν επίτευξιν των σκοπων του Ίδρύματος.

Έπί του οικόπεδου τουτου υπάρχουν:

1) Το κτίσμα του παλαιού Γηροκομείου «ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ»,

2) Το κτίσμα, όπου θα λειτουργή η Άνωτέρα Έκκλησιαστική Σχολή Θεσσαλονίκης και το Κέντρον Έπαγγελματικής Καταρτίσεως τής Έρράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης και τα αντίστοιχα εργαστήρια.

Έπίσης περιουσία και πόροι του Ίδρύματος είναι:

α) Αί δωρεά εις μετρητά η άλλα περιουσιακά στοιχεία η πόροι οίωνδήποτε περιουσιακών στοιχείων μεταβιβαζομένων εις το Ίδρυμα διά πράξεως του δωρητού, ότε ούτος εύρίσκεται έν ζωή, η μετά τόν θάνατον αυτού, εάν ούτως καθορίζεται διά διαθήκης η έτέρας πράξεως αυτού.

β) Αί κληρονομία, κληροδοσία, δωρεά η προϊόντα έράνων τους όποιους ήθελε διενεργήση το Ίδρυμα, καθώς και πάν έσοδον το όποιον ήθελε προκύψη από τήν έκδοτικήν η έτέραν δραστηριότητα αυτού.

γ) Αί χορηγία - επιχορηγήσεις, του Κράτους, των Έκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου η Ίδιωτικού Δικαίου, των αρμοδίων Υπηρεσιών τής Νομαρχιακής Αυτόδιοικήσεως, των Υπουργείων Πολιτισμού και Έπιστημών, Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Έθνικής Οικονομίας, Έργασίας, η άλλων Υπουργείων, τής Έθνικής Τραπέζης, των Έρών Μητροπόλεων και των Έρών Μονών.

δ) Οι πόροι από τήν άξιοποίησην προγραμμάτων του Έλληνικού Κράτους η άλλων Υπερεθνικών Φορέων (Ευρωπαϊκή Ένωσις - Unesco κ.λπ.).

ε) Εις τήν περίπτωσην παροχής εκπαιδεύσεως μέσω Σεμιναρίων πόροι του Ίδρύματος θα είναι και η καταβολή διδάκτρων εκ μέρος των συμμετεχόντων εις τα Σεμινάρια προς άντιμετώπισιν των λειτουργικών και μόνον έξόδων.

Το Ίδρυμα αυτό ως Έκκλησιαστικόν, Πολιτιστικόν και Έπιστημονικόν δέν άποτελεί κερδοσκοπικόν κατάστημα, ως άλλωστε προκύπτει και εκ των σκοπων αυτού. Άντιθέτως άποτελεί κέντρον έρεύνης και προβληματισμού τής Όρθοδοξίας, και κατά συνέπειαν λειτουργεί διά το κοινόν όφελος. Διά τόν λόγον αυτόν είναι άπηλλαγμένον εκ φορολογικών ύποχρεώσεων εκτός μόνον των ύποχρεωτικών άποδόσεων εκ κρατήσεων χαρτοσήμου, των έργοδοτικών εισφορών κ.λπ.

Άρθρον 9

Οί άνωτέρω πόροι με άπόφασιν του Διοικητικού Συμβουλίου διατίθενται:

1) Διά τόν έξοπλισμόν του Ίδρύματος,

2) Διά τήν προμήθειαν βιβλίων και διοργάνωσιν συνεδρίων, έορτών και εκδηλώσεων,

3) Διά τās δαπάνας επέκτάσεως, συντηρήσεως και λειτουργίας του Ίδρύματος,

4) Διά τήν άμοιβήν του προσληφθησομένου προσωπικοῦ,

5) Διά τήν έκδοσιν βιβλίων καί χρηματοδότησιν εἰδικῶν προγραμμάτων.

Ἄρθρον 10

Τό Ἴδρυμα ἔχει ἰδικήν του σφραγίδα φέρουσαν εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς βυζαντινὸν δικάφαλον ἀετὸν μετὰ στέμματος, κυκλικῶς δὲ ἀναγράφεται: **ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ** (1997).

Ἄρθρον 11

Ἐπὶ παντὸς θέματος μὴ διαλαμβανομένου εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν ἀποφασίζει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος τῇ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Ἄρθρον 12

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς τροποεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Ἄρθρον 13

Τὸ Ἴδρυμα καταργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ὅταν δὲν συμπληρῶναι τὰς ἐκκλησιολογικὰς προϋποθέσεις αὐτοῦ, ὅταν παρέκκλίνει τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ἢ ὅταν καθίσταται ἀνέφικτος ἡ λειτουργία αὐτοῦ. Πάν κινητὸν καὶ ἀκίνητον περιουσιακὸν στοιχεῖον ἀκόμη καὶ οἰκονομικὸν περιέρχεται εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Ἄρθρον 14

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 15

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 22.1.1998

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ ὁ Β΄

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 37, πργρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Εὐθυμίου Κυψέλης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34/1β τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Φεβρουαρίου 1998

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἐντολῇ Αὐτοῦ

Ὁ Πρωτοσύγκελλος

† Ὁ Μαραθῶνος ΜΕΛΙΤΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 37, πργρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Κυπριάδου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12η Φεβρουαρίου 1998

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἐντολῇ Αὐτοῦ

Ὁ Πρωτοσύγκελλος

† Ὁ Μαραθῶνος ΜΕΛΙΤΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ζωοδ. Πηγῆς - Ταξιαρχῶν Ἀεροδρομίου Ἐλευσίνος καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δι-

καιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Μεγάροις τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 1998

† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους καὶ Κατερίνης

Κενῆς οὔσης τῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν αὐτῆς, συμφώνως τῷ Ν. 817/1978, καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς (20) εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 11ῃ Φεβρουαρίου 1998

† Ὁ Κίτρους καὶ Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῆς ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Δημητρίου Μονοκαριᾶς καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 11ῃ Φεβρουαρίου 1998

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῆς ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ

Ἁγίας Αἰκατερίνης Καλαμάτας καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 15ῃ Φεβρουαρίου 1998

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 10/1998 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) Ἁγίας Τριάδος Κορακιῶν Κυδωνίας, 2) Ἁγίου Παντελεήμονος Μ. Τοίχου, 3) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀρωνίου Κυδωνίας καὶ 4) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κεφαλὰ Ἀποκορώνου καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβουν αὐτάς, ὅπως ἐνεργήσουν τὰ νόμιμα διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χανίοις τῇ 2ῃ Ἰανουαρίου 1998

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Γόρτυνος ΘΕΟΦΙΛΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ἐπιμ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἀρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
Ἰασίου 1, 11521 Ἀθήναι, Τηλ. 7210.734
Προϊστάμενος· Σωκράτης Μαυρογόνατος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἱεράς Συνόδου, Ἐγκύκλιος 2641 (Συνθήκη Σένγκεν).

Ἱεράς Συνόδου, Ἐγκύκλια Σημειώματα.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἅγιον Ὄρος καὶ Πολιτισμός.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Χρονικὸν τῆς Πατριαρχικῆς Ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου εἰς Η.Π.Α.

Γερομονάχου Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου, Μανουὴλ τοῦ Μεγάλου Ῥήτορος, Ὑμνογραφικὰ εἰς τὸν ἅγιον ἐνδοξον Νεομάρτυρα Κοσμᾶν τὸν ἐκ Τρίκκης καὶ ἐν Πρόσῃ μαρτυρήσαντα.

Σοφοκλῆ Δημητρακόπουλου, Ἄγνωστα στοιχεῖα ἀπὸ τῆς ζωῆ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου.

Σωτηρίου Ι. Μπαλατσούκα, Ἡ ἀκηδία, πάθος ἀτονίας καὶ ὀλιγοψυχίας ψυχῆς.

Ἰωάννη Β. Τσάγκα, Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὸ παιδί καὶ στὸν ἐφηβο καὶ ἡ διδακτικὴ πράξις.

Μιχαὴλ Βασ. Γαλενιανοῦ, Ἡ κλωνικὴ ἀναπαραγωγή τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ πλευρᾶς ἡθικῆς.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Παρουσίαση τῶν νέων ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Πράξεις συστάσεως ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων.

Παράρτημα.